

Kvalita života ve Štětí

Souhrnná zpráva projektu

Červen 2021

Obsah

Obsah.....	2
Úvod	3
Analýza databáze kvality života.....	5
Metodika hodnocení kvality života na základě databáze	5
Metodika analýzy databáze pro Štětí	6
Demografie	8
Bezpečnost	10
Bydlení	12
Infrastruktura a vybavenost	17
Občanská angažovanost.....	21
Příjmy	25
Zaměstnanost a práce.....	29
Vzdělání	35
Mezilidské vztahy	38
Zdraví.....	40
Životní prostředí.....	45
Analýza kvantitativního průzkumu.....	49
Metodologie výzkumu	49
Obecná spokojenost a pouto k městu.....	50
Silné a slabé stránky města Štětí.....	54
Kvalita života ve městě celkově a v jednotlivých oblastech.....	56
Vedení města: rozhodování, komunikace, participace	67
Závěr.....	70

Úvod

Tato zpráva představuje analýzu kvality života v obci Štětí. Zpráva vychází z dat, která jsou součástí širší databáze kvality života v obcích. Databáze indikátorů kvality života v jednotlivých obcích České republiky byla vytvořena v rámci projektu TAČR ETA „Kvalita života v obcích: datové a metodické zdroje - TLO2000499“, jehož realizátory jsou STEM a DATLAB.

Databáze tvoří jeden z komponentů tohoto projektu, jehož cíli je:

1.) vytvořit databázi indikátorů kvality života na úrovni obcí, která by umožnila identifikaci silných a slabých stránek obcí a problémových lokalit,

2.) sestavit metodiku zkoumání kvality života v obci.

V rámci přípravy metodiky zkoumání kvality života v jednotlivých obcích STEM realizuje tři případové studie v typově rozdílných obcích nebo regionech. Jedna z těchto studií je realizována právě ve Štětí.

Konkrétně jsou obsahem případové studie ve Štětí tyto činnosti:

1. Analýza indikátorů z databáze kvality života v obcích
2. Kvantitativní reprezentativní výzkum mezi obyvateli města
3. Expertní panel

Projekt cíleně pracuje s využitím kombinace různých postupů. Souběžné využití odlišných metod (tzv. triangulace) má za cíl jednak pokusit se představit problém kvality života z co nejvíce možných úhlů a porozumět tak současné kvalitě života ve Štětí. Zároveň pak tento postup umožňuje ověřit platnost výstupů a spolehlivost použitých metod a tím přispívá k vývoji celkové metodiky pro hodnocení kvality života v obcích.

Souhrnná závěrečná zpráva obsahuje několik částí.

V první části jsou shrnuty výsledky analýzy zhruba 130 indikátorů (proměnných) postupně pro 11 sledovaných dimenzí kvality života.

1. Demografie
2. Bezpečnost
3. Bydlení
4. Infrastruktura a vybavenost
5. Občanská angažovanost
6. Příjmy a bohatství

7. Zaměstnanost a práce
8. Vzdělání
9. Mezilidské vztahy
10. Zdraví
11. Životní prostředí

Druhá část závěrečné zprávy shrnuje **poznatky z kvantitativního výzkumu**, který byl prostřednictvím osobního dotazování uskutečněn mezi obyvateli města Štětí a obcí Štětška. Výsledky tohoto průzkumu přináší pohled na kvalitu života ve městě v subjektivním hodnocení samotných obyvatel. Rozsah průzkumu (počet dotázaných cca 500 osob) umožňuje také analýzu odlišných přístupů jednotlivých sociodemografických skupin.

Po zpracování analýzy databáze kvality života a výsledků kvantitativního průzkumu byl realizován **expertní panel**, jehož příprava byla na straně vedení města. Expertní panel přinesl odborný pohled na kvalitu života ve městě ze strany zástupců samosprávy a vlivných osobností města (včetně zástupců významných zaměstnavatelů ve městě a zástupců vzdělávacích a kulturních institucí). V rámci expertního panelu tedy byla prezentována hlavní zjištění z dosavadního průběhu projektu a následně byly v diskusi hledány odpovědi na následující otázky:

- Do jaké míry odpovídají zjištění z databáze a šetření Vašemu vnímání situace ve Štětí? V čem se shodují, v čem se liší, co v nich chybí?
- Řekli byste, že se situace ve městě celkově zlepšuje (zlepšuje se pro všechny skupiny obyvatel stejně)?
- Které problémy existují dlouhodobě? Proč se je nedaří řešit?
- Co naopak považujete za největší úspěch z poslední doby? Čeho se podařilo dosáhnout?

Část diskuse byla věnována také směřování a vizím do budoucna, jak zlepšit kvalitu života ve městě Štětí.

Ve třetí **závěrečné** části souhrnné zprávy jsou shrnuty poznatky z analýzy databáze, výsledky z kvantitativního výzkumu a zpětná vazba od představitelů města z expertního panelu.

Analýza databáze kvality života

Metodika hodnocení kvality života na základě databáze

Tato zpráva hodnotí kvalitu života v obci Štětí vzhledem k rozsáhlé skupině ukazatelů, které byly navrženy tak, aby umožnily zhodnotit nejrůznější aspekty kvality života ve všech 6258 obcích ČR. Tyto ukazatele jsou dále sdruženy do jedenácti větších oblastí, které byly definovány jako rozhodující pro usuzování o kvalitě života v obci (např. zdraví, životní prostředí nebo bydlení). Pro každou z těchto oblastí pak byl navržen složený indikátor, který hodnotí kvalitu života v obci v této oblasti (dimenzi) jako celku.

Při sledování jednotlivých ukazatelů je třeba vnímat specifické požadavky, které jsou na existující ukazatele kladeny. Zejména:

- Ukazatel musí být dostupný pro drtivou většinu obcí a musí vycházet z hodnot získaných přímo pro danou obec. Z tohoto důvodu nelze použít data například z výzkumů veřejného mínění nebo z jiných zdrojů pracujících s výběrem z populace. Využití dat z vyšších územních celků (a to ještě pouze za předpokladu, že se jedná o data, která zahrnují celou populaci na daném území) je řešení, které je využíváno jako kompromisní a neoptimální a je použito pouze v krajních případech.
- Ukazatel musí být smysluplný pro všechny typy obcí bez ohledu na jejich velikost. Přestože zpráva představuje srovnání kvality života pouze napříč danou velikostní kategorií obcí, indikátory jsou navrženy tak, aby umožňovaly rovněž srovnání napříč kategoriemi. Musí být tedy smysluplné jak pro malé vesnice, tak pro velká města. Srovnání napříč těmito kategoriemi má pak význam zejména vzhledem k posuzování trendů kvality života (např. bydlení ve městech nad 20 000 obyvatel je o tolik a tolik dražší než bydlení v obci do 1000 obyvatel).

Údaje obsažené ve zprávě je třeba číst ve vztahu k těmto premisám. Zejména je důležité zdůraznit, že i běžně definované sociodemografické ukazatele mohou mít, vzhledem k těmto požadavkům, v rámci databáze mírně odlišnou metodiku výpočtu, a proto je třeba **vyhnout se přímému srovnávání hodnot obsažených ve zprávě s jinými zdroji**. Takové srovnání je možné pouze, je-li důkladně zhodnocena metodika měření v obou zdrojích.

Na základě jednotlivých ukazatelů jsou pak pro jednotlivé dimenze kvality života konstruovány složené indikátory kvality života v jednotlivých oblastech. Do těchto indikátorů vstupují po nezbytné matematické úpravě pouze některé ze sledovaných ukazatelů. Tyto ukazatele mohou být v závislosti na tom, co měří, reorientovány tak, aby vyšší hodnota vždy přispívala k vyšší kvalitě života. Hodnocení vhodných trendů vychází z normativního rámce demokratické západní společnosti (jako pozitivní je vnímán dlouhý, šťastný život, s dostatkem sociálních kontaktů vedený v důstojných socioekonomických podmínkách) a v návaznosti na to pak z existujících studií v daných oblastech. Jednotlivé trendy jsou pak hodnoceny v kontextu situace v České republice (např. porodnost je zde dlouhodobě spíše nízká, proto je vyšší porodnost hodnocena pozitivně) a jejich hodnocení v jiných sociálních podmínkách by mohlo být odlišné.

Metodika analýzy databáze pro Štětí

Za účelem analýzy kvality života jsou data o Štětí prezentována ve zprávě vždy jako souhrnná tabulka, představující jednotlivě všechny dostupné ukazatele v dané oblasti života a následně jako souhrnný indikátor vytvořený z podmnožiny těchto ukazatelů. Oba typy srovnání porovnávají situaci ve Štětí se situací v obdobně velkých městech v České republice. Štětí je se svými 8685 obyvateli zařazeno do velikostní kategorie 5 000 – 20 000 obyvatel a je tedy porovnáváno s 215 dalšími obcemi v republice, které do této kategorie spadají.¹ Hodnoty, oproti kterým je situace ve Štětí diskutována tak, není-li výslovně uvedeno jinak, vycházejí z této skupiny.

Pro tuto skupinu byla pro každý z ukazatelů určena nejnižší a nejvyšší hodnota (sloupce min. a max. v tabulkách), průměr a dále tzv. kvartily. Kvartil je ukazatel rozložení dat, který ukazuje mezní hodnotu, pod kterou leží nejnižší/nejvyšší čtvrtina případů. Seřadíme-li tedy obce za sebe podle hodnoty některého z ukazatelů, ukazuje nám první kvartil hodnotu, pod kterou leží čtvrtina obcí, pro kterou má daný ukazatel nejnižší hodnotu, třetí kvartil naopak ukazuje hodnotu, nad kterou leží výsledky té čtvrtiny obcí, které dosáhly nejvyšších hodnot. Hodnocení výsledků Štětí skrze polohu napříč kvartily pomáhá utvořit si přesnější představu o tom, jak si Štětí stojí vůči ostatním obcím. Hodnoty ukazatelů, kde Štětí leží v prvním kvartilu, jsou v tabulce označeny červeně, hodnoty ukazatelů, kde se Štětí nachází v nejvyšším kvartilu, pak zeleně. Při čtení výsledků je třeba zdůraznit, že vyšší hodnota vždy neznamená lepší výsledek (např. vyšší koncentrace znečištění v ovzduší).

Tabulky zároveň nabízí srovnání situace ve Štětí s průměrnou situací v dalších srovnatelně velkých obcích v Ústeckém kraji. Seznam těchto obcí představuje následující tabulka.

Srovnatelně velké obce v Ústeckém kraji (5 až 20 tisíc obyvatel)

Název obce	Počet obyvatel
Česká Kamenice	5247
Jílové	5147
Rumburk	11082
Šluknov	5615
Varnsdorf	15297
Jirkov	19299
Kadaň	18202
Klášteřec nad Ohří	14533
Lovosice	8837
Roudnice nad Labem	12967
Štětí	8685
Louny	18351
Podbořany	6368
Žatec	19133
Bílina	17166
Dubí	7870
Duchcov	8517
Krupka	12624

¹ Data z 2018, na základě údajů Českého statistického úřadu.

Toto srovnání je prezentováno v druhém sloupci tabulek jako průměr hodnot těchto obcí pro konkrétní ukazatel. Průměrné hodnoty pro srovnatelně velké obce v kraji jsou barevně označeny, pokud se výrazněji liší od situace ve Štětí. Je-li hodnota krajského průměru o více než 10 % nižší, než je hodnota pro Štětí, je tato buňka označena žlutě, je-li naopak průměrná hodnota pro kraj o více než 10 % vyšší než hodnota pro Štětí, je označena modře. Tato informace pomáhá identifikovat ukazatele, ve kterých se situace ve Štětí výrazněji odlišuje od situace v kraji. Na tyto ukazatele je pak vhodné se dále zaměřit, protože zde patrně vstupují do hry kromě širších regionálních i specifické místní faktory.

Ve svém principu je obdobný i způsob prezentace dat pro jednotlivé dimenze, pro které je využit tzv. histogram. Ten ukazuje na vodorovné ose celkové hodnoty, kterých dosáhly srovnatelně velké obce. Výška jednotlivých sloupců pak ukazuje četnost (počet) obcí, které dané hodnoty dosáhly. Nejčastější jsou hodnoty blízké průměru. Průměr je v grafu vyznačen svislou přerušovanou čarou. Průměrná hodnota pro srovnatelné obce v kraji je pak vyznačena modrou čarou. Konkrétní hodnota indikátoru pro Štětí je pak vyznačena červeně. Tento typ zobrazení poskytuje intuitivní vhled do celkové situace Štětí v dané oblasti jak vzhledem ke zbytku srovnatelných obcí v ČR, tak ke zbytku regionu.

Závěrem je třeba ještě upozornit na jistá specifika srovnávání situace v konkrétní obci s průměrem z podmnožiny hodnot (zde průměrná hodnota pro srovnatelně velké obce na Ústecku). Vlastnosti aritmetického průměru zde působí dvojím směrem. Jediná extrémní hodnota v konkrétní obci může vychýlit hodnotu průměru relativně daleko od celkové situace v kraji. Zároveň však průměr nenabývá extrémních hodnot, a proto může vytvářet dojem, že situace ve Štětí je v rámci regionu více specifická, než kdybychom situaci v obci srovnávali se stavem v jednotlivých dalších obcích kraje.

Demografie

Demografické ukazatele Štětí se většinou blíží průměrným hodnotám ve srovnatelně velkých obcích v České republice, jedinou význačnou výjimkou je migrační saldo, které je ve Štětí v rámci republiky nejnižší.

Porodnost ve Štětí leží v oblasti průměru, na tisíc obyvatel zde ročně připadá 10,7 nově narozených, republikový průměr obcí při tom činí 10,4 a průměr srovnatelně velkých obcí v Ústeckém kraji pak 10,5 nově narozených. Podobná je i situace v oblasti **úmrtí**: zatímco v republikovém průměru připadá na tisíc obyvatel obce 10,4 úmrtí, ve Štětí je to 11 úmrtí a ve srovnatelně velkých obcích na Ústecku pak 11,3. Ze srovnání vyplývá, že úmrtí na Ústecku je oproti zbytku republiky pouze mírně vyšší, Štětí se však v rámci Ústecka blíží spíše republikovému průměru.²

Nejvýznamnější odchylkou od průměru je pak **extrémně vysoké záporné migrační saldo**, které říká, že počet osob, které se do města přistěhují, je nižší než počet těch, kteří z města odejdou. Migrační saldo je ve Štětí ve srovnání s obdobně velkými obcemi v České republice vůbec nejnižší. Blízkých hodnot saldo nabývá jen ve dvou dalších obcích této velikosti. Ročně se z tisíce obyvatel Štětí téměř 9 (8,8) osob odstěhuje. Při pohledu na srovnání v rámci regionu je patrné, že odchod osob je strukturálním problémem, který je přítomen v celém Ústeckém kraji, avšak ve Štětí je situace extrémní. Problematiku je třeba vnímat v regionálním kontextu, nikoliv jako důsledek vzrůstající urbanizace velkých měst. Jak ukazuje republikový průměr, srovnatelně velké obce vyšší záporné migrační saldo nevykazují. V republikovém průměru z tohoto typu obcí odchází jen 0,06 osoby na tisíc obyvatel ročně.

V dalších oblastech je pak situace ve Štětí opět blízká republikovému průměru. Poměr **starobní závislosti** ukazuje, že na jednu osobu v produktivním věku (15-64 let) připadá ve Štětí přibližně 0,3 osoby ve věku nad 65 let, tento ukazatel je blízký situaci v obdobných městech jak v regionu (0,29), tak v republikovém průměru (0,32). Podobná je i situace v oblasti **podílu dětské populace**. Na jednoho obyvatele Štětí v produktivním věku připadá 0,25 osob do 15 let, opět hodnota blízká celkové situaci na Ústecku i v republikovém průměru (0,25).

Průměrnému obyvateli Štětí je 42 let, opět hodnota blízká republikovému průměru srovnatelně velkých obcí (42,7) i průměru těchto obcí na Ústecku (41,8). Průměrný věk přitom v celkovém průměru ročně vzrůstá o přibližně o čtvrt roku (0,25), podobná je i situace ve Štětí, které stárne jen nepatrně rychleji (0,28).

Poslední ze sledovaných demografických údajů ukazuje podíl mužů a žen (hodnoty vyšší než 1 indikují více mužů než žen). Přestože se rodí více chlapců než dívek, v důsledku vyšší naděje dožití žen je pro evropské a severoamerické populace charakteristický převažující počet

² Data představují průměry z let 2009-2018.

žen. Tuto situaci můžeme sledovat na hodnotě republikového průměru, kde na tisíc žen připadá 959 mužů, ve Štětí je situace obdobná (969). Mírně vyšší počet mužů může být právě důsledkem velmi záporného migračního salda, které v některých případech může mít tendenci odlišně ovlivňovat populaci mužů a žen.

Tabulka 1. Demografie

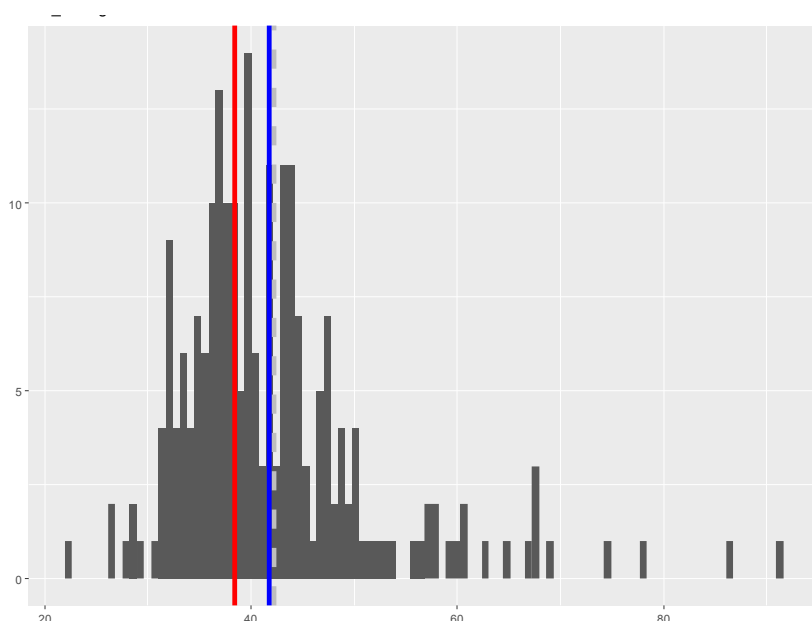
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	Průměr	3 kvartil	Max.
Porodnost	10,66	10,46	6,97	9,558	10,37	10,82	18,31
Úmrtnost	11,02	11,26	4,00	9,551	10,38	11,23	18,46
Migrační saldo	-8,78	-1,50	-8,78	-3,790	-0,06	2,00	34,94
Starobní závislost	0,30	0,29	0,10	0,293	0,32	0,34	0,47
Dětská závislost	0,25	0,25	0,19	0,229	0,25	0,25	0,38
Průměrný věk	42,00	41,81	33,70	41,975	42,67	43,63	46,30
Vývoj věku	0,28	0,27	-0,13	0,193	0,25	0,31	0,46
Podíl mužů a žen	0,97	0,98	0,88	0,939	0,96	0,97	1,18

Složený indikátor

Celkovou situaci v oblasti demografie hodnotí složený indikátor, který v sobě po analytické úpravě slučuje výše popsané sledované hodnoty. Hodnoty jsou do indikátoru zapojeny tak, aby vyšší hodnota indikátoru znamenala v kontextu situace v České republice i vyšší hodnotu kvality života. V tomto případě jsou jako pozitivní jevy hodnoceny vyšší porodnost, vyšší migrační saldo a vyšší míra dětské závislosti, jako negativní naopak vyšší úmrtnost a vysoký a zvyšující se průměrný věk spojený s vysokou starobní závislostí. Podíl mužů a žen do výpočtu nevstupuje.

Štětí se umístilo v pásmu republikového průměru, vzhledem k nízkému migračnímu saldu pak mírně pod ním. Průměrná hodnota obcí na Ústecku byla mírně vyšší.

Graf 1: Složený indikátor – Demografie

Bezpečnost

Oblast bezpečnosti mapuje aspekty, které ohrožují život občanů, ať již jako důsledek záměrné aktivity, nebo jako důsledek přírodních vlivů. Štětí se v některých bezpečnostních aspektech potýká s problémy, které jsou specifické pro celý region, ale může narážet i na vlastní lokální problémy.

Zástavba Štětí ležící na březích Labe je relativně výrazně ohrožena **rizikem povodní**. Část výstavby leží v záplavové zóně a v případě záplav bude povodněmi zasažena. Riziko povodní je zde výrazně vyšší než v Ústeckém kraji i než ve srovnatelně velkých obcích v České republice celkově.

Ve Štětí je vyšší rovněž míra ohrožení hrozbami, které jsou navázány na lidskou činnost. Ve vztahu k požárům a výjezdům HZS obecně je vzhledem k dostupným datům možné hodnotit pouze situaci v ORP jako celku. ORP Litoměřice se nachází na spodní hranici vrchního kvartilu srovnatelně velkých obcí s nejvyšším počtem **požárů** v České republice. Množství požárů je vysoké v rámci celého Ústeckého kraje, kde je průměrný počet výjezdů ještě vyšší než v ORP Litoměřice samotném. Nižší je naopak počet planých poplachů i celkový počet výjezdů. Lidé v ORP Litoměřice tedy využívají HZS efektivně a pouze v odůvodněných případech.

Relativně nižší je ve Štětí naopak **nehodovost**, vyjádřená jako počet nehod na dopravní plochu obce v kilometrech čtverečních. Ta ve Štětí leží pod republikovým průměrem a kontrastuje s celkovou situací v Ústeckém kraji, kde je naopak nehodovost ve srovnání se stejně velkými městy v celé republice vysoká.

Oblast kriminality je naopak pro Štětí problematická. Vzhledem k dostupným datům je opět možné hodnotit pouze celkovou situaci v rámci OOP, zde je **kriminalita** měřená jako počet trestných činů na tisíc obyvatel v pětiletém průměru. Ve Štětí připadá na tisíc osob 16,2 trestných činů. To je vysoko nad republikovým průměrem ve srovnatelně velkých městech. Štětí se zde opět nachází mezi 25 % srovnatelně velkých obcí s nejvyšší mírou kriminality. Oproti celkové situaci na Ústecku je zde však situace mírně příznivější.

Štětí jako obec na situaci v oblasti bezpečnosti rovněž přiměřeně reaguje **zvýšenými výdaji** do této oblasti. Podle dostupných dat vydává Štětí 8 % svého rozpočtu na bezpečnost. Patří tak opět mezi výrazný republikový nadprůměr, kde je průměrná míra výdajů poloviční. Mírně vyšší jsou rovněž výdaje Štětí ve srovnání s ostatními městy na Ústecku. Je však možné, že vyšší výdaje se pozitivně promítají do snížené míry kriminality ve srovnání s průměrem regionu. Štětí ročně vydá 1838 Kč na osobu pro zajištění bezpečnosti, srovnatelně velká města na Ústecku pak investují v průměru o 588 Kč méně. Republikový průměr se pak pohybuje přibližně na polovině (906 Kč/osoba rok).

Tabulka 2. Bezpečnost

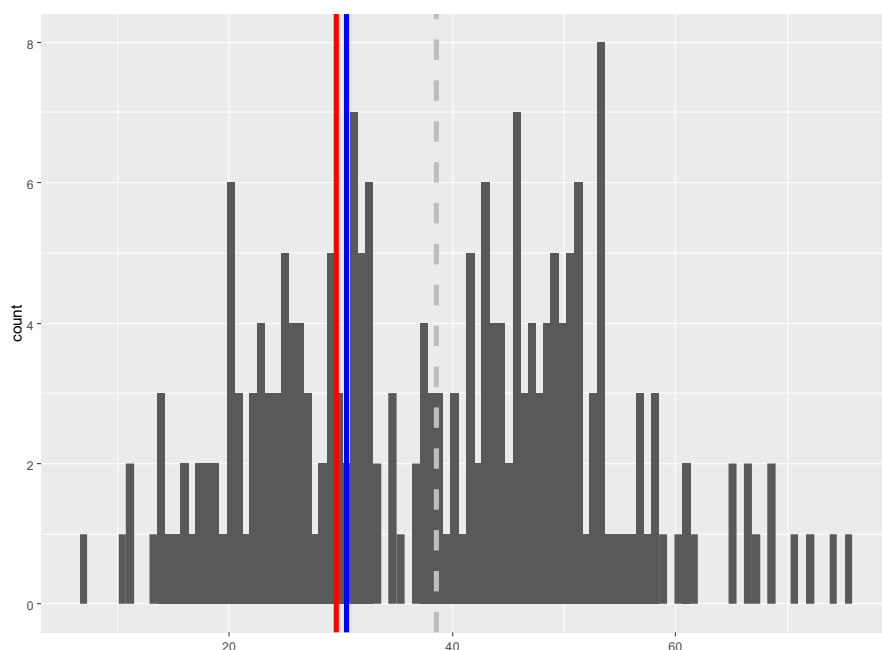
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Riziko povodní	0,46	0,10	0,00	0,00	0,12	0,18	1,41
Požáry na 1000 osob ORP	2,1	2,3	0,7	1,5	1,8	2,1	3,1
Plané poplachy na 1000 osob ORP	0,6	0,9	0,1	0,5	0,7	0,8	3,1
Výjezdy HZS na 1000 osob ORP	9,9	12,2	4,6	10,5	12,7	14,5	23,7
Nehodovost na dopravní plochu obce	0,4	0,9	0,1	0,3	0,5	0,7	1,5
Kriminalita na 1000 osob OOP	16,2	17,6	0,0	9,3	12,2	14,9	31,5
Výdaje na bezpečnost – podíl z rozpočtu	8%	6%	0%	3%	4%	5%	16%
Výdaje na bezpečnost – osoba	1838	1250	24	629	906	1129	2821

Složený indikátor

Do složeného indikátoru pro oblast bezpečnosti vstupuje jako pozitivní složka míra výdajů na zajištění bezpečnosti v obci, jako negativní faktory jsou naopak hodnoceny výstavba v záplavové zóně, výjezdy HZS a dopravní nehody.

Při hodnocení celkové situace skrze složený indikátor se **celé Ústecko nachází pod republikovým průměrem stejně velkých obcí**. Štětí dosahuje prakticky totožných hodnot jako Ústecko. Nachází se jen zanedbatelně pod tímto průměrem. Štětí však neleží v nejnižším kvartilu a patří tak mezi 50 % obcí, které jsou rozloženy kolem republikového průměru. I přes jisté problémy tak nelze celkovou situaci ve Štětí hodnotit v tomto ohledu příliš negativně.

Graf 2: Složený indikátor – Bezpečnost

Bydlení

Oblast bydlení se zaměřuje na kvalitu bytového fondu i vybavení bytů v obci, dále se zabývá problematikou dosažitelnosti bydlení pro obyvatele. Bytová situace ve Štětí je poměrně problematická a Štětí se nachází ve značně odlišných podmínkách než zbytek regionu.

V oblasti ekonomické dostupnosti nabízeného bydlení je možné se nejprve zaměřit na **ceny nemovitostí**. Mediánová cena za m² nemovitosti (levnější z varianty byt nebo rodinný dům, dle typu zástavby) ve Štětí a jeho blízkém okolí činila v roce 2018 18 333 Kč, tím spadala do oblasti lehkého republikového podprůměru. Ve srovnání s průměrem ve srovnatelně velkých obcích na Ústecku, který činil 11 514 Kč, však tato cena představovala velmi vysokou hodnotu. Ještě výraznější je tento rozdíl v oblasti **nákupu pozemků**, m² pozemku ve Štětí a jeho blízkém okolí bylo možné v roce 2018 pořídit za 1663 Kč, což je hodnota, která je výrazně nadprůměrná rovněž v celorepublikovém kontextu. Naopak ve zbytku regionu se cena za m² – 809 Kč pohybuje opět pod průměrem. V rámci regionu je bydlení ve Štětí drahé. Cena nemovitostí je však na druhou stranu rovněž indikátorem žádanosti lokality a potažmo rovněž kvality urbánního prostoru. Vyšší ceny tak mohou indikovat rovněž koherenci zástavby, která není zatížena například vyloučenými lokalitami, tak jako mohou být jiné obce v regionu.

Vhled do bytové situace přináší rovněž druhý sledovaný ukazatel, který ukazuje, **za jak dlouhou dobu by si mohla osoba, která vydělává mediánový plat na Ústecku, ve Štětí pořídit mediánový byt, pokud by uložila celý svůj plat**. Tato situace je samozřejmě teoretická, nicméně umožňuje snadno představitelné srovnání kupní síly běžných obyvatel k cenám nemovitostí. Ve Štětí by osoba s mediánovým platem musela ukládat všechny své příjmy po dobu 4,3 roku, aby si mohla pořídit nemovitost s mediánovou cenou. Při srovnání v rámci kraje by však byla se stejným platem kupní síla dané osoby výrazně vyšší, ve stejné velké městě jinde na Ústecku by dané osobě stačilo odkládat stranou všechny své příjmy pouze po dobu 2,5 roku. V celorepublikovém srovnání je pak zřejmé, že tento nepoměr vychází ze specifické situace na Ústecku, které je charakteristické velmi nízkými cenami nemovitostí. Situace ve Štětí se tak vymyká situaci na Ústecku, nicméně je to právě Štětí, které se blíží průměru srovnatelných obcí v republice spíše než zbytek regionu. Situaci ve Štětí je tak možné hodnotit jako lepší než ve zbytku regionu.

Ceny nájemního bydlení v aktuální nabídce jsou rovněž ve Štětí vyšší. V roce 2018 stál pronájem m² v mediánové nemovitosti ve Štětí nebo jeho blízkém okolí 167 Kč. Tato hodnota se nachází nejen nad republikovým průměrem, ale dokonce v horním kvartilu hodnot. Ceny nájmu ve městech na Ústecku jsou na hladině průměru, podmínky pro nájem jsou tak v regionu jako celku o něco méně příznivé než podmínky pro nákup nemovitostí. Tento trend dokresluje i další z ukazatelů – část příjmů nezbytná k pokrytí nájemného v mediánovém bytě.

Pokud by si osoba s mediánovým příjmem pronajala ve Štětí a jeho blízkém okolí mediánový byt z aktuální nabídky, vynaložila by na pokrytí nájemného bez dalších služeb 41 % svého příjmu. Tento podíl leží opět nad republikovým průměrem a Štětí s blízkým okolím se nachází v horním kvartilu ceny nájemného ve srovnatelně velkých obcích. Štětí se tak výrazně odlišuje od zbytku regionu, kde je k pokrytí nájemného potřeba průměrně pouze 28 % příjmů.

Významným kritériem pro hodnocení bytové situace je i **podíl nabídky nájemního bydlení k prodejmům**. Obecně platí, že pro větší města s živější ekonomickou aktivitou stoupá podíl nabízeného nájemního bydlení, naopak v menších obcích, a to zejména těch, kam nepřicházejí lidé za prací, je podíl nabízeného nájemního bydlení velmi nízký. Ve Štětí a jeho okolí je při tom nabídka nájmu relativně nižší než v regionu jako celku. Plných 86 % nabídky ve Štětí tvoří prodeje nemovitostí (na nájmy tak připadá pouze 14 %), ve srovnatelně velkých městech na Ústecku přitom na prodeje připadá průměrně 77 % nabídek (nájmy 23 %). V tomto případě hodnoty Ústecka jako celku splývají s republikovým průměrem (76 %) a specifická je naopak situace ve Štětí, zde prodeje nemovitostí tvoří příliš velký podíl trhu na úkor nabídky nájmu.

V oblasti kvality bydlení je obdobným ukazatelem i **podíl nemovitostí obývaných vlastníky**. Vyšší podíl na jednu stranu svědčí o dosažitelnosti bydlení pro obyvatele obce, na stranu druhou může poukazovat i na nižší ekonomickou aktivitu v obci a nepružnost bytové nabídky. Ve Štětí a jeho blízkém okolí je podíl nemovitostí obývaných vlastníky 63 %, je tedy nižší oproti republikovému průměru 70 % a Štětí s nejbližším okolím patří do spodního kvartilu obcí s nejnižším podílem vlastníků. Nižší podíl vlastníků je při tom charakteristický pro všechna srovnatelně velká města na Ústecku. Vzhledem k tomu, že v regionu je možné sledovat průměrné hodnoty nabídky nájmu a ve Štětí pak dokonce jen málo nájemních nabídek, je jedním z možných vysvětlení rozdílu vyšší podíl městských bytů v regionu.

Charakter a kvalita bydlení mohou být hodnoceny rovněž skrze typ zástavby. Pro Štětí je charakteristický velmi nízký počet osob, které bydlí v **rodinných domech**. Zatímco ve srovnatelně velkých obcích v České republice bydlí v rodinných domech přibližně polovina obyvatel (50 %), ve Štětí je to jen jedna pětina (22 %). Nižší podíl rodinných domů ve městech je charakteristický pro celý Ústecký kraj (35 %), ve Štětí je však tento podíl ještě výrazně menší.

Charakter zástavby dále přibližuje **podíl bytů v panelových domech**. Ve Štětí se 49 % bytů nachází v panelových domech. Podobný je i stav v ostatních srovnatelně velkých městech v kraji (48 %). Republikový průměr ve srovnatelně velkých obcích je při tom pouze 30 % bytového fondu. Velké zastoupení panelové výstavby je podmíněno historicky a souvisí s výraznými populačními změnami ve skladbě obyvatelstva po druhé světové válce, na kterou navázala extenzivní stavební činnost s cílem proměnit a modernizovat ráz regionu. Dnes může

panelové bydlení v rukou města sloužit jako vhodný a dostupný nástroj bytové politiky, zároveň však negativně ovlivňuje urbánní prostor, je spojené s menší dostupností místních služeb a může rovněž napomáhat v erozi lokálních místních vazeb, které jsou významné pro pocit spokojenosti a bezpečí obyvatel.

Jakým způsobem Štětí vznikalo, přibližuje rovněž indikátor **průběžné výstavby**. Rozhodující počet současné zástavby vznikl v rozmezí padesáti pěti let (indikátor ukazuje upravenou směrodatnou odchylku roku výstavby budov), což je relativně málo a svědčí to o jednorázovém stavebním boomu. Ten byl v případě Štětí spojen s výstavbou panelových domů. V republikovém průměru srovnatelných obcí se rozhodující část současné zástavby vyvíjela více než šedesát let. Delší průměrná doba výstavby rozhodující části budov je však přítomna i v rámci Ústecka, kde v některých případech došlo k zachování částí původních historických lokalit.

V oblasti **novější výstavby** se Štětí relativně daří držet krok se srovnatelnými městy. Dle dat vycházejících z posledního sčítání obyvatel vzniklo 6,2 % obývaného bytového fondu ve Štětí mezi lety 2000 a 2011 (novější stavby nejsou zahrnuty). Štětí se tak nachází v oblasti pouze mírného podprůměru (republikový průměr srovnatelných obcí 10,1 %) a s přihlédnutím k demografickému úbytku se míra výstavby jeví jako uspokojivá. Ve Štětí se navíc staví více než ve zbytku Ústeckého kraje (5,7 %).

Na charakter zástavby a na panelovou zástavbu obecně je navázána i nižší **průměrná plocha bytů**, ovlivněná rovněž nižším zastoupením rodinných domů. Průměrný byt ve Štětí má necelých šedesát metrů čtverečních (59,7 m²). Tím se Štětí řadí do dolního kvartilu srovnatelně velkých obcí. Republikový průměr při tom činí 65,5 m². Byty ve Štětí jsou menší i oproti krajskému průměru, který činí 62,8 m².

Byty ve Štětí jsou však často obývány **menším počtem osob**, než je tomu ve srovnatelně velkých obcích. Na jeden byt ve Štětí připadá průměrně 2,4 osoby, tím se Štětí nachází pod průměrem Ústeckého kraje (2,48 osoby) a rovněž relativně hluboko pod republikovým průměrem srovnatelně velkých obcí (2,63 osoby). Štětí spadá mezi 25 % obcí s nejnižším počtem osob na byt.

Kvalita bydlení může být nahlížena rovněž dostupností sítí. Podobně jako ve srovnatelně velkých městech jak na Ústecku, tak i v celé republice, jsou ve Štětí všem obyvatelům dostupné základní služby jako **vodovod, teplá voda a kanalizace**, některé domy mohou mít stále zachované **žumpy**. Tento ukazatel je však významný zejména pro malé obce.

Tabulka 3. Bydlení

	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Doba úspor pro nákup bytu	4,3	2,5	0,6	3,9	5,3	6,4	14,5
Mediánová cena m ² nemovitosti	18333	11514	3300	12751	19569	23251	55000
Mediánová cena m ² pozemku	1663	809	150	590	1272	1449	8000
Mediánová cena m ² nájmu	167	116	9	91	116	150	206
Část příjmů k pokrytí nákladů na nájem	41%	28%	6%	26%	31%	36%	54%
Podíl prodejů k nájům	86%	77%	52%	69%	76%	83%	96%
Podíl nemovitostí obývaných vlastníky	63%	64%	33%	65%	70%	77%	88%
Podíl osob v rodinných domech	22%	35%	11%	39%	50%	61%	93%
Průměrná plocha bytu	59,7	62,8	53,2	61,8	65,5	67,7	97,8
Počet lidí v bytě	2,40	2,48	2,21	2,50	2,63	2,72	3,38
Podíl nových domů	6,2%	5,7%	3,0%	6,1%	10,1%	11,9%	63,9%
Podíl bytů v panelových domech	49%	48%	1%	18%	30%	39%	86%
Průběžná výstavba	27,4	33,2	18,6	27,7	30,8	33,3	44,8
Podíl domácností s vodovodem	100%	100%	98%	100%	100%	100%	105%
Podíl domácností s teplou vodou	99%	99%	96%	99%	99%	99%	101%
Podíl domácností s kanalizací	96%	95%	23%	87%	91%	99%	113%
Podíl domácností s žumpou	12%	13%	1%	6%	14%	18%	76%

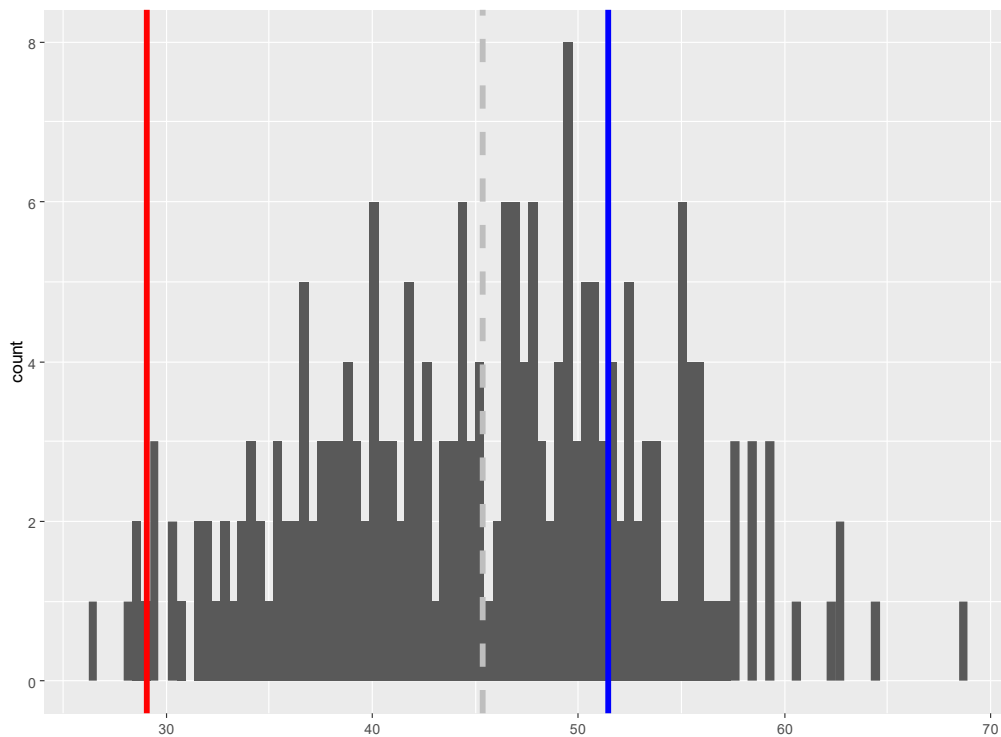
Složený indikátor

Do složeného indikátoru pro kvalitu bydlení vstupují jako negativní faktory vysoké pořizovací náklady nemovitostí a dlouhá doba spoření nezbytná k pořízení bytu, dále rovněž vysoký podíl prodejů v realitní nabídce na úkor nájemních nabídek, vysoký počet lidí v bytě, velké zastoupení panelové zástavby a velký podíl bydlení závislý na žumpách. Naopak pozitivně je hodnocen vyšší podíl osob bydlících ve vlastních bytech, větší průměrná plocha bytů, realizace nové výstavby a dlouhodobá průběžná výstavba ve městě.

Štětí si v oblasti bydlení hodnocené skrze složený indikátor nestojí dobře. Spojuje se zde několik faktorů. Jde zejména o vysoké pořizovací ceny nemovitostí, které zároveň nejsou kompenzovány vyšší kvalitou bydlení, kterou by mohly poskytnout rodinné domy, starší zástavba s fungujícími lokálními službami a celkově příjmný ráz organicky se vyvíjejícího

městského prostředí. Ostatní města v Ústeckém kraji sice mohou mít podobný charakter bytového fondu, kompenzují jej však zpravidla velmi nízkými pořizovacími náklady nemovitostí. Z detailnějšího hodnocení je vidět, že Štětí se relativně úspěšně snaží o rozvoj existujícího bytového fondu. Štětí v tomto ohledu částečně může doplácet na svoji specifickou polohu na samém okraji Ústeckého kraje, která může vést k cenovým rozdílům oproti zbytku kraje.

Graf 3: Složený indikátor – Bydlení

Infrastruktura a vybavenost

Oblast infrastruktury hodnotí dostupnost služeb ať již v oblasti státních služeb, občanského života nebo volnočasového vyžití. Štětí je v tomto ohledu znevýhodněno svojí pozicí na hranici Středočeského a Ústeckého kraje. Data v této sekci vycházejí zejména z datových podkladů mapy.cz a idos.cz, berou tedy v potaz zájmové mapové body, které byly zanesené v těchto zdrojích v okamžiku zpracování dat (2020).

Dojezdová vzdálenost do krajského města Ústí nad Labem činí 43 km. Pro srovnatelně velká města v České republice se jedná o průměrnou hodnotu, v rámci Ústeckého kraje jde pak dokonce o hodnotu podprůměrnou. **Cesta veřejnou dopravou** trvá přibližně 40 minut. Štětí je tak s krajským městem dobře propojeno, ve srovnatelně velkých městech je průměrná dojezdová doba do krajských měst 50 minut. Dostupnost Ústí nad Labem pro zbytek srovnatelných obcí v regionu je pak v průměru výrazně horší než v případě Štětí a trvá 66 minut.

Velmi daleko je však pro obyvatele Štětí do **obce s rozšířenou působností** – Litoměřic. Ty jsou vzdáleny 25 km jízdy, mnoho obcí velikosti Štětí přitom samo plní funkci ORP a jejich obyvatelé tak nemusejí nikam dojíždět. V ČR vykonává funkci ORP 133 z 216 obcí ve srovnatelné velikostní kategorii. Funkci ORP přitom plní polovina (9 z 18) obcí srovnatelné velikosti i v Ústeckém kraji. Štětí má na Ústecku do ORP nejdále, druhá v pořadí je Česká Kamenice s 18 km. Všechny ostatní obce se pak nacházejí v těsné blízkosti příslušných ORP a jsou vzdáleny méně než 10 km.

Vyšší je rovněž vzdálenost do **nejbližší nemocnice**. Nejbližší nemocnice je vzdálena 10,7 km, to je výrazně více než v ostatních srovnatelných městech v kraji (4,8 km). Tato hodnota je výrazně nadprůměrná rovněž v kontextu ČR, Štětí patří do první čtvrtiny srovnatelných obcí s nejvyšší vzdáleností nemocnice. Naopak dobrá je dostupnost Obvodního oddělení **Policie ČR**, které sídlí podobně jako ve většině srovnatelných sídel přímo v obci.

Do jisté míry může být pro Štětí problematická rovněž **hustota zastávek veřejné dopravy**. Ve Štětí připadá 0,43 zastávky veřejné dopravy na jeden km². To je relativně málo a Štětí patří mezi 25 % srovnatelných obcí s nejnižší hustotou zastávek. Ve srovnatelně velkých městech připadá průměrně 0,87 zastávky na kilometr. Štětí se v tomto směru vymyká i celkové situaci v Ústeckém kraji, který má relativně vysokou hustotou infrastruktury veřejné dopravy (0,97).

Mezi klíčové služby patří rovněž zajištění **pokrytí mobilním signálem**. Nejnižší míra pokrytí silným signálem mezi jednotlivými operátory dosahovala ve Štětí 87 %. Tato

hodnota je mírně vyšší, než je průměr Ústeckého kraje (85 %) a zároveň se nachází i v širším pásmu republikového průměru (89 %).

Dostupnost dalších služeb je počítána jako složený indikátor, který zohledňuje hustotu rozmístění míst poskytujících danou službu v obci, pokud je služba přítomna; v případě, že služba v obci zastoupena není, je uváděna průměrná vzdálenost vypočtená ze tří nejbližších míst poskytujících danou službu. Tento způsob výpočtu vychází z logiky poskytnutí volby při výběru místa, a to ať již z důvodu možné diverzity služeb, nebo rozdílné otevírací doby.

Pro většinu z těchto indikátorů platí, že celková situace na Ústecku je horší, než je republikový průměr a služby jsou pro obyvatele v průměru vzdálenější a tím méně dostupné. Štětí se pak nachází v odhadovaných vzdálenostech ještě výše nad průměrem kraje a služby jsou tak pro občany ještě vzdálenější.

Pro obyvatele Štětí mohou být hůře dostupné jak **bankomaty**, tak bankovní služby. Zatímco odhadovaná průměrná vzdálenost ve srovnatelně velkých městech činí 1,9 km, na Ústecku i ve Štětí samotném jsou tyto vzdálenosti vyšší. Ve srovnatelně velkých městech na Ústecku je odhadovaná vzdálenost bankomatu 2,1 km. Odhadovaná vzdálenost bankomatu pro obyvatele Štětí pak činí dokonce 2,6 km. Tím se Štětí řadí mezi 25 % obcí dané velikosti s nejméně dostupnými bankomaty. Podobná je i situace v oblasti **bankovních služeb**. Odhadovaná vzdálenost bankovní pobočky ve Štětí je 3,7 km. Tím se Štětí nachází opět jak nad průměrem srovnatelně velkých měst v kraji – 3,1 km, tak nad průměrem těchto obcí v celé republice – 3,0 km. I zde Štětí spadá mezi obce s výrazně podprůměrnou dostupností bankovních služeb.

Další z indikátorů ukazují vzdálenost dalších bodů nezbytné **občanské vybavenosti**. Odhadovaná vzdálenost k **benzínové pumpě** činí ve Štětí 2,6 km. To je dále, než je průměr v Ústeckém kraji (2,3 km). Jedná se rovněž o nadprůměrnou vzdálenost v republikovém kontextu (2,2 km). Tato hodnota leží na pomezí horního kvartilu vzdáleností pro srovnatelné obce. Podobná je i situace v otázce dostupnosti **poštovních poboček**. Ve Štětí je odhadovaná průměrná vzdálenost 3,7 km. Průměr Ústeckého kraje je 3,1 km. Průměrná hodnota pro srovnatelné obce v České republice je 2,7 km. Významný je rovněž ukazatel odhadované vzdálenosti **obchodu s potravinami**. Ve srovnatelných obcích v ČR musí obyvatel ujít průměrně 1,5 km, aby dorazil do obchodu s potravinami a tato vzdálenost je stejná rovněž pro obce v Ústeckém kraji, ve Štětí je tato vzdálenost odhadována na 2,6 km. V kontextu všech srovnatelných obcí v ČR se jedná o extrémní hodnotu ukazující na velmi problematickou dostupnost základních služeb.

V neposlední řadě se indikátory mapující dostupnost infrastrukturních bodů zaměřují rovněž na oblast volnočasových aktivit, ať již v oblasti sportovního nebo kulturního vyžití. I

v této oblasti Štětí mírně zaostává. V oblasti sportu může Štětí nabídnout relativně uspokojivé možnosti dojezdu do **krytých bazénů**, zde průměrná vzdálenost činí 5,2 km. Průměr Ústeckého kraje je 4,1 km, republikový průměr je pak 4,7 km.

Poslední z hodnocených aspektů je pak **dostupnost kulturního vyžití**. Odhadovaná vzdálenost knihovny pro obyvatele činí 5,2 km, což je více, než je průměr srovnatelných obcí v kraji i než celorepublikový průměr (3,4 km). Méně dostupná mohou být rovněž divadla, odhadovaná průměrná vzdálenost divadla je 26,4 km. To je více než dvojnásobek vzdálenosti odhadované pro srovnatelné obce v kraji (12,2 km). Jde také o hodnotu, která se nachází značně nad republikovým průměrem (14,0 km) v oblasti horního kvartilu.

Tabulka 4. Infrastruktura

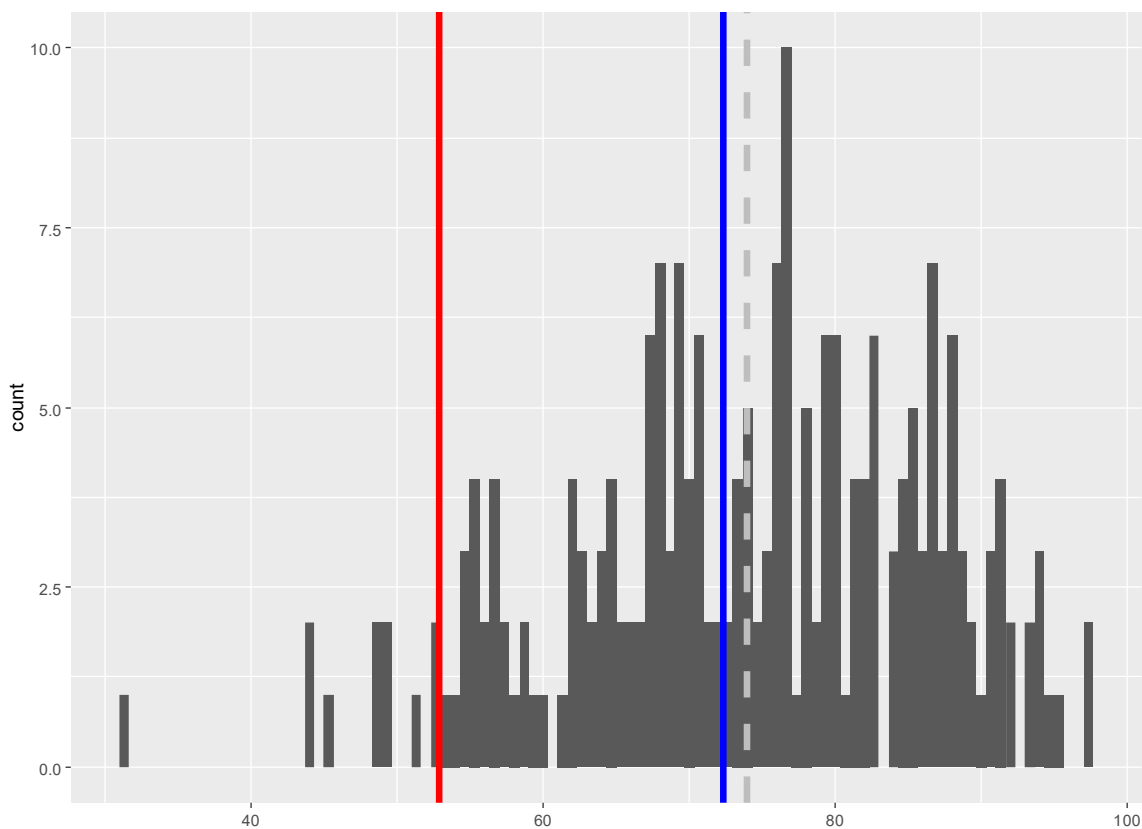
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Vzdálenost krajského města (km)	43	51	10	26	41	55	91
Doba cesty veřejnou dopravou na kraj (min)	40	66	8	26	50	68	142
Vzdálenost ORP (km)	25	5	0	0	5	9	37
Hustota zastávek	0,43	0,97	0,21	0,55	0,87	1,06	2,49
Nemocnice vzdálenost	10,7	4,8	0,0	0,0	5,5	10,6	25,4
OOP vzdálenost	0	0,9	0	0	1,4	0	21,1
Pokrytí mobilním signálem	87 %	85 %	54 %	84 %	89 %	98 %	100 %
Indikátor vzdálenosti bankomatu (km)	2,6	2,1	0,7	1,3	1,9	2,2	4,3
Indikátor vzdálenosti banky (km)	3,7	3,1	1,1	1,9	3,0	3,3	11,1
Indikátor vzdálenosti ben. pumpy (km)	2,6	2,3	0,9	1,6	2,2	2,6	4,8
Indikátor vzdálenosti pošty (km)	3,7	2,9	1,0	1,9	2,7	3,4	6,4
Indikátor vzdálenosti restaurace (km)	1,5	1,2	0,5	0,9	1,3	1,5	4,0
Indikátor vzdálenosti potravin (km)	2,6	1,5	0,6	1,2	1,5	1,8	3,0
Indikátor vzdálenosti bazénu (km)	5,2	4,1	1,7	2,8	4,7	5,0	20,4
Indikátor vzdálenosti divadla (km)	26,4	12,2	1,2	4,2	14,0	21,0	42,4
Indikátor vzdálenosti knihovny (km)	5,2	3,6	1,4	2,7	3,4	4,1	7,7

Složený indikátor

Do složeného indikátoru pro oblast infrastruktury vstupují jako pozitivní faktory jednotlivé ukazatele dostupnosti klíčové infrastruktury a dále občanské vybavenosti a služeb. Jako pozitivní jsou tedy hodnoceny krátké dojezdové vzdálenosti do nemocnice a na obvodní oddělení policie. Dále pak dostupnost ORP a krajského města včetně dojezdové doby. Jako pozitivní je rovněž hodnocena vysoká koncentrace zastávek hromadné dopravy, která umožňuje rychlou a bezproblémovou přepravu všem obyvatelům. Jako pozitivní aspekty, i když s nižší mírou významnosti, jsou pak hodnoceny rovněž odhadované dostupnosti jednotlivých služeb v oblasti financí, nákupů, kultury, sportu nebo poštovních služeb. Poslední aspekt pak představuje pokrytí mobilním signálem, které je rovněž hodnoceno pozitivně.

Pozici Štětí při hodnocení složeným indikátorem ovlivňuje jednak skutečnost, že nevykonává funkci ORP a ORP je pak navíc poměrně vzdálené. Dále pak vyšší dojezdová vzdálenost do nemocnice a nižší hustota zastávek veřejné dopravy. Rovněž celková vybavenost Štětí službami je nižší. Menší občanská vybavenost přitom může znamenat menší životní komfort zejména pro mladé a aktivní obyvatele.

Graf 4: Složený indikátor - Infrastruktura

Občanská angažovanost

Kvalita života v oblasti občanské angažovanosti se zaměřuje na míru zapojení obyvatel do veřejného, zejména politického, života obce. Zjišťuje kvalitu i aktivitu v činnosti místních zastupitelstev a hodnotí na lokální úrovni míru demokratické soutěže v obecních zastupitelstvech, šířeji se pak zabývá celkovým postojem obyvatel ke státním institucím a podpoře demokratického státního zřízení ČR jako celku. Tyto aspekty je možné rozdělit do třech skupin – **volební chování, volební soutěž a aktivita zastupitelstva spojená s transparentí v hospodaření obce.**

V oblasti volebního chování je hodnocena jednak **volební účast**. Ta je počítána jako souhrnný průměr volební účasti u veškerých voleb, které se konaly mezi lety 2016 a 2019.³ Volební účast je klíčovým ukazatelem zájmu o politické dění a ochoty participovat na chodu státu. Vyjadřuje zároveň podporu státu jako instituci. Volební účast ve Štětí dosáhla průměrné hodnoty 39 %, tím leží v průměru Ústeckého kraje (38 %). Ústecký kraj je při tom dlouhodobě typický nízkou volební účastí ve většině typů voleb. Štětí se tak řadí chováním svých voličů plně k charakteristikám Ústeckého kraje, nikoliv ke kraji Středočeskému, na jehož hranicích leží (48 %).

Štětí je rovněž typické **vysokou podporou extrémistických stran** definovaných jako strany, které si ve svých programech kladou za cíl narušení demokratické volební soutěže a základních lidských práv (ukazatel nezahrnuje KSČM). Ve Štětí extrémisté získali v průměru 13 % hlasů, to je dokonce o jeden procentní bod více, než je průměr ve stejně velkých obcích na Ústecku. Samotný Ústecký kraj je při tom typický silnější podporou extrémistických stran. Ty získávají v průměru stejně velkých obcí v ČR pouze 9 % hlasů. Štětí spadá poměrně vysoko mezi 25 % srovnatelně velkých obcí s nejvyšší mírou podpory extrémismu (republikové maximum 16 %).

Vysoká je rovněž **podpora KSČM**. Průměrné zisky ve Štětí jsou na hodnotě 20 %. Zde Štětí rovněž převyšuje hodnotu průměru za Ústecký kraj 18 %. Štětí i Ústecko se tak opět drží nad republikovým průměrem (14 %). Štětí opět leží poměrně vysoko ve vrchním kvartilu. Vysoká podpora KSČM může vycházet jak z dlouhodobých ekonomických podmínek, definovaných strukturou zaměstnanosti a strukturou ekonomických aktivit v obci, ve Štětí zejména tradicí papírenského průmyslu. Na stranu druhou svědčí rovněž o nenaplnění příslibů porevolučních změn a o pocitu nemožnosti podílet se na těchto změnách a participovat na nových příležitostech.

³ Krajské volby 2016, volby do Poslanecké sněmovny 2017, prezidentské volby 2018, volby do místního zastupitelstva 2018, volby do Evropského parlamentu 2019.

V oblasti volební soutěže je možné hodnotit **míru obměny místního zastupitelstva**. Výměna vládnoucích elit ve volbách bývá tradičně hodnocena jako základní rys demokratického společenství. Na druhou stranu na úrovni obcí je významná rovněž jistá míra kontinuity, která umožňuje zajištění stabilního řízení a úspěšného předávání know-how. Ve velmi malých obcích může být opakování ve složení zastupitelstva rovněž projevem spokojenosti obyvatel se stavem věcí, nicméně dlouhodobé složení beze změn svědčí spíše o stagnaci komunity a nedostatku přijatelných kandidátů, kteří by měli zájem participovat na veřejném dění obce.⁴ Ve Štětí se v následujících zastupitelstvích opakovalo 51 % procent zastupitelů. Vzhledem k počtům zastupitelů, které poskytují při převodu na procenta jen relativně hrubé srovnání, je výsledek možné hodnotit jako průměrný na úrovni kraje a jen velmi lehce podprůměrný vzhledem k republikovému průměru (tedy pozitivně neboť míra obměny je vyšší).

Poměr velikosti obce a velikosti zastupitelstva vyjadřuje **počet křesel na obyvatele**, a tedy váhu jednotlivého hlasu v místních volbách. Zároveň ukazuje míru, s jakou mohou obyvatelé zasahovat do rozhodování na místní úrovni. Malá možnost svým hlasem ovlivnit dění bývá označována jako demokratický deficit. Množství zastupitelů je definováno v závislosti na velikosti obce konkrétním rozmezím – pro Štětí 11 až 25 osob, dále je rozhodnutím zastupitelstva. Malé obce jsou zde ve výhodě a na jednoho obyvatele zde připadá větší podíl na křesle v zastupitelstvu. Štětí se s 0,0024 křesla na obyvatele v míře reprezentace nachází na republikovém průměru a hlasy zde mají velmi mírně větší váhu než ve zbytku srovnatelně velkých obcí v kraji.

Chuť aktivně přispívat do veřejného dění v obci pak ještě vyjadřuje **množství kandidátů v místních volbách vzhledem k populaci**. Hodnota 0,014 ukazuje, že na pomyslných tisíc obyvatel Štětí připadá 14 kandidátů. Tím se Štětí řadí na vrchní hranici spodního kvartilu, teda přibližně ve 25 % obcí připadá na tisíc obyvatel méně a v 75 % srovnatelně velkých obcí pak více kandidátů. Ve srovnatelných obcích Ústeckého kraje je to 18, v republikovém průměru pak 19 osob. Ve Štětí je tedy relativně málo kandidátů.

Ostrost volební soutěže pak může být vyjádřena **počtem kandidátů připadajících na jedno křeslo**. Ve Štětí příliš tvrdá volební soutěž není, na jedno křeslo zde v místních volbách kandidovali 4 uchazeči, což je velmi málo. Republikový průměr při tom činí 7,6 kandidátů na jedno křeslo. Ve srovnatelných obcích na Ústecku pak bývá volební soutěž ještě tvrdší a na jedno křeslo připadá průměrně 8,8 kandidátů.

⁴ Hodnoceny místní volby 2006, 2010, 2014, 2018. Na základě výsledků z voleb 2006 je určen podíl opakujících se zastupitelů v roce 2010, které jsou první, které vstupují do samotného výpočtu, dále jsou podíly vytvořeny vždy na základě složení zastupitelstva vzešlého z přechozích voleb.

Poslední z oblastí občanské angažovanosti jsou pak **míry transparence a aktivity zastupitelstva** samotného. K měření míry transparence je možné využít ukazatele navržené týmem z-indexu (zIndex.cz). Tato data však pro Štětí bohužel z důvodu nedostatku dat nejsou k dispozici. Doplnkovými ukazateli aktivity zastupitelstva pak může být schopnost získávat pro obec dotace a objem takto získaných zdrojů. Štětí při tom v získávání grantů příliš úspěšné není. **Granty a další dotace** tvoří přibližně 10 % **rozpočtových prostředků**, to je pod průměrem srovnatelných obcí Ústeckého kraje, kde tyto prostředky tvoří průměrně 21 %. Republikový průměr je pak ještě vyšší (24 %). Alternativním ukazatelem je i výše těchto prostředků přepočtená **na osobu**. Štětí získalo v letech 2010-2019 v průměru 2142 Kč na obyvatele, v Ústeckém kraji srovnatelné obce získaly v průměru 4606 Kč na osobu, republikový průměr pak činí 6185 Kč.

Tabulka 5. Občanská angažovanost

	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Volební účast	39 %	38 %	32 %	43 %	46 %	49 %	59 %
Podpora extrémistických stran	13 %	12 %	4 %	8 %	9 %	10 %	16 %
Podpora KSČM	20 %	18 %	5 %	12 %	14 %	16 %	27 %
Podíl opakujících se zastupitelů	51 %	52 %	35 %	51 %	57 %	62 %	80 %
Počet křesel na obyvatele	0,0024	0,0021	0,0011	0,0019	0,0025	0,0030	0,0045
Počet kandidátů na populaci	0,014	0,018	0,008	0,014	0,019	0,022	0,043
Počet kandidátů na křeslo	4,0	8,8	2,7	6,0	7,6	8,9	16,0
Podíl grantů na rozpočtu	10%	21%	3%	16%	24%	32%	98%
Grantové prostředky osoba (Kč)	2142	4606	455	3327	6185	8668	21756

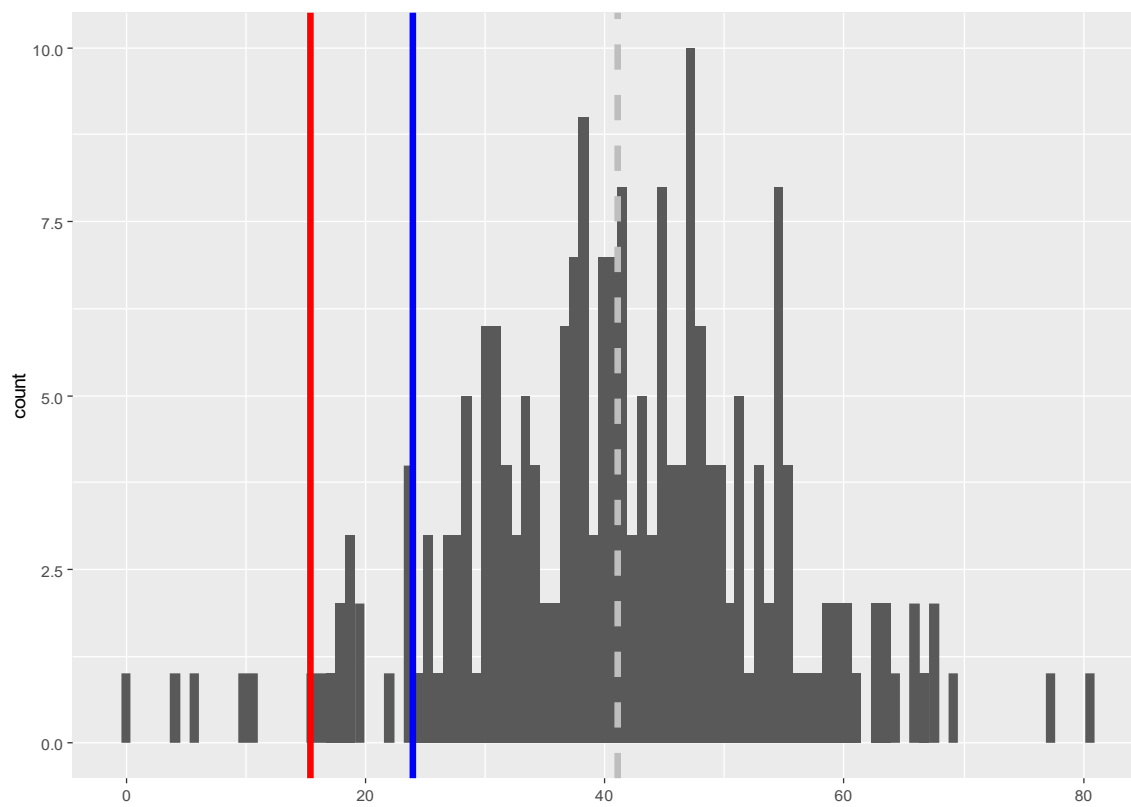
Složený indikátor

V oblasti volebního chování do složeného indikátoru vstupuje jako pozitivní aspekt vysoká volební účast, negativně jsou hodnoceny naopak podpora extrémistických stran a KSČM. V oblasti volební soutěže jsou jako pozitivní vnímány vysoký počet křesel na obyvatele a velký počet kandidátů připadající na jedno křeslo, jako negativní je naopak hodnocen vysoký podíl opakujících se zastupitelů. V oblasti aktivity zastupitelstva je jako pozitivní hodnoceno získávání rozpočtových prostředků z grantů a jejich velké zastoupení v rozpočtu. Chybějící data

o transparentci hospodaření jsou dopočítána s využitím průměrných hodnot tak, aby Štětí nebylo v celkovém hodnocení poškozeno oproti obcím, kde data dostupná jsou.

Štětí si v občanské angažovanosti příliš dobře nestojí. Pod průměrem hodnocení se nachází celkový průměr srovnatelných obcí v Ústeckém kraji, Štětí pak leží v oblasti extrémních podprůměrných hodnot.

Graf 5: Složený indikátor – Občanská angažovanost

Příjmy

Detailní pohled na ekonomickou situaci obce pak přináší dimenze příjmů, ta analyzuje jednak dostupné prostředky a jejich zdroje, jednak schopnost obce je účelně vynaložit, zároveň ukazuje i ekonomickou aktivitu obyvatel. **Štětí se po příjmové stránce velmi daří**, a to nejen v rámci kraje, ale i v celorepublikovém srovnání.

První z ukazatelů **kapitálové příjmy na osobu** ukazuje, kolik peněz ročně obec v průměru za posledních 10 let (2010-2019) byla schopna zařadit do příjmů kapitálového rozpočtu na jednoho obyvatele. Ukazuje schopnost získávat peníze na dlouhodobé investice. V některých případech ale může znamenat i neodůvodněné rozprodávání majetku obce. Štětí je schopno z dostupných prostředků vytvářet investiční zásoby, ročně získá v oblasti kapitálových příjmu 938 Kč na osobu, tím se pohybuje relativně vysoko nad průměrem kraje (703 Kč) i nad republikovým průměrem (804 Kč).

Dlouhodobý hmotný majetek na osobu jako průměrná hodnota z let 2009-2018 ukazuje vykázanou hodnotu hmotného vlastnictví, zejména v oblasti nemovitostí, přepočtenou na osobu. Hmotné vlastnictví pro obec znamená možnost jednat a realizovat plánované politiky, ať již přímým využitím nemovitostí, pronájmem k zajištění dalších příjmů obce, nebo vhodně zvoleným ručením k investičním úvěrům. Dlouhodobý hmotný majetek Štětí je o něco nižší, než je republikový průměr, stále se však pohybuje v pásmu širšího průměru. Zatímco ve Štětí je hodnota hmotného majetku přepočtená na osobu 78 419 Kč, průměr Ústí je 81 629 Kč, celorepublikový průměr srovnatelně velkých obcí je pak 103 141 Kč.

Štětí má naopak mírně vyšší **běžné výdaje** – tedy provozní neinvestiční náklady – na osobu. Ročně vydá na osobu 18 321 Kč, to je více, než je průměr srovnatelných obcí v Ústeckém kraji (15 844 Kč). Zatímco srovnatelné obce v kraji tak leží velice blízko průměru (15 992 Kč), výdaje Štětí jsou nadprůměrné. Zvýšené běžné výdaje mohou znamenat nehospodárnost ve správě obecních financí, mohou být ale rovněž známkou širšího spektra služeb poskytovaných občanům (například v sociální oblasti nebo v oblasti vzdělávání).

Štětí je přitom poměrně úspěšné v **získávání prostředků z vlastní činnosti**. Ročně na obyvatele získá 2944 Kč, to je výrazně více, než je průměrný zisk srovnatelných obcí na Ústecku, který je méně než poloviční (1370 Kč). Výška výnosu je zvláště výrazná vzhledem k hodnotám dlouhodobého hmotného majetku Štětí. Štětí je s relativně nižším majetkem schopno vybrat výrazně více peněz. Na základě celkových dat je možné spekulovat o tom, že výnosy jsou umožněny vhodnou strukturou nemovitého vlastnictví obce a schopností získávat finance skrze příjmy z obecního bydlení. Toto vysvětlení je však pouze hypotetické a na základě údajů z databáze jej nelze ověřit.

Dalším nedaňovým příjmem obce jsou rovněž **příjmy získané z evropských zdrojů**, uváděné v přepočtu na osobu. Štětí se průměrně daří získávat 3383 Kč na osobu a rok, to je mírně více, než je regionální průměr srovnatelných obcí (3065 Kč). V celorepublikovém kontextu se pak jedná o částku, která leží v oblasti mírného podprůměru (průměr 4973 Kč).

Štětí je zároveň relativně šetrné v oblasti **investičních nákupů**. Ročně na osobu vydá 3576 Kč, což je méně, než je průměr ve srovnatelných obcích na Ústecku (3966 Kč). Je to pak téměř o polovinu méně, než je republikový průměr srovnatelných obcí (6043 Kč). O opatrnosti v oblasti investic svědčí rovněž **podíl investic na celkových výdajích**. Z celkových výdajů Štětí vynaloží pouze 16 % na investice, to je velmi málo to i v rámci srovnání na Ústecku (20 %), kde je rovněž celková míra investic nízká. Průměrný podíl investičních výdajů srovnatelných obcí představuje 27 %.

V oblasti daňových příjmů a specificky pak v oblasti svěřené **daně z nemovitosti** Štětí vybírá nadprůměrné částky. Ročně vybere v průměru 664 Kč na osobu, to je skoro dvojnásobek výnosu, který je běžný ve srovnatelných městech v kraji (357 Kč), a dokonce se jedná o značně nadprůměrný výnos rovněž v republikovém průměru srovnatelně velkých obcí (312 Kč). Štětí patří ve své kategorii mezi 25 % obcí s nejvyššími výnosy z daně z nemovitosti.

Přestože do daňových zisků v oblasti sdílených daní vstupuje přepočet vycházející z velikosti obce a počtu obyvatel, je možné srovnání mezi podobně velkými obcemi a jedná se rovněž o nepřímý údaj o struktuře ekonomických aktivit obyvatel (detailněji v dimenzi práce). Štětí na **dani z příjmu fyzických osob placené OSVČ** vybere 92 Kč na obyvatele a rok, to je méně, než je celorepublikový průměr srovnatelných obcí (167 Kč). Štětí patří mezi 25 % s nejnižšími příjmy v této oblasti, ale jeho hodnota není zvláště nízká. O něco lépe si v průměru vedou srovnatelné obce na Ústecku, které dohromady leží v pásmu mírného podprůměru (116 Kč). Lépe se Štětí daří v oblasti **daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti**, zde ročně vybere 1504 Kč na osobu. Tato hodnota leží nad republikovým průměrem (1437 Kč), mírně nadprůměrné jsou rovněž příjmy v této oblasti pro ostatní srovnatelné obce v kraji (1451 Kč), ve Štětí je však tento trend silnější. Naopak nízké jsou **daně z příjmů právnických osob placené obcí** v přepočtu na osobu (203 Kč). Ty jsou jak pod průměrem srovnatelných měst v kraji (317 Kč), tak pod průměrem celorepublikovým (544 Kč).

Poslední kapitolou v oblasti hospodaření obce je problematika vyrovnaného rozpočtu a případné kvality správy dluhu. Štětí se nedaří udržet rozpočet beze schodku a výdaje převyšují příjmy. Záporné **rozpočtové saldo** tak představuje průměrně 92 Kč, tím se Štětí řadí mezi relativně malou skupinu srovnatelných obcí, které se nacházejí v záporných hodnotách. Celková situace na Ústecku je při tom výrazně lepší a saldo dosahuje zisku 508 Kč na osobu. Republikový průměr srovnatelných obcí pak činí 661 Kč.

Velkou výhodou Štětí je však jeho bezdlužnost. Štětí tak nemusí vynaložit žádné náklady na **dluhovou službu**. Krajský průměr při tom činí 599 Kč na osobu, i tak je celková situace dluhu obcí v Ústeckém kraji oproti zbytku ČR výrazně nadprůměrná. Průměrná srovnatelná obec v ČR totiž musí ročně vynaložit 1240 Kč na osobu k obhospodařování dluhů. **Dluhová služba jako podíl z rozpočtu** je tak v případě Štětí rovněž rovna nula, což je velice pozitivní z hlediska dlouhodobé správy obce, i když vznik vhodně vynaložené investiční půjčky může dluh opravňovat. Průměrná srovnatelná obec na Ústecku však vynakládá na dluhovou službu 3 % svého rozpočtu, republikový průměr pak činí dokonce 5,26 % rozpočtu.

Tabulka 6. Příjmy

	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Kapitálové příjmy na osobu (Kč)	938	703	29	398	804	1026	4136
Dlouhodobý hmotný majetek na osobu (Kč)	78419	81629	38173	77068	103141	121745	273665
Běžné výdaje na osobu (Kč)	18321	15844	8352	13204	15992	18408	31474
Příjmy z vlastní činnosti (Kč)	2944	1370	91	1092	2409	3272	17742
Investiční nákupy na osobu (Kč)	3576	3966	2297	4414	6043	7255	14789
Daň z příjmů PO placená obcí na osobu (Kč)	203	317	0	262	544	764	2771
Daň z nemovitosti na osobu (Kč)	664	357	91	223	312	363	1277
Daň z příjmu FO OSVČ na osobu (Kč)	92	116	23	100	167	199	778
Daň z příjmu FO ZČ na osobu (Kč)	1504	1451	1066	1384	1437	1508	1611
Saldo příjmů na osobu (Kč)	-92	508	-2711	201	661	1149	4224
Dluhová služba na osobu (Kč)	0	599	0	401	1240	1680	5451
Podíl investic na výdajích	16%	20%	13%	22%	27%	31%	50%
Dotace z EU na osobu (Kč)	3383	3065	0	1961	4973	6532	24569
Podíl dluhové služby na rozpočtu (Kč)	0,00%	3,03%	0,00%	1,95%	5,26%	7,53%	24,33%

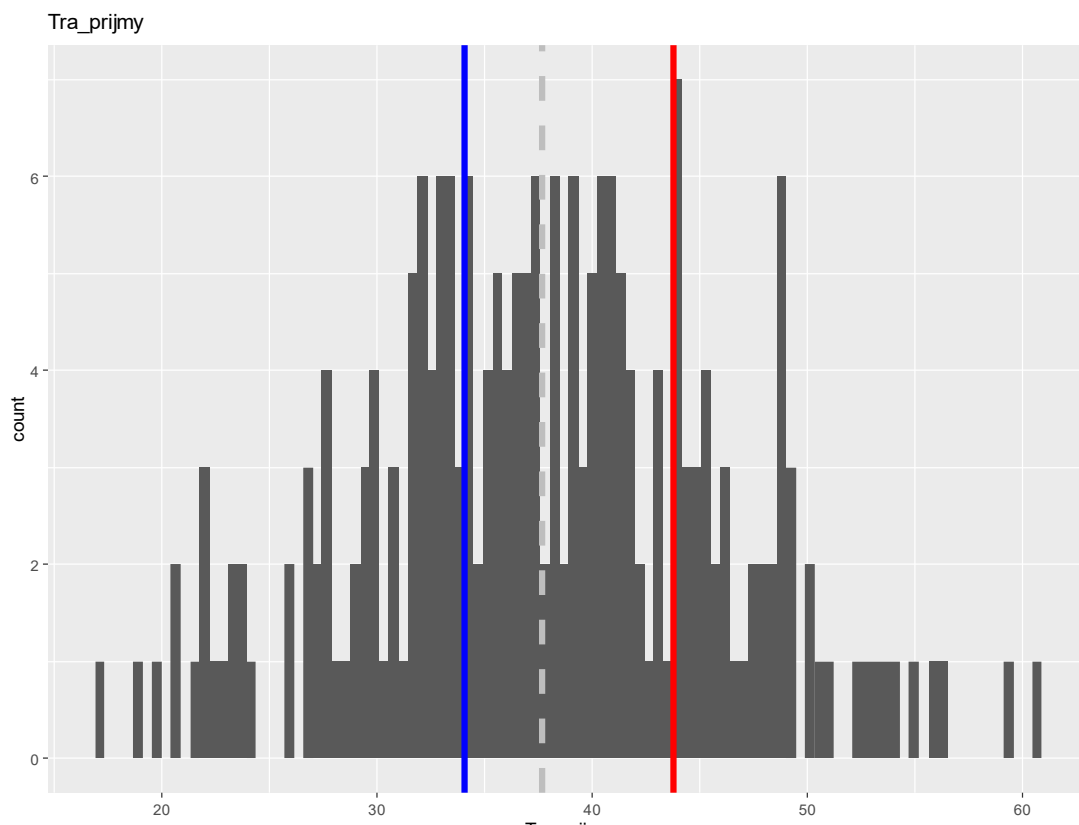
Složený indikátor

Do složeného indikátoru vstupují jako pozitivní aspekty obecně vysoké zisky z daňových příjmů (nemovitosti, OSVČ, závislá činnost, daně placené obcemi), dále schopnost získávat kapitál a investovat (kapitálové příjmy, investiční nákupy, podíl investic na výdajích,

vyšší kapitálové příjmy, investiční nákupy, podíl investic na výdajích a zdroje z dotačních programů a z vlastní činnosti). Třetí skupinu vstupů pak tvoří proměnné, které ukazují na vyrovnané hospodaření a dobře obhospodařovaný dluh (pozitivní saldo, nízká dluhová služba).

Štětí si v oblasti příjmů stojí velice dobře, pohybuje se výrazně nad republikovým průměrem srovnatelných obcí a ještě výrazněji pak nad průměrem krajským. Za tímto pozitivním výsledkem stojí zejména vyrovnané hospodaření bez dluhu a schopnost/možnost vysokých zisků z daní. Štětí je rovněž charakteristické jistou investiční opatrností, která je do určité míry na místě, dlouhodobě by však mohla mírně zpomalit možný rozvoj obce.

Graf 6: Složený indikátor – Příjmy

Zaměstnanost a práce

Dimenze zaměstnanosti a práce se zabývá strukturou lokální ekonomiky, nezaměstnaností, přítomností velkých zaměstnavatelů a sektorem malých podniků a OSVČ. Problematika zaměstnanosti a práce tvoří jednu ze zásadních výzev regionu. To je platné pro srovnatelná města v regionu i pro samotnou obec Štětí.

Místní ekonomická struktura je ve Štětí následující: 4 % podniků působí v **priméru**, to je hodnota srovnatelná se zbytkem kraje. Celorepublikově (5 %) se jedná o mírně nižší hodnotu, obdobně velká města mohou být v některých případech více provázána s okolní zemědělskou výrobou. Štětí je ale zejména městem průmyslu. V **sekundéru** zde působí plných 40 % aktivních podniků. To je velmi mnoho a Štětí se tak řadí mezi vrchních 25 % obcí s nejvyšším počtem podniků v tomto sektoru. Průměr srovnatelně velkých obcí v kraji je přitom nižší a činí 34 %, což je hodnota velmi blízká průměru srovnatelných obcí v ČR (33 %). Analogicky nižší je pak zastoupení podniků, které působí v **terciéru**. Jejich podíl zde činí 49 %, průměr srovnatelných obcí v kraji je při tom 54 % a ČR 53 %. Nižší podíl služeb nebo podniků zaměřujících se na oblasti spojené s výpočetní technikou může do budoucna znesnadňovat další rozvoj regionu a nemusí poskytovat dostatek atraktivních pracovních příležitostí, a to zejména pro vysokopříjmové skupiny, které by k rozvoji regionu mohly výrazně přispět. V současnosti však Štětí i jeho rozvinutý sekundární sektor trpí problémy jen částečně. **Podíl aktivních podniků** na celkovém počtu registrovaných je zde mírně pod průměrem a situace je zde lepší než ve srovnatelných městech v regionu.

Z hlediska velikosti podnikajících subjektů je ve Štětí menší zastoupení **živnostníků**: s 6,09 živnostníky na tisíc obyvatel v aktivním věku se Štětí nachází v 25 % srovnatelných obcí s jejich nejmenším počtem, do této kategorie se vejde i průměr srovnatelných obcí v kraji (6,14). Republikový průměr pak činí 6,98. Méně příznivá situace v oblasti drobného podnikání se promítá rovněž do **počtu podniků bez zaměstnanců**. Zde na tisíc obyvatel v aktivním věku připadá 84 podniků bez zaměstnanců, to je hodnota velmi blízká průměru srovnatelných obcí na Ústecku (85). Republikový průměr je však výrazně vyšší (113 podniků bez zaměstnanců) a Štětí pak opět spadá do spodního kvartilu.

Počet podniků v této velikostní kategorii přitom celorepublikově velmi pozvolna stoupá, ročně ve srovnatelně velkých obcích přibude přibližně 1,3 podniku na tisíc osob. **Vývoj počtu podniků bez zaměstnanců** ve Štětí rovněž ukazuje nárůst jejich počtu, avšak pouze o 0,7 podniku na tisíc osob ročně. V dlouhodobém horizontu se tak Štětí bude od republikového průměru vzdalovat. Tento problém v obdobně silné intenzitě přitom vykazuje i průměrná růstová hodnota srovnatelně velkých obcí v celém kraji. Přestože absolutní hodnoty jsou malé a je třeba mít na zřeteli rovněž možné nepřesnosti ve vykazování, je třeba zdůraznit, že se jedná

o průměrnou roční změnu. Za deset let se tak rozdíl mezi průměrem a Štětím zvýší přibližně o 6,5 podniku na tisíc obyvatel (to je pokles rovný 7 % současné hodnoty pro Štětí).

Obdobná je i situace v oblasti **podniků s 1-9 zaměstnanci**. Ve Štětí v současnosti připadá na tisíc pracujících 18 takto velkých podniků. To je o něco méně, než je průměr srovnatelně velkých měst v kraji (21). Obě z těchto hodnot přitom leží v oblasti dolního kvartilu republikového rozložení. Republikový průměr srovnatelných obcí činí 26 malých podniků na tisíc pracujících. V tomto případě je však **vývoj počtu podniků** pro Štětí pravděpodobně příznivější. Ve srovnatelných obcích v ČR totiž dochází dlouhodobě k drobnému poklesu mikropodnikání, Štětí se na rozdíl od zbytku regionu drží v mírně kladných hodnotách. Vzhledem k nízkým hodnotám změn v malých obcích je však třeba přistupovat k těmto hodnotám s opatrností. Na druhém konci škály v oblasti velkého **podnikání s více než 250 zaměstnanci** je v obci přítomen jeden klíčový zaměstnavatel – papírna. Přítomnost jednoho podniku odpovídá velikosti obce.

Nabídka **volných pracovních míst** ve Štětí je mírně podprůměrná, na tisíc pomyslných obyvatel v aktivním věku se v nabídkách MPSV v obci objevuje 7,29 volného místa, tato hodnota je pod republikovým průměrem (11,2) a Štětí však leží v oblasti širšího průměru. Situace je zde poměrně výrazně lepší, než je krajský průměr srovnatelných obcí, kde na tisíc osob v produktivním věku připadá jen 5,8 volných míst. Pozici Štětí tak lze označit jako uspokojivou.

Bližší analýza nabídek ukazuje velmi vysoké zastoupení nabízených míst, pro které je vyžadována **ZŠ jako dostačující kvalifikace**. Z 7,6 nabízených míst je pro 7,29 vyžadována pouze ZŠ. To je velmi specifická situace, vzhledem k tomu, že v rámci republikového průměru je ZŠ považována za dostačující pro 6,91 míst z 11,2. V rámci srovnatelných měst v kraji pak nabídky s požadovaným ZŠ vzděláním tvoří 3,66 z 5,8 volných míst v nabídce MPSV.

Toto rozdělení dotváří **nabídka volných míst s požadavkem středního vzdělání bez maturity**. Takovýchto nabídek je ve Štětí na tisíc aktivních osob pouze 0,18, ve srovnatelných obcích v kraji pak 1,29. Zatímco města na Ústecku tak spadají do oblasti širšího republikového průměru (1,93), nabídka míst ve Štětí je vychýlena ve prospěch nekvalifikované práce. Přítomnost zaměstnavatelů, kteří hledají kvalifikované pracovníky, je přitom pro město velice významná. Nese s sebou nejen finanční zdroje, ale umožňuje rovněž místní rozvoj a budování lokálních ekonomických vztahů, které jsou významné pro budování městské komunity.

Při pohledu z druhé strany, tedy při analýze pracovní poptávky místních a jejich celkové finanční situace je možné se nejprve zaměřit na problematiku nezaměstnanosti. **Nezaměstnanost** měřená jako podíl uchazečů o práci na obyvatelstvu v ekonomicky

aktivním věku dosahuje ve Štětí 6 %, to je více, než je průměr srovnatelných obcí na Ústecku (5 %) a rovněž výrazně více, než je republikový průměr (3,3 %). Nezaměstnanost v obci je velmi vysoká a Štětí leží vysoko v horním kvartilu mezi srovnatelnými obcemi. Pozitivní však je, že **vývoj nezaměstnanosti** ukazuje její pokles. Pokles nezaměstnanosti je sice ve srovnatelných obcích v ČR současným trendem (nebo alespoň byl před počátkem pandemie), pokles ve Štětí je však dle navrženého modelu rychlejší a Štětí by se tak během několika let mohlo přiblížit k republikovému průměru.

Bližší pohled na nezaměstnanost ukazuje, že tato problematika se prozatím dotýká všech sledovaných segmentů společnosti. Vzhledem k věku jsou zvláště sledovány **nezaměstnanost mladých** a **nezaměstnanost v předdůchodovém věku**. Nezaměstnanost v těchto věkových skupinách je přitom zvláště významným ukazatelem, protože se jedná o citlivé skupiny, kde vysoká míra nezaměstnanosti může poukazovat na konkrétní strukturální problémy. 0,7 % obyvatel Štětí v aktivním věku tvoří **mladí lidé ve věku 18 – 24 let**, kteří hledají práci. To je dvojnásobek republikového průměru ve srovnatelně velkých obcích (0,35 %) a je to rovněž více, než je průměr srovnatelných obcí v kraji. Nezaměstnanost mladých je při tom považována za zvláště problematickou, protože může mít dlouhodobý dopad na uplatnění těchto osob na pracovním trhu. Přestože si Štětí v nezaměstnanosti mladých nestojí příliš dobře, je možné označit nezaměstnanost v této skupině za relativně proporčně odpovídající celkové vyšší míře nezaměstnanosti – mezi nezaměstnanými ve Štětí je tedy jen o málo více mladých lidí.

Podobná je i situace ve **věkové kategorii nad 55 let**, ve Štětí tvoří nezaměstnaní v této věkové kategorii přibližně 1,4 % obyvatel v aktivním věku. To je o něco více, než je průměr srovnatelných obcí v kraji (1,3 %), a jedná se rovněž o hodnotu vysoko nad republikovým průměrem (1 %). Tato hodnota opět leží v horním kvartilu, tedy mezi 25 % srovnatelných obcí, kterým se v této oblasti daří nejméně. V kontextu celkové nezaměstnanosti je však možné konstatovat, že u starších občanů je hodnota méně vychýlena nad průměr a starší obyvatelé ve Štětí jsou tak méně často nezaměstnaní než ostatní věkové skupiny. To je pozitivní zjištění vzhledem k tomu, že právě starší lidé se často mohou potýkat s problémy při hledání nového místa v předdůchodovém věku a mohou tak být náchylnější k dlouhodobé nezaměstnanosti.

Vzhledem k vzdělanostní struktuře je možné konstatovat, že zastoupení uchazečů o práci, kteří mají **ZŠ jako nejvyšší ukončené vzdělání**, je ve Štětí mírně vyšší, než by odpovídalo celkové míře nezaměstnanosti ve Štětí. Je to však dáno především celkově vyšším zastoupením osob bez středoškolského vzdělání v místní populaci (viz dimenze vzdělání). Tuto situaci pak do jisté míry patrně reflektuje i výše diskutovaná pracovní nabídka, která proto středoškolské vzdělání méně často vyžaduje. I přesto je však velký segment pracovního trhu tvořený místy bez vyšší kvalifikace pro obec problematický. Analogicky je pak možné vidět, že

podíly uchazečů o práci **se středoškolským vzděláním a se středoškolským vzděláním s maturitou** jsou nižší, než by odpovídalo celkové míře nezaměstnanosti. Kvalifikovaní uchazeči tak mají i v místě, kde je pracovní nabídka zvláště cílena na osoby se základním vzděláním, méně problémů s hledáním práce.

Dostupnost práce a celková ekonomická situace se pak promítají i do míry zadlužení a případné platební neschopnosti. Ve Štětí je 15 % osob v **exekuci** (měřeno jako počet osob v exekuci k celkovému počtu osob starších 15 ti let). Republikový průměr přitom činí 10 % a Štětí se nachází mezi 25 % s největším podílem osob v exekuci. Zaměříme-li se však na situaci v regionu, je možné říci, že Štětí si vede relativně dobře, celkový průměr ve srovnatelných obcích v kraji je ještě vyšší – v exekuci je zde v průměru 18 % osob nad 15 let. Ve Štětí je rovněž mírně nižší **počet exekucí na osobu**, zatímco republikový průměr činí 5,09 exekucí na zadluženou osobu a v krajském srovnání je situace relativně blízká průměru (4,97), Štětí je na tom s 4,77 exekucemi mírně lépe. Menší počet exekucí zpravidla svědčí o nižší míře strukturálních problémů, které vedly ke vzniku těchto půjček, a zároveň je faktorem, který může usnadňovat řešení situace. Medián jistiny ve Štětí je 85 901 Kč, to je blízko krajského průměru (86 436 Kč). Zároveň je to méně, než je republikový průměr – 95 772 Kč, celková míra zadluženosti vzhledem k částce je tak nižší.

Exekuce dle věku ukazují, že ve Štětí nejsou **žádné děti v exekuci**. To je velice pozitivní zjištění, protože exekuce dětí představují závažný společenský problém, který do budoucna vytváří skupiny osob, které se bez většího vlastního přičinění nemohou v budoucnu plně zapojit do ekonomického života společnosti. Nižší je ve Štětí (11 %) rovněž **podíl mladých v exekuci** (15 % pro Ústecko, 13 % republikový průměr srovnatelných obcí). Na hladině průměru jak ve srovnání s regionem, tak zbytkem ČR je podíl osob v exekuci v kategorii nad 65 let.

Poslední ze sledovaných ukazatelů je **podíl obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách**. Ten činí ve Štětí 3 %, což je vysoce nadprůměrná hodnota. Problémem sociálně vyloučených obcí může být zasaženo více obcí v regionu (průměr 5 %). Jedná se přitom o závažný problém pro obec jako celek, který může narušovat celkový rozvoj obce.

Tabulka 7. Zaměstnanost a práce

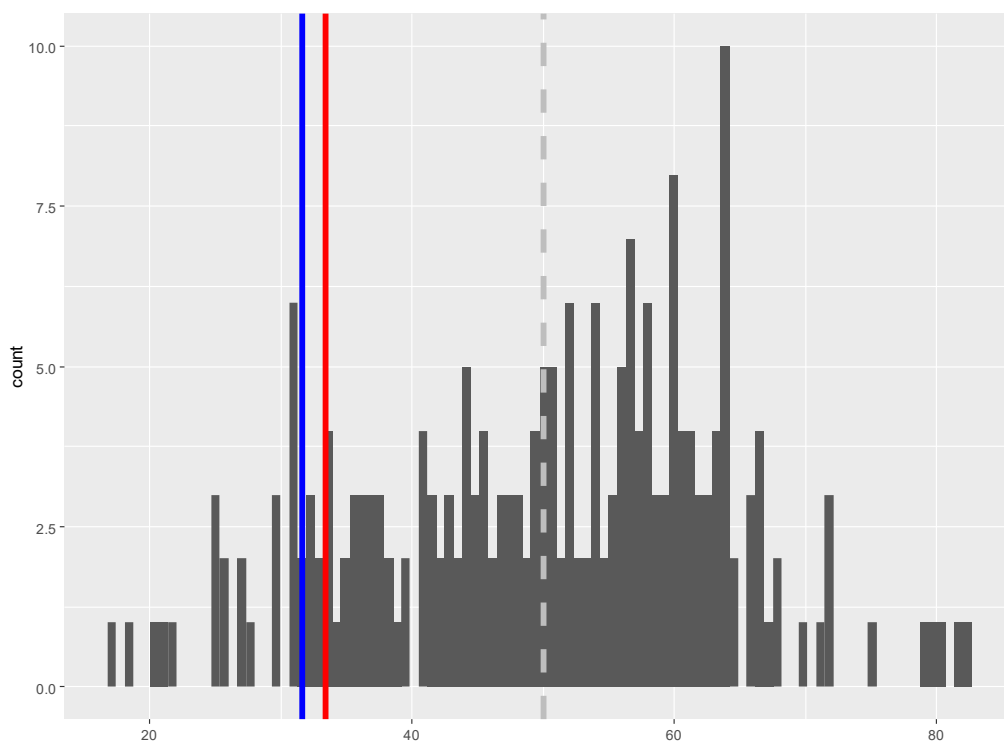
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Podíl podniků v priméru	4%	4%	1%	3%	5%	7%	14%
Podíl podniků v sekundéru	40%	34%	20%	30%	33%	37%	50%
Podíl podniků v terciéru	49%	54%	35%	49%	53%	57%	69%
Podíl aktivních podniků	33%	32%	27%	33%	34%	35%	39%
Vývoj počtu podniků bez zaměstnanců	0,6954	0,6703	-8,2446	0,5955	1,3399	2,2042	6,2143
Počet podniků bez zaměstnanců na 1000 akt. obyv.	84	85	57	99	113	127	209
Vývoj počtu podniků s 1-9 zaměstnanci na 1000 akt. obyv.	0,030	-0,103	-1,097	-0,264	-0,004	0,230	1,500
Počet podniků s 1-9 zaměstnanci na 1000 akt. obyv.	18	21	9	22	26	30	54
Živnostníci na 1000 obyvatel	6,09	6,14	3,93	6,28	6,98	7,51	11,43
Počet podniků 250+ zaměstnanců na tisíc akt.obyv.	0,165	0,302	0,000	0,102	0,266	0,379	1,872
Nezaměstnanost	6,09%	5,01%	1,29%	2,30%	3,33%	3,99%	7,47%
Nezaměstnanost SŠ bez maturity	3,08%	2,33%	0,47%	1,23%	1,83%	2,24%	4,94%
Nezaměstnanost 55+	1,42%	1,31%	0,27%	0,69%	1,00%	1,25%	2,37%
Nezaměstnanost ZŠ	3,62%	3,28%	0,21%	0,68%	1,40%	1,75%	5,41%
Nezaměstnanost 18 - 24 let	0,70%	0,55%	0,10%	0,24%	0,35%	0,42%	0,87%
Nezaměstnanost SŠ s maturitou	1,27%	0,99%	0,31%	0,77%	0,98%	1,19%	2,03%
Vývoj nezaměstnanosti	-0,024	-0,015	-0,026	-0,013	-0,011	-0,008	-0,003
Počet volných míst ZŠ na tisíc aktivních obyvatel	7,29	3,66	0,00	1,69	6,91	7,26	67,63
Počet volných míst na tisíc aktivních obyvatel	7,6	5,8	1,2	4,5	11,2	12,8	77,0
Počet volných míst bez požadavku maturity na tisíc aktivních obyvatel	0,18	1,29	0,00	0,57	1,93	2,41	12,53
Podíl obyvatel v SVL	3%	5%	0%	0%	1%	1%	18%
Podíl osob v exekuci	15%	18%	2%	6%	10%	12%	27%
Podíl dětí v exekuci	0,00%	0,40%	0,00%	0,00%	0,78%	0,65%	7,88%
Podíl mladých 18-29 let v exekuci	11%	15%	2%	11%	13%	14%	20%
Podíl seniorů 65+ v exekuci	7%	7%	3%	6%	7%	7%	13%
Počet exekucí na osobu	4,77	4,97	3,58	4,71	5,09	5,37	7,86
Medián jistiny na osobu (Kč)	85901	86436	56710	84474	95772	104537	203654

Složený indikátor

Do složeného indikátoru zaměstnanosti a práce vstupují jako pozitivní faktory vysoký podíl aktivních podniků, vysoký podíl osob zaměstnaných v terciéru, přítomnost velkých zaměstnavatelů, široká nabídka pracovních míst a rozvinuté sektory živnostníků a mikropodnikání. Jako negativní jsou hodnoceny naopak velké podíly zaměstnanců v priméru a sekundéru, vysoká nezaměstnanost a její negativní vývoj, vysoký podíl osob v exekuci a vysoký medián jistiny a nakonec vyšší podíl osob v sociálně vyloučené lokalitě.

Štětí se společně s regionálním průměrem srovnatelných obcí nachází velmi hluboko pod průměrem srovnatelných obcí v ČR. Ve srovnání s průměrem srovnatelných obcí v kraji si pak vede o něco lépe. K této pozici Štětí přispívá méně rozvinutá lokální struktura ekonomiky v oblasti služeb, vývoje nebo výpočetních technologií. Ta je doprovázena rovněž malou aktivitou v oblasti drobného podnikání. Na tuto ekonomickou strukturu je navázána menší nabídka pracovních míst, která se navíc orientují prakticky výhradně na sektor osob se základním vzděláním. Ve Štětí je tak vysoká nezaměstnanost a málo atraktivních nabídek, které by měly šanci udržet v obci aktivní obyvatele. Štětí není extrémně zasaženo negativními jevy jako vysoká nezaměstnanost mladých nebo zadlužení dětí. Exekuce však představují problém, kterému Štětí sice čelí o něco lépe, než je krajský průměr, avšak je v horší situaci než srovnatelná města jinde. Posledním z aspektů, který situaci přispívá, je pak sociálně vyloučená lokalita.

Graf 7: Složený indikátor – Zaměstnanost a práce

Vzdělání

Dimenze vzdělání se zabývá současným vzděláním obyvatel, dostupnou nabídkou vzdělání v různých stupních i jeho kvalitou. Vzdělání má velký význam pro všestranný rozvoj regionu, pro zachování základních demografických ukazatelů, pro ekonomickou konkurenceschopnost obce i pro rozvoj kvalitních místních vazeb. Štětí si v této oblasti nestojí příliš dobře.

Mezi současnými obyvateli Štětí tvoří nadproporčně velkou část ti, kteří mají pouze základní vzdělání nebo střední vzdělání bez maturitní zkoušky. Ve Štětí má 24 % obyvatel pouze **základní vzdělání**. Podíl osob se základním vzděláním je zde mírně vyšší, než je průměr srovnatelných obcí v kraji. Ve srovnatelných obcích v ČR má při tom základní vzdělání průměrně pouze 19 % obyvatel a Štětí se nachází relativně vysoko mezi 25 % obcí s nejvyšším podílem základoškoláků. Vyšší je i podíl obyvatel se **středním vzděláním bez maturitní zkoušky**. Ve Štětí je to 38 %, to je rovněž více než krajský průměr srovnatelných obcí (36 %) a více než průměr celorepublikový. Tato hodnota pak leží na spodní hranici vrchního kvartilu. Nízká míra vzdělání obyvatel je ještě jasněji patrná v součtu – plných 62 % obyvatel obce nemá maturitu. Průměr pro srovnatelné obce v celé ČR je 54 %. Tyto hodnoty představují výrazný rozdíl.

Obci pak nevyhnutelně schází vzdělaní obyvatelé – pouze 24 % obyvatel má **SŠ s maturitou**, to je hodnota shodná s krajským průměrem, avšak výrazně pod průměrem republikovým. **Vysokou školu** má pak méně než 5 % obyvatel, to je pod průměrem srovnatelných obcí v kraji a je to hodnota, která se blíží celorepublikovému minimu. Průměr srovnatelně velkých obcí je více než 10 %. V průměrně srovnatelně velké obci tedy žije více než dvakrát tolik vysokoškoláků.

Současná situace v oblasti vzdělávání je poměrně přijatelná z hlediska dostupných kapacit. **Kapacita školek** ve Štětí, měřená jako součet míst ve školkách v obci a obcí s ní přímo sousedících ku celkovému počtu osob do 15 let, je ve Štětí 23 %. Štětí se tak vejde do oblasti širokého průměru (průměr 25 %). Průměrná (a tedy poměrně vysoká) je i **naplněnost školek** – 93 % těchto míst je obsazeno, to je více než průměr v kraji. **Kapacita základních škol**, měřená obdobným způsobem, pak vykazuje 95 %. To je hodnota vysoko nad průměrem regionu (87 %) a dokonce i poměrně vysoko nad průměrem srovnatelných obcí v ČR (86 %). 61 % z těchto míst je zaplněno, to je méně než krajský průměr (73 %) a rovněž méně, než je průměr celorepublikový. Štětí má ve třídách **ZŠ velké množství volných míst**. I přes jistou neekonomičnost a možné problémy ze strany zřizovatele, mohou žáci ze situace profitovat, protože potenciálně menší třídy mohou poskytovat žákům více pozornosti, v případě, že je

výuka organizována tímto způsobem. Prázdnější třídy ale mohou být i jedním z důsledků záporného migračního salda.

Štětí rovněž nabízí obstojnou **variabilitu středoškolského vzdělávání**. Ta je měřena jako počet středoškolských oborů v obci a v dojezdu hromadnou dopravou do 45 minut. Žáci si mohou vybrat z 25 oborů, což je hodnota mírně nad republikovým a krajským průměrem (24). Běžná **dostupnost SŠ** však může být o něco méně komfortní, průměrná doba dopravy (bez čekání) může být odhadnuta na 9 minut, což je více než průměr (7,1).

V oblasti realizované kvality vzdělání měřené jako průměrný percentil žáků v obci u maturit Štětí příliš dobrých výsledků nedosahuje. Průměrný žák ze Štětí se v **maturitním didaktickém testu z českého jazyka** mezi lety 2013-2017 umístil na 38. percentilu. Tím Štětí leží jak pod průměrem srovnatelných obcí v kraji, tak výrazně pod průměrem srovnatelných obcí v ČR (51). Mírně lepší je situace v oblasti **druhého povinného maturitního předmětu**, zde průměrný žák dosáhl 43. percentilu. Průměr pro srovnatelné obce v kraji je přitom 46. percentil, pro srovnatelné obce v ČR 51. percentil. Výsledky Štětí jsou částečně negativně ovlivněny absencí gymnázia v obci.

Tabulka 8. Vzdělání

	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Obyvatelé se ZŠ	24%	23%	8%	16%	19%	21%	29%
Obyvatelé se SŠ bez maturity	38%	36%	16%	33%	35%	38%	43%
Obyvatelé se SŠ s maturitou	24%	24%	18%	26%	27%	30%	34%
Obyvatelé s VŠ	5%	7%	4%	8%	10%	12%	29%
Kapacita MŠ	23%	22%	19%	23%	25%	26%	33%
Kapacita ZŠ	95%	87%	44%	77%	86%	96%	132%
Naplněnost MŠ	93%	90%	66%	87%	92%	98%	128%
Naplněnost ZŠ	61%	73%	45%	66%	74%	83%	136%
Variabilita nabízeného SŠ vzd.	25	24	12	23	24	27	29
Dojezdová doba do SŠ	9,0	6,6	2,8	4,4	7,1	8,7	43,0
Umístění v ČJ	38,2	45,2	23,3	43,8	51,3	58,8	86,1
Umístění v druhém předmětu	43,1	45,8	21,6	44,4	51,2	59,1	80,1

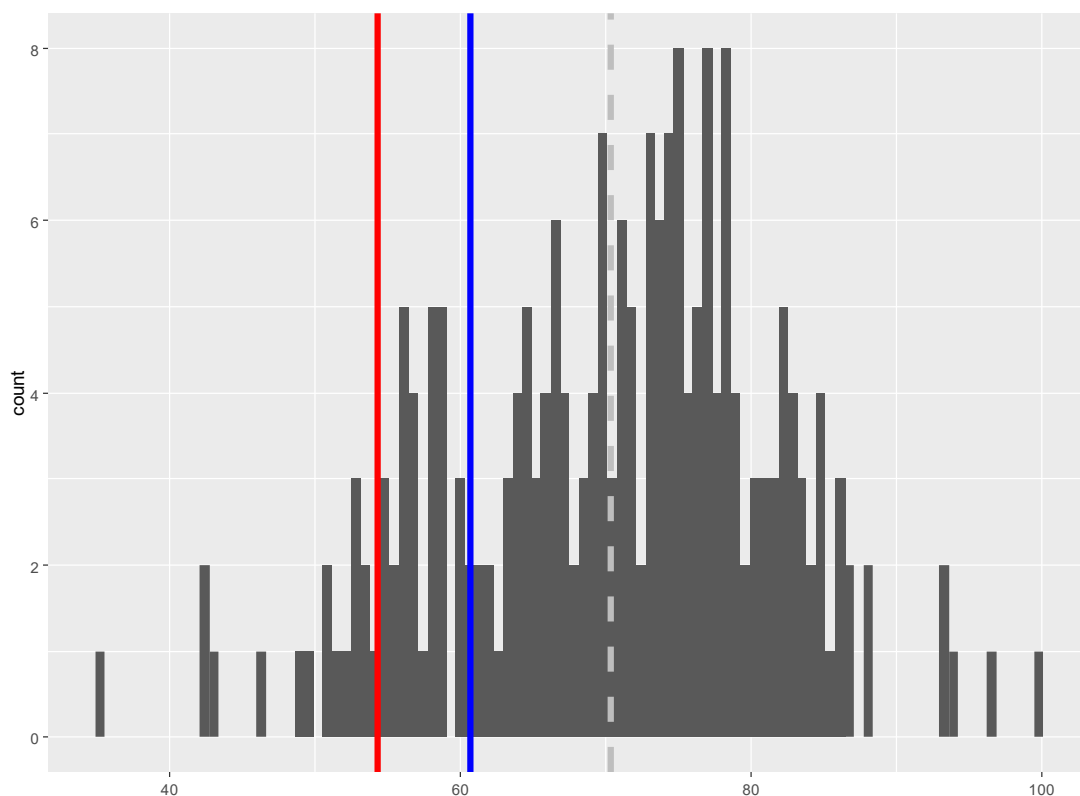
Složený indikátor

Do složeného indikátoru pro dimenzi vzdělání vstupují jako pozitivní faktory vyšší vzdělání obyvatel vnímané jako absolvování maturitní zkoušky, její absence naopak jako faktor negativní. Další pozitivní aspekty představují volná kapacita míst v mateřských a základních

školách, variabilita a dostupnost nabízeného středoškolského vzdělání a dobré umístění žáků v maturitních zkouškách.

Štětí se nachází v této dimenzi v oblasti podprůměru, jeho situace je o něco horší, než je průměr v kraji. Pozici Štětí utváří zejména nízké zastoupení vzdělanějších vrstev populace a slabší výsledky středního školství v obci, v menší míře pak mírně nižší kapacita školek a dostupnost střední školy.

Graf 8: Složený indikátor – Vzdělání

Mezilidské vztahy

Dimenze mezilidských vztahů se zaměřuje na oblast spolkové činnosti a vztahů v rodině. Rodinné vztahy představují klíčovou komponentu života obyvatel, která ovlivňuje celkovou spokojenost. Stejně tak aktivní a dobré vztahy v místní komunitě jsou významné pro rozvoj místních vazeb v obci, ale rovněž i pro spokojenost jednotlivých obyvatel. Tato dimenze je na základě cenzních dat dostupných pro obce relativně těžko měřitelná, přesto je možné zaměřit se na některé existující ukazatele.

Komunitní život ve Štětí je charakteristický relativně vysokým **sportovním vyžitím**. Česká unie sportu zde registruje 133 sportovců na tisíc obyvatel, to je ve srovnání s krajským průměrem srovnatelně velkých obcí, kde je na tisíc obyvatel průměrně registrováno jen 77 sportovců, velmi mnoho. Jedná se přitom o hodnotu, která je nadprůměrná i v celorepublikovém kontextu (115 sportovců na tisíc obyvatel). Popularita organizovaných sportovních aktivit představuje jednoznačné pozitivum života ve Štětí. Ve Štětí pak nepůsobí další obvyklé sdružovací spolky – **Sokol a Charita ČR**.

Spolková činnost, definovaná jako počet členů zapsaných spolků se sídlem v obci na tisíc obyvatel, je ve Štětí rovněž poměrně živá. 2,12 % obyvatel jsou členy nějakého zapsaného spolku, to je vysoko nad průměrem srovnatelně velkých obcí v kraji, kde je členy 1,83 % obyvatel. V kontextu srovnatelných obcí v ČR se pak jedná o průměrnou hodnotu.

Rovněž z hlediska dalších možných volnočasových aktivit si Štětí nestojí špatně. Kapacity **základních uměleckých a jazykových škol**, měřené jako počet míst na tisíc osob, vykazují ve Štětí 37 míst na 1000 obyvatel, což je výrazně nad průměrem kraje (23), v republikovém srovnání stejně velkých obcí se pak jedná o průměrnou hodnotu. Obdobná je i situace v oblasti **zájmového vzdělávání**, kde ve Štětí připadá 49 míst na tisíc obyvatel. To je již blízko průměru srovnatelných obcí v kraji (47) a rovněž na úrovni průměru srovnatelných obcí v ČR.

V oblasti nejužších rodinných vztahů vykazuje o kvalitě soužití zejména **rozvodovost**. Ve Štětí připadá ročně na 1000 obyvatel 30 rozvodů, což je nadprůměrná hodnota (průměr srovnatelných obcí: 25 rozvodů na tisíc obyvatel), která leží v horním kvartilu. Jde rovněž o nadprůměrnou hodnotu v regionálním srovnání (27). Obdobným měřítkem, které však bere do úvahy rovněž sňatečnost, je **poměr rozvodů ku svatbám**. I zde jsou pro Štětí hodnoty nadprůměrné, v ročním horizontu tvoří počty rozvodů 68,3 % počtu svateb, to je opět hodnota, která je nad průměrem srovnatelných obcí v kraji (65,6 %) a rovněž velmi výrazně nad průměrem srovnatelných obcí v ČR (56,9 %). Štětí patří mezi 25 % obcí, kde se lidé rozvádějí nejčastěji.

Posledním z ukazatelů je pak počet **interrupcí** na tisíc osob. V tomto případě je počet ve Štětí (3,9) mírně nadprůměrný, Štětí si však stojí velmi dobře ve srovnání se zbytkem srovnatelných měst v regionu (4,5), kde průměr leží v intervalu horního kvartilu.

Tabulka 9. Mezilidské vztahy

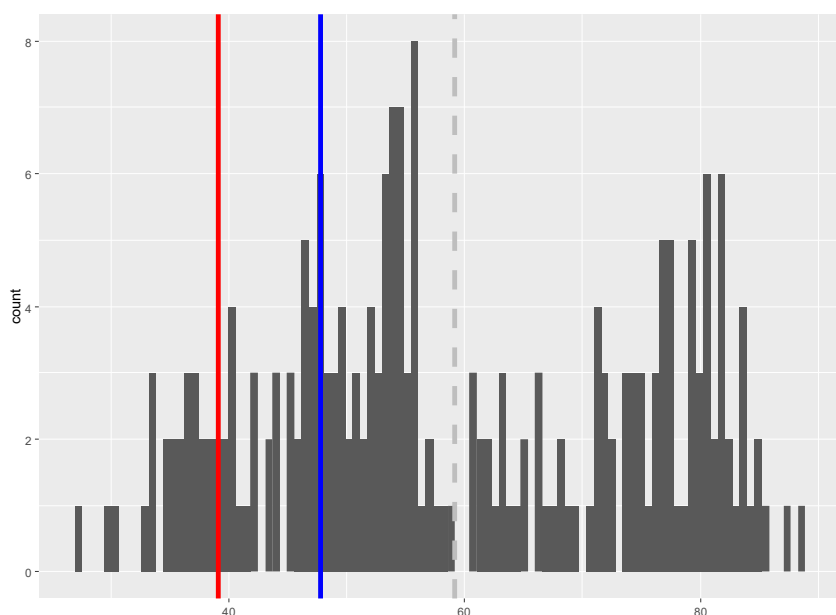
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Sportovci na 1000 obyvatel	133	77	19	64	115	152	655
Charita na 1000 obyvatel	0,000	0,114	0,000	0,000	0,198	0,304	2,342
Sokol na 1000 obyvatel	0,000	0,025	0,000	0,000	0,088	0,144	0,495
Rozvody ku svatbám	68,3%	65,6%	29,0%	50,5%	56,9%	62,4%	97,2%
Počet rozvodů na tisíc osob ročně	30	27	12	22	25	27	39
Interrupce na 1000 osob	3,9	4,5	1,6	3,0	3,6	4,2	6,1
Členové spolků na 1000 obyvatel	2,12%	1,83%	0,80%	1,92%	2,42%	2,89%	4,51%
Základní umělecké a jazykové školy	37	23	0	20	35	44	139
Zájmové vzdělávání	49	47	18	35	49	57	136

Složený indikátor

Do složeného indikátoru vstupují jako pozitivní faktory vysoké počty osob organizovaných ve spolcích, sportovci, sokolové, lidé podílející se na aktivitách charity. Jako negativní jsou naopak hodnoceny rozvody a interrupce.

Průměr srovnatelných obcí v Ústí leží pod celorepublikovým průměrem, Štětí se pak nachází dále pod touto hodnotou. K jeho poloze přispívá zejména vysoká rozvodovost, částečně pak i mírně vyšší míra interrupcí, která je však v regionálním kontextu nízká. Dále je hodnocení částečně zkresleno tím, že zde nepůsobí celorepublikové organizace Sokola a Charity ČR. Pozici naopak částečně vylepšuje podíl osob v zapsaných spolcích a podíl organizovaných sportovců.

Graf 9: Složený indikátor – Mezilidské vztahy

Zdraví

Oblast zdraví hodnotí jednak současný zdravotní stav populace, tedy naději dožití a zastoupení jednotlivých příčin úmrtí na celkové úmrtnosti a incidenci diagnóz vzhledem k celkové populaci, jednak věnuje dostupnosti zdravotní péče. Data v této dimenzi nejsou ve většině dostupná pro jednotlivé obce. Nižší dostupnost údajů v oblasti zdraví pro úroveň jednotlivých obcí vychází z jejich velké potenciální sociální citlivosti. Tato data jsou nahrazována nejdetailnějšími dostupnými informacemi, které jsou poskytovány buď pro úroveň ORP anebo okresů. Získané údaje však poskytují alespoň možnost celorepublikového srovnání situace a utvoření základní představy o situaci ve Štětí. Proměnné jsou rozděleny do skupin, které reflektují jak obsahovou složku dat, tak územní detail, pro který byly údaje získány.

Naděje dožití při narození v ORP Litoměřice leží pro **muže i ženy** pod republikovým průměrem a v obou případech se rovněž nachází ve spodním kvartilu – tedy mezi 25 % hodnot s nejslabším výsledkem. U žen je naděje na dožití při narození 80,4 roku a u mužů 74,2. Republikový průměr při tom činí 81,6 let pro ženy a 75,7 let pro muže. Situace na Litoměřicku je však relativně pozitivní, ve srovnání se zbytkem kraje, krajský průměr založený na datech z ORP pro Ústecký kraj činí pouze 79,7 roku pro ženy a 74,0 pro muže. Třetí z ukazatelů délky dožití se zaměřuje na **rozdíly v dožití žen a mužů**, kde větší rozdíly jsou dalším způsobem indikace problematického životního stylu. Rozdíl 6,2 roku pro Litoměřicko leží jen mírně nad republikovým průměrem. Ukazatele délky dožití jsou velice platné a spolehlivé údaje o kvalitě života v oblasti zdraví, a proto je třeba jim přiřkládat při hodnocení celkového obrazu života velkou váhu.

Pro data na úrovni okresu je dále možné mapovat příčiny úmrtí. Oblast příčin úmrtí se zaměřuje na dva aspekty, prvním z nich je ukazatel úmrtí, kterým je možné předcházet, vycházející z metodiky OECD. Jedná se o podíl úmrtí na diagnózy, které jsou **preventovatelné** zdravým životním stylem, nebo které je možné s úspěchem léčit při včasné diagnóze. Podíl těchto **úmrtí, bez diagnóz souvisejících s oběhovými chorobami** (27,7 %) je na Litoměřicku pod republikovým průměrem (28,4 %) a ještě výrazněji se pak odlišuje od průměru srovnatelných obcí v kraji (29 %). Litoměřicko si zde stojí velice dobře. Pokud se zaměříme na **preventovatelné diagnózy spojené s oběhovou soustavou**, je výsledek Litoměřicka o něco horší. Na Litoměřicku tento typ diagnóz představuje 25,4 % úmrtí, tím se nachází nad průměrem srovnatelných obcí v kraji (24,6 %) i nad republikovým průměrem (23,6 %). Posledním z ukazatelů hodnotících podíl na celkovém počtu úmrtí je podíl úmrtí na diagnózy související s alkoholismem nebo užíváním drog. V této oblasti si Litoměřicko s podílem 2,1 % rovněž nestojí špatně, krajský průměr je 2,72 %, průměr republikový 2,93 %.

Druhým z možných přístupů je hodnocení příčin úmrtí z hlediska **incidence v populaci**. I zde data pro Litoměřicko ukazují vyšší zátěž ve vztahu k **oběhovým chorobám**. Na tisíc žijících obyvatel zde ročně připadá 5,05 úmrtí na tento typ onemocnění, to je hodnota prakticky totožná s průměrem v kraji (5,081), která však leží nad republikovým průměrem (4,70) a na samé hranici horního kvartilu (5,054). Je tedy možné říct, že právě ve 25 % srovnatelných obcí je úmrtnost na oběhové choroby vyšší než ve Štětí.

V oblasti průměru se pak pohybuje **úmrtnost na onemocnění dýchacího ústrojí** (bez novotvarů). V okrese Litoměřice připadá 0,676 takovýchto úmrtí na tisíc obyvatel ročně (mírně lepší výsledek než průměr kraje 0,711). Vysoká je naopak **úmrtnost na infekční a parazitární choroby**. Na tisíc osob zde ročně připadá 0,203 takovýchto úmrtí, to je vysoko nad průměrem kraje (0,169) i vysoko nad republikovým průměrem (0,179). Jedná se o hodnotu, která leží v horním kvartilu rozložení.

Vysoká je na Litoměřicku rovněž **incidence novotvarů**. Na tisíc žijících osob zde ročně dojde ke 2,83 úmrtí na novotvary. To je hodnota, která je mírně pod průměrem kraje (2,872), avšak vysoko nad republikovým průměrem (2,596) a nachází se opět v oblasti horního kvartilu. Při bližším pohledu je velká část této zvýšené incidence karcinomů způsobena vysokou incidencí dvou nejběžnějších rakovinných onemocnění – novotvarem plic a novotvarem tlustého střeva. Na **novotvary plic a průdušnice** připadá na Litoměřicku ročně 0,642 úmrtí na tisíc žijících obyvatel. Rakovina plic přitom trápí celý kraj – průměrná hodnota zde dosahuje 0,669 a Litoměřicko si tedy v regionálním kontextu vede alespoň mírně lépe. Hodnoty krajského průměru srovnatelně velkých obcí i hodnota Litoměřicka jsou však všechny velmi vysoko nad průměrem (0,494), jasně v oblasti horního kvartilu. Jednou z příčin může být kouření. Druhou četnou diagnózou jsou pak **novotvary tlustého střeva**. Na tisíc obyvatel Litoměřicka připadá ročně 0,238 úmrtí na tuto diagnózu. To je mírně více, než je hodnota krajského průměru (0,217). V obou případech se opět jedná o nadprůměrné hodnoty, které patří mezi 25 % nejvyšších hodnot mezi srovnatelně velkými obcemi.

Poslední hodnocenou kategorií v oblasti příčin úmrtí jsou pak úmrtí na vnější příčiny a úmrtí v důsledku sebevražd nebo nevyjasněných událostí. Z **vnějších příčin**, tedy v důsledku nehod nebo úrazů, dojde ročně na Litoměřicku k 0,614 úmrtí na tisíc obyvatel. Tato hodnota je vyšší než krajský průměr (0,561) a leží opět v první čtvrtině nejvyšších hodnot v rámci republiky. V oblasti **sebevražd a nevyjasněných úmrtí** se pak Litoměřicko, stejně jako krajský průměr, drží v oblasti širšího republikového průměru.

Dostupnost lékařské péče je hodnocena jako dostatečná kapacita služeb vzhledem k počtu obyvatel. Zdroje zde umožňují získat data přímo pro obec a tedy i jednotlivě pro Štětí. Obecně pak lze říci, že dostupnost lékařských služeb ve Štětí odpovídá průměru srovnatelných obcí v ČR. Ze zcela základních služeb ve Štětí připadá 0,345 **lékární** na 1000 obyvatel, což

hodnota v republikovém průměru srovnatelných obcí a hodnota, která je výrazně vyšší než mírně podprůměrná hodnota krajského průměru (0,297). Mírně nadprůměrná je pak dostupnost **praktického lékaře** (0,689 na 1000 obyvatel), Štětí je zde na tom dobře zvláště s podprůměrnou hodnotou srovnatelných obcí v kraji (0,543). Mírně pod průměrem je dostupnost **dětských lékařů**, kde připadá 0,230 dětských lékařů na 1000 obyvatel. V tomto případě je na tom Štětí rovněž hůře než průměr srovnatelných obcí v kraji (0,268). V pásmu širšího průměru je rovněž celkový počet **lékařů specialistů**, kde na 1000 obyvatel připadá 1,493 specialisty. Zde si Štětí rovněž stojí lépe než srovnatelné obce v kraji. Nedostatečné však může být zajištění zubní péče, kde na tisíc obyvatel připadá 0,345 **zubních lékařů**, tato hodnota se nachází ve spodním kvartilu republikového průměru, průměr kraje pak leží těsně nad jeho hranicí.

Tabulka 10. Zdraví

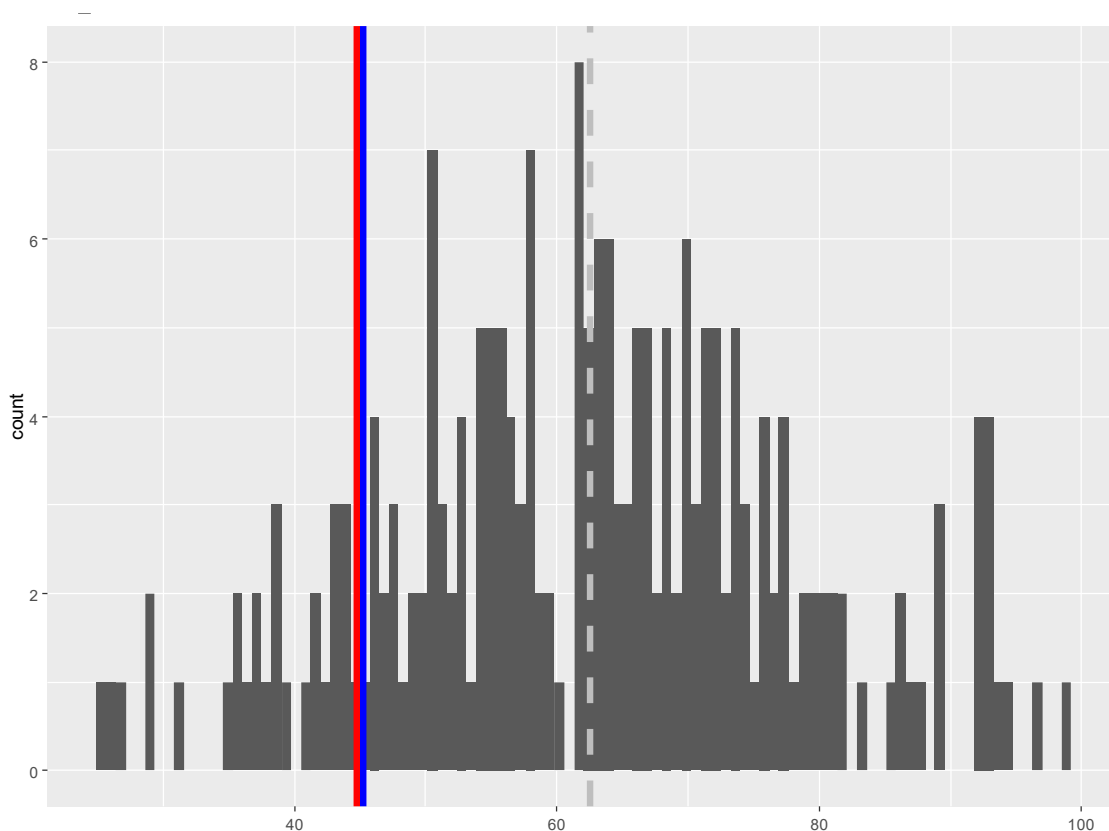
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Naděje dožití při narození - ženy	80,4	79,7	78,5	81,0	81,6	82,4	84,6
Naděje dožití při narození - muži	74,2	74,0	72,1	74,9	75,7	76,6	79,4
Rozdíl v naději na dožití při narození	6,2	5,7	3,8	5,3	5,9	6,4	8,0
Podíl preventovatelných úmrtí bez oběhových	27,7%	29,0%	24,9%	27,3%	28,4%	29,6%	32,5%
Podíl preventovatelných úmrtí oběhové soustavy	25,4%	24,6%	15,0%	21,9%	23,6%	25,7%	29,8%
Úmrtí na oběhové choroby na 1000 osob	5,054	5,081	3,274	4,469	4,702	5,054	5,575
Úmrtí na choroby dýchacího s. na 1000 osob	0,676	0,711	0,460	0,623	0,706	0,777	1,061
Úmrtí na infekční a parazitární choroby na 1000 osob	0,203	0,169	0,084	0,143	0,179	0,194	0,383
Úmrtí na novotvary na 1000 osob	2,830	2,872	1,940	2,441	2,596	2,773	3,171
Úmrtí na novotvary plic na 1000 osob	0,642	0,669	0,293	0,418	0,494	0,569	0,755
Úmrtí na novotvary tlustého střeva na 1000 osob	0,238	0,217	0,148	0,171	0,195	0,212	0,283
Úmrtí na vnější příčiny na 1000 osob	0,614	0,561	0,373	0,503	0,543	0,594	0,743
Sebevraždy a nevyjasněná úmrtí na 1000 osob	0,047	0,049	0,029	0,043	0,052	0,058	0,089
Podíl úmrtí souvisejících s alkoholem a drogovou závislostí	2,10%	2,72%	1,58%	2,47%	2,93%	3,46%	5,55%
Lékárna	0,345	0,297	0,103	0,276	0,357	0,428	0,853
Stomatolog	0,345	0,417	0,158	0,415	0,625	0,801	1,376
Specialista	1,493	1,205	0,000	0,975	1,631	2,229	5,528
Praktik	0,689	0,543	0,181	0,485	0,630	0,781	1,346
Pediatr	0,230	0,268	0,000	0,193	0,286	0,356	0,701

Složený indikátor

Do složeného indikátoru pro oblast zdraví vstupují jako pozitivní jevy zejména vysoká naděje na dožití a malý rozdíl v naději na dožití mezi muži a ženami. Pozitivně je rovněž hodnocena dobrá dostupnost lékařské péče definovaná jako větší kapacita poskytované služby. Za negativní jsou pak považovány vysoké incidence úmrtí pro jednotlivé choroby i velké zastoupení preventabilních diagnóz v příčinách úmrtí. Vzhledem k dostupnosti dat do hodnocení jednotlivých obcí vstupují data za obec pro dostupnost péče, data z ORP pro naději na dožití a data z okresu pro příčiny úmrtí.

Štětí se v hodnocení skrze složený indikátor nachází na úrovni srovnatelné se zbytkem kraje. Celkově se jedná o výsledek v oblasti podprůměru při srovnání se srovnatelně velkými obcemi. Pozici Štětí rozhodujícím způsobem ovlivňuje zejména nízká naděje na dožití a dále pak vysoká incidence úmrtí na kardiovaskulární choroby a incidence novotvarů zejména v oblasti rakoviny plic a tlustého střeva. Přiměřená dostupnost zdravotní péče pak nedostačuje k vyvážení těchto negativních faktorů.

Graf 10: Složený indikátor – Zdraví

Životní prostředí

Dimenze životního prostředí se zaměřuje na vztah člověka a životního prostředí, ať již jako nezbytného prostoru, ve kterém se každý den pohybujeme a který tak utváří naši náladu i každodenní zvyklosti, tak rovněž jako prostředí, které významně ovlivňuje populační zdraví. První z aspektů se do navržené metriky promítá skrze hodnocení dostupnosti zeleně, ať již přímo v obci nebo v dojezdové vzdálenosti, zároveň je hodnocena i environmentální kvalita těchto prostor ve vztahu k rozšíření a diverzitě živočišných druhů. Druhý z aspektů je pak pokryt zejména kvalitou ovzduší, a to jak skrze sledování hodnot imisních, tak i emisních limitů.

Kvalitu života v obci můžeme z hlediska krajinného rázu hodnotit skrze zastoupení zeleně v katastru obce. **Zeleň v obci** tlumí negativní aspekty zástavby, jako je hluk, sucho, extrémní teploty a zároveň poskytuje veřejný prostor pro relaxaci. Ve Štětí tvoří nějaký typ zeleně 34 % katastru obce, to je podprůměrná hodnota, jak v kontextu srovnatelných obcí v kraji, kde zezeň představuje 48 % povrchu, tak v celorepublikovém průměru (44 %).

Ekologická kvalita této zeleně i celková skladba živočišných i rostlinných druhů může být hodnocena skrze podíl plochy obce, který pokrývají **přírozená přírodní stanoviště**, tedy oblasti, jejichž charakter se blíží přírodním biotopům. Ve Štětí tento podíl představuje 15 % rozlohy obce. To je v celorepublikovém srovnání mírně nadprůměrná hodnota (13 %), v rámci kraje si však srovnatelné obce vedou v průměru o něco lépe (20 %).

Odlišným ukazatelem ekologické kvality přírody v obci je druhová diverzita, měřená jako **průměrný počet živočišných druhů v obci**. Ve Štětí bylo odhadem pozorováno 291 živočišných druhů. Příroda Štětí tak vykazuje nižší diverzitu než ve srovnatelně velkých obcích v kraji, kde bylo průměrně pozorováno 440 druhů, i ve srovnání s obcemi v ČR (572).

Pro život v obci je významný rovněž širší krajinný ráz, tedy kvalita životního prostoru v blízkosti obce, která pomáhá určit situaci ochrany přírody v okolním regionu, definuje celkové zasazení obce do krajiny a poskytuje rekreační možnosti pro obyvatele obce. Tento ukazatel je měřen jako průměrná dojezdová vzdálenost pěti nejbližších **chráněných krajinných oblastí**. Zde si Štětí stojí velice dobře, průměrný dojezd do pěti nejbližších CHKO je zde 21 km. Průměr srovnatelných obcí v kraji při tom činí 26 km, republikový průměr srovnatelných obcí pak 35 km. Štětí je mezi první čtvrtinou obcí, pro která jsou CHKO nejbližší.

Zbývající ukazatele se zaměřují na problematiku kvality ovzduší. První kategorii indikátorů zde tvoří **emise**, které na obec připadají. Hodnota udává podíl emisí na osobu v obci, jako násobek průměrného příspěvku obyvatele (ten je odvozen z celkové emisní bilance ČR dle REZZO 1 v roce 2018). Tento ukazatel zviditelňuje nerovnost mezi jednotlivými obcemi v produkci emisí. Štětí si v měření emisních limitů stojí i přes výrazné zastoupení průmyslu v obci dobře. V hodnotách **tuhých znečišťujících látek (TZL)**, **oxidu siřičitého (SO)**, **oxidů dusíku (NO)** a **oxidu uhelnatého (CO)** leží jeho příspěvky v oblasti nejnižšího

kvartilu tedy mezi 25 % srovnatelně velkých obcí s nejnižší mírou znečištění. V případě **těkavých organických látek (VOC)** se pak jedná o hodnotu v oblasti podprůměru, tedy i zde je na tom Štětí lépe než srovnatelně velké obce v ČR. Zároveň je na tom ve všech těchto oblastech lépe, než je průměr srovnatelných obcí v kraji.

V oblasti naměřených **imísí** je situace o něco méně příznivá a Štětí se většinou pohybuje nad republikovým průměrem. V oblasti **pevných částic**, které jsou produkovány zejména domácími topeništi a do jisté míry rovněž např. stavebními aktivitami, je situace Štětí ve srovnání s obdobně velkými obcemi průměrná a jen velmi mírně slabší, než je průměr srovnatelných obcí v kraji. **Imise pevných částic do 10 µm** hodnocené jako roční průměr z let 2013 až 2017 činily 21,5 [µg.m⁻³]. Tato hodnota je rovněž pod zákonnými limity stanovenými zákonem o ochraně ovzduší (201/2012 Sb.). **Imise pevných částic do 2,5 µm** činily 16,4 [µg.m⁻³], což je rovněž hodnota pod zákonným limitem.

Imise oxidu dusíku, které jsou spojeny zejména s dopravou nebo provozem spalovacích motorů, jsou však ve Štětí nadprůměrné a Štětí se s pětiletým ročním průměrem 13,5 [µg.m⁻³], pohybuje v první čtvrtině srovnatelně velkých obcí, kde jsou imise nejvyšší. Nadprůměrné imise oxidů dusíku jsou při tom charakteristické pro celý region (průměr 12,2 [µg.m⁻³]), republikový průměr srovnatelných obcí je při tom 11,4 [µg.m⁻³].

Na znečištění spojené s automobilovou dopravou ukazují rovněž částečně zvýšené hodnoty **benzenu** – 1,123 [µg.m⁻³], které leží na hranici horního kvartilu republikového průměru pro srovnatelně velké obce. Nižší jsou naopak koncentrace **benzo[a]pyrenu** – 0,838 [ng.m⁻³], jehož produkce je vedlejším produktem spalování organických materiálů. Všechny hodnoty však leží pod zákonem definovanými limity.

Znečištění ovzduší těžkými kovy je pak průměrné. Koncentrace **olova** – 5,0 [ng.m⁻³] je mírně pod republikovým průměrem, avšak nad průměrem regionu. Rovněž koncentrace **niklu** – 0,615 [ng.m⁻³] je mírně pod republikovým průměrem a téměř srovnatelná s koncentrací v regionálním průměru srovnatelně velkých obcí. U kadmia a arsenu je možné pozorovat zvýšené hodnoty. **Kadmium** – 0,5 [ng.m⁻³] leží na spodní hranici vrchního kvartilu a znečištění je mírně vyšší, než je průměr regionu. Imise **arsenu** se pak v regionálním průměru srovnatelně velkých obcí pohybují v intervalu horního kvartilu. V horním kvartilu leží rovněž hodnota pro Štětí, která je se zbytkem regionu srovnatelná. Všechny tyto hodnoty se pohybují v oblasti tolerované legislativou, legislativní limity jsou zvláště pro těžké kovy však relativně volné a k jejich překročení v drtivé většině případů nedochází.

Doplňujícím ukazatelem v této oblasti pak může být počet motorových vozidel, která připadají na jednu osobu v obci. Ve Štětí na osobu připadá 0,57 motorového vozidla, jedná se přitom o relativně nízkou hodnotu, která se nachází jak pod průměrem regionu, tak pod celorepublikovým průměrem srovnatelných obcí.

Tabulka 11. Životní prostředí

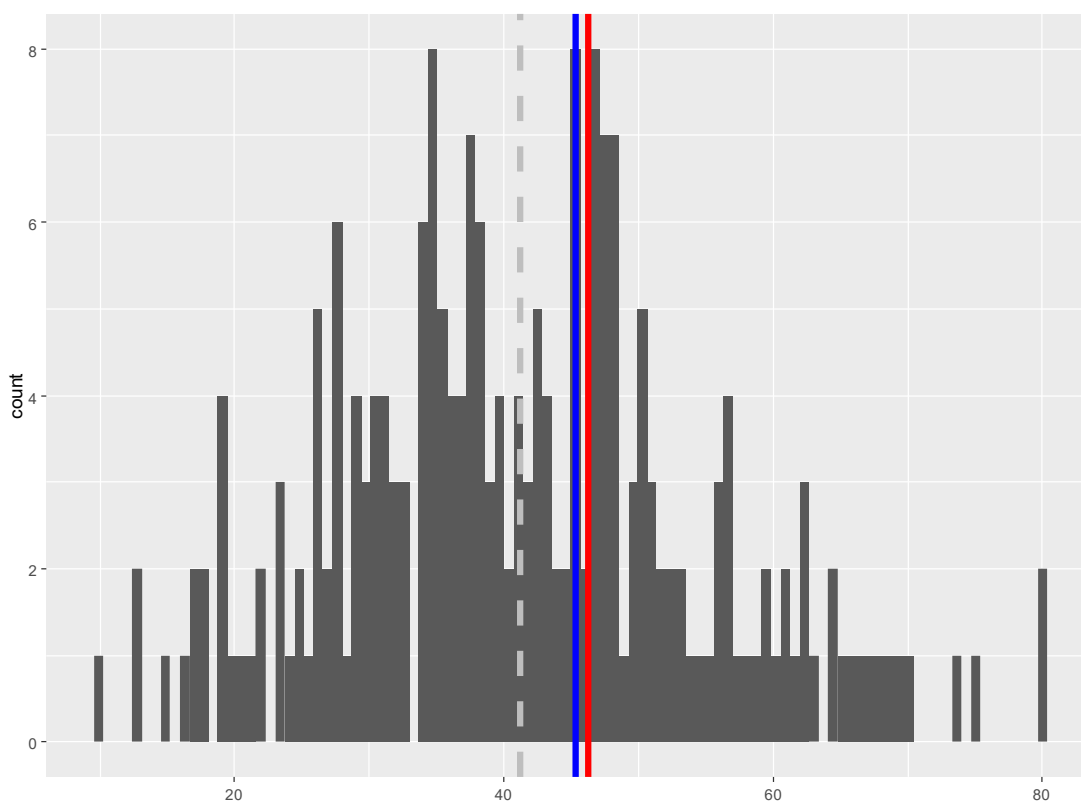
	Štětí	Ústecko	Min.	1 kvartil	průměr	3 kvartil	Max.
Podíl zeleně	34 %	48 %	6 %	27 %	44 %	56 %	93 %
Průměrná vzdálenost 5 CHKO (km)	21	26	3	29	35	40	75
Podíl přirozených přírodních stanovišť	14,7 %	20,4 %	0,0 %	6,3 %	13,1 %	16,7 %	58,5 %
Počet druhů	291,000	440,670	129,000	324,964	572,841	687,500	4608,000
Arsen imise [ng.m-3]	1,844	1,852	0,555	1, 21	1,387	1,633	2,779
Kadmium imise [ng.m-3]	0,500	0,463	0,188	0,200	0,372	0,500	3,892
Benzen imise [μg.m-3]	1,123	1,025	0,448	0,910	1,107	1,214	2,476
Olovo imise [ng.m-3]	5,020	4,635	1,375	4,204	5,909	6,379	23,252
Nikl imise [ng.m-3]	0,615	0,611	0,259	0,605	0,693	0,756	1,52
Benzo[a]pyren imise [ng.m-3]	0,838	0,685	0,107	0,578	0,959	1,101	4,364
NO imise [μg.m-3]	13,537	12,155	5,656	9,773	11,387	12,660	18,429
PM10 imise [μg.m-3]	21,548	20,973	10,629	18,404	21,525	23,471	41,631
PM2,5 imise [μg.m-3]	16,426	15,368	8,471	14,152	16,514	17,921	32,402
TZL emisní příspěvek	8,805	35816,870	0,000	233,320	6940,434	5148,443	532397,553
SO emisní příspěvek	0,000	25761,920	0,000	0,000	5011,319	228,948	386133,020
NO emisní příspěvek	50,850	47917,050	0,000	235,650	6876,922	2238,075	705925,332
CO emisní příspěvek	1,155	6593,906	0,000	40,505	1161,307	789,293	105905,710
VOC emisní příspěvek	1036,941	3840,032	0,000	348,664	6297,996	5253,330	209255,664
Vozidla na osobu	0,573	0,590	0,461	0,566	0,609	0,647	0,801

Složený indikátor

V oblasti životního prostředí vstupují do složeného indikátoru jako pozitivní faktory velké zastoupení zeleně v katastru obce, velké zastoupení přirozených přírodních stanovišť na rozloze obce, velký počet zdokumentovaných živočišných druhů a blízkost CHKO. Negativně jsou naopak hodnoceny vysoké koncentrace znečištění ovzduší.

Štětí si v tomto srovnání stojí velmi dobře. Nachází se nad republikovým průměrem, jeho pozice je přitom srovnatelná, avšak mírně lepší než průměrná pozice srovnatelných obcí ve zbytku regionu. Pozici Štětí příznivě ovlivňují zejména nízké emisní hodnoty a blízkost CHKO. Pozici pak pomáhá udržet absence extrémně negativních hodnot v ostatních oblastech.

Graf 11: Složený indikátor – Životní prostředí

Analýza kvantitativního průzkumu

Metodologie výzkumu

Metoda sběru dat: osobní dotazování školenými tazateli (CAPI)

Soubor reprezentuje: dospělou populaci města Štětí a obcí spadajících do jeho katastru

Metodika výběru: kvótní výběr podle kritérií pohlaví, věk, vzdělání, město/obce

Dotázáno: 494 osob starších 18 let

Termín dotazování: 10. – 19. 5. 2021

Sociodemografická struktura souboru dotázaných

	Pohlaví		Věk				Vzdělání		
	Muži	Ženy	18-29	30-44	45-59	60+	Bez maturity	Maturita	VŠ
Štětí	47 %	53 %	18 %	27 %	25 %	30 %	57 %	34 %	9 %

Struktura souboru dotázaných podle obce

	Počet osob	Podíl v celku
Štětí	418	84,6 %
Brocno	15	3,0 %
Čakovice	0	0 %
Hněvice	10	2,0 %
Chcebuz	12	2,4 %
Počeplice	13	2,6 %
Radouň	16	3,2 %
Stračí	6	1,2 %
Újezd	1	0,2 %
Veselí	3	0,6 %
Celkem	494	100 %

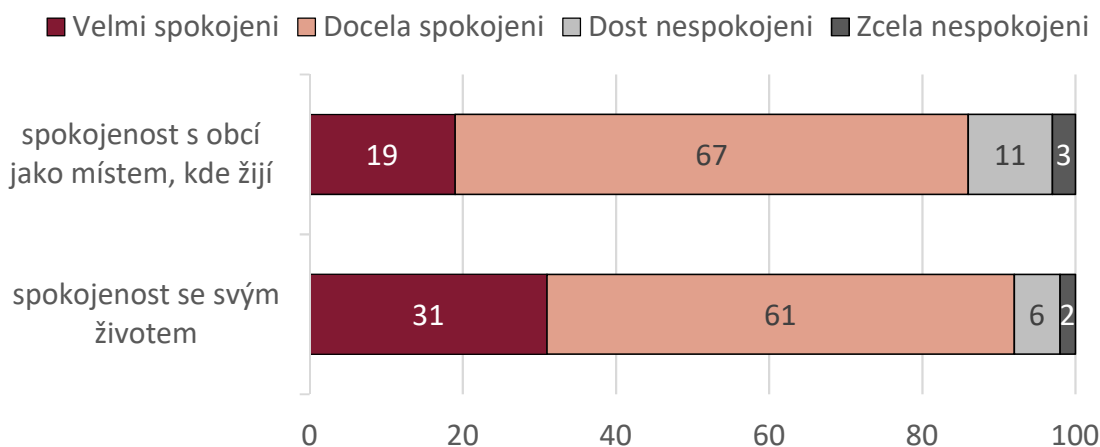
Obecná spokojenost a pouto k městu

Jasná většina obyvatel Štětí a Štětiska⁵ je **spokojena** jak se svým osobním životem (92 %), tak s obcí jako místem, ve které žijí (86 %). Je ovšem třeba dodat, že jde o „umírněnou“ spokojenost (výrazně převažuje varianta „docela spokojeni“). Podrobně viz následující graf⁶.

Velmi spokojena se svou domovskou obcí je pětina obyvatel Štětí (19 %). Tento podíl je mírně nižší mezi lidmi se středoškolským vzděláním (13 %) a v mladším středním věku (15 %), ale celkově jsou i tito lidé se životem ve Štětí spokojeni.

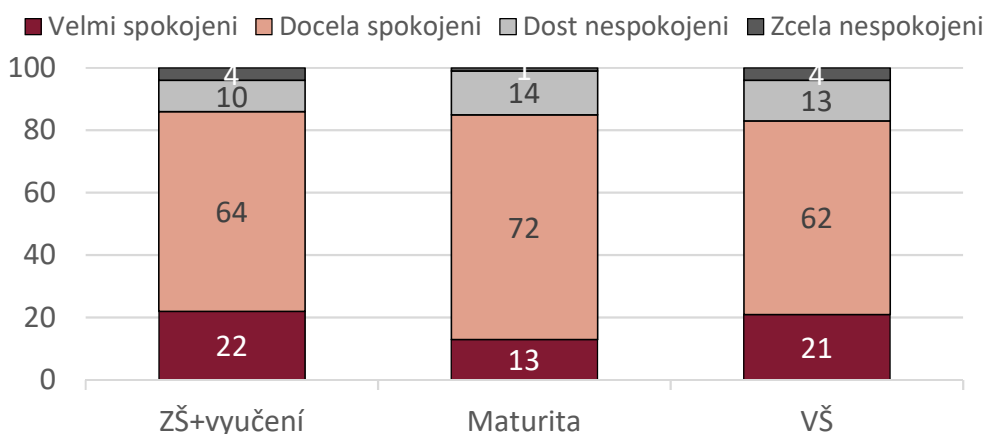
Obecně platí, že mezi různými skupinami obyvatel nejsou významné rozdíly v míře spokojenosti se životem ve městě, není tedy možné identifikovat nějakou skupinu, která by se natolik odlišovala, že by podíl nespokojených byl zásadní.

Spokojenost s osobním životem a s životem ve městě

Spokojenost s životem ve městě

Rozdíly podle vzdělání

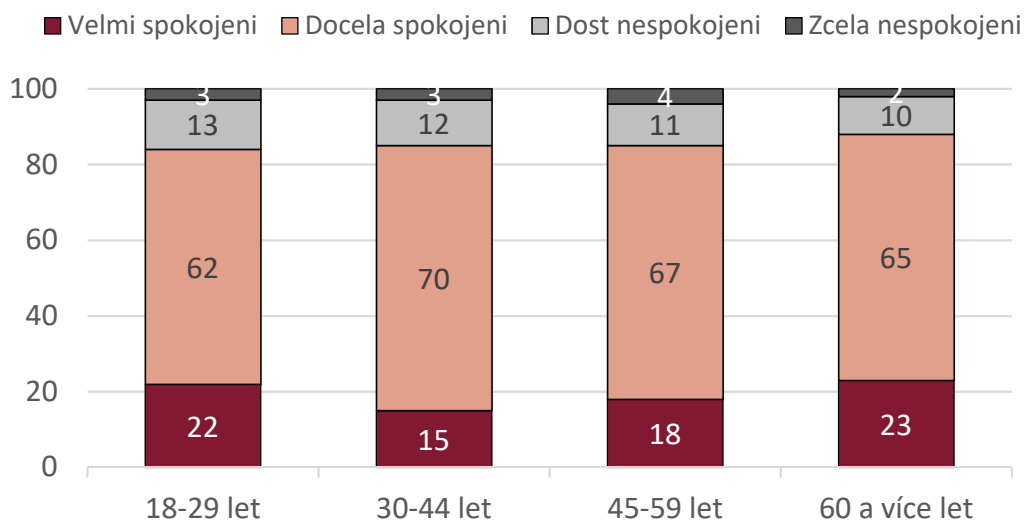

⁵ V textu budeme dále uvádět pro jednoduchost jen Štětí, ale stále platí, že referujeme o obyvatelích Štětí i přilehlých obcí.

⁶ Pro všechny grafy v následujícím textu platí, že odpovědi respondentů jsou uvedeny v %.

Spokojenost s životem ve městě

Rozdíly podle věku

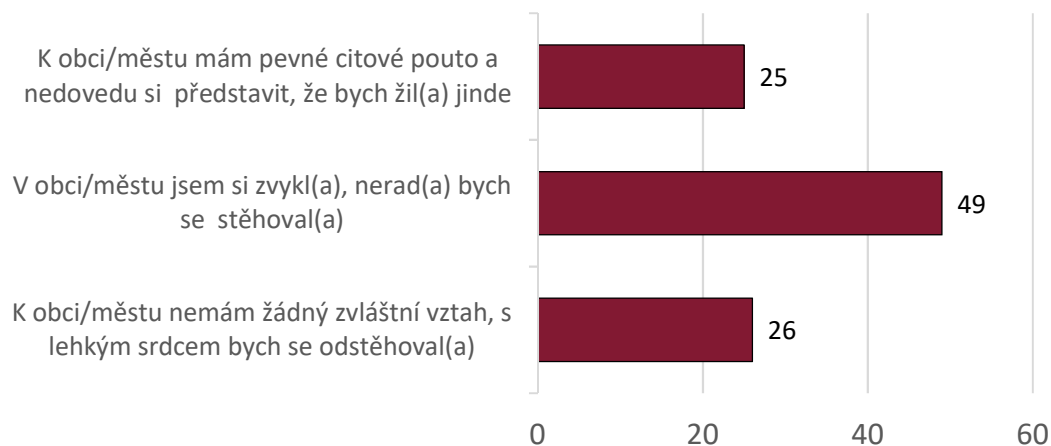

Převažující spokojenost se životem ve městě neznamena automaticky pevné citové pouto k městu, i když spolu vztah k městu a míra spokojenosti úzce souvisí. **Pevnou vazbu** má ke Štětí čtvrtina respondentů (25 %). Celkově je mezi obyvateli Štětí necelá desetina těch, kteří jsou se životem ve městě velmi spokojeni a mají k městu pevnou citovou vazbu. Pevné citové pouto k městu mají častěji lidé starší 60 let (37 %), respektive ve věku 44 až 59 let (30 %), dále lidé s nižším vzděláním (ZŠ nebo vyučení: 30 %), obyvatelé rodinných domků (34 %). Výsledky také naznačují, že pevnější vazbu mají ke své obci obyvatelé okolních obcí (34 %) než samotného Štětí (24 %).

Celkově je mezi obyvateli Štětí nejčastěji zastoupen postoj, že si ve městě zvykli a neradi by se stěhovali jinam (49 %).

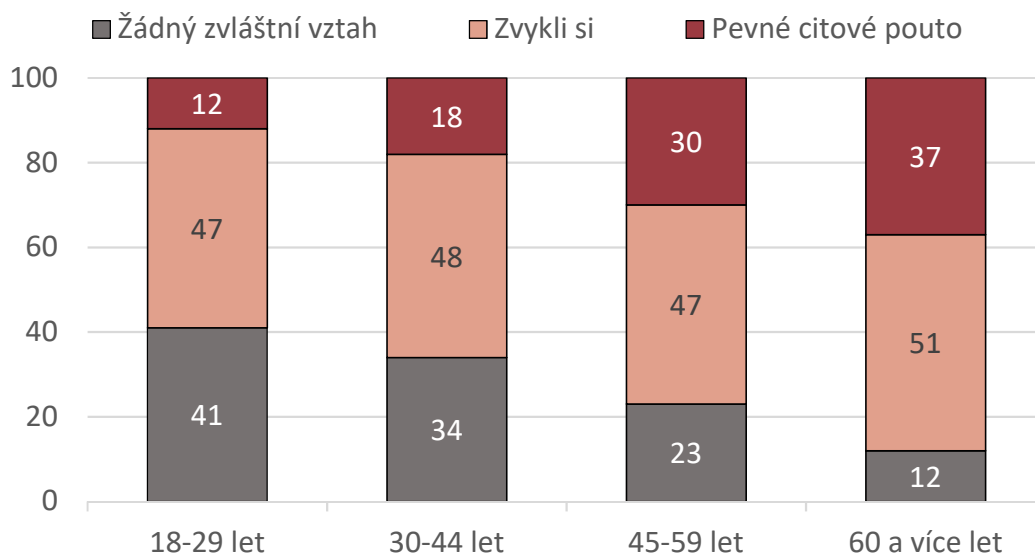
Ovšem čtvrtina dotázaných (26 %) uvádí, že k městu nemá nijak silný vztah a klidně by se odstěhovala. Bohužel je tato odpověď častější mezi mladými lidmi do 30 let (41 %) a pak také mezi lidmi, kteří ve městě žijí 10 a méně let.

"Jak dalece pevné pouto Vás váže k městu, kde žijete?"

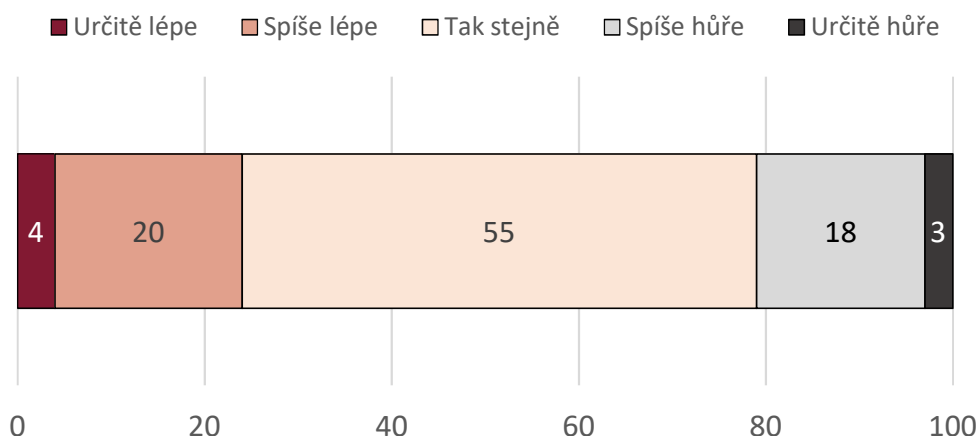
Vztah k městu

Rozdíly podle věku

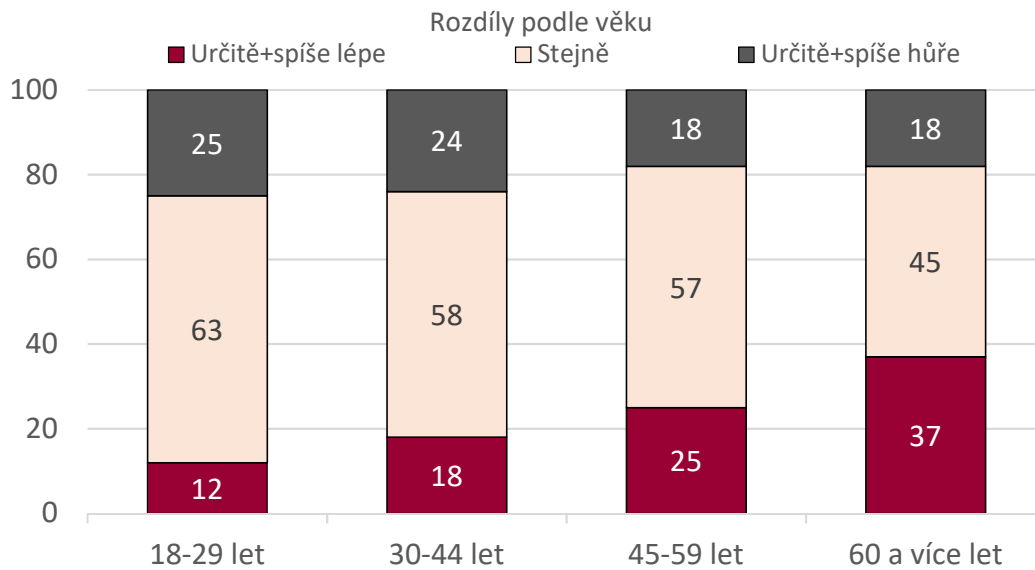

Při srovnání života ve Štětí s ostatními obcemi Ústeckého kraje je mezi obyvateli nejčastěji zastoupen postoj, že se ve Štětí žije zhruba stejně jako jinde. Mezi lidmi, kteří rozdíly pozorují, jsou vyrovnaně zastoupeni ti, kteří si myslí, že se ve Štětí žije lépe (24 %), a ti, kteří zastávají přesně opačný názor (21 %). Podíl těch, kteří jsou v hodnocení pozitivní, je významně vyšší mezi staršími lidmi, naopak ti, kteří vidí horší kvalitu ve Štětí, jsou častěji mezi lidmi mladšími.

"Řekl(a) byste, že lidem ve Štětí se žije lépe, stejně nebo hůře než obyvatelům ostatních měst a obcí v Ústeckém kraji, příp. v okrese Litoměřice?"

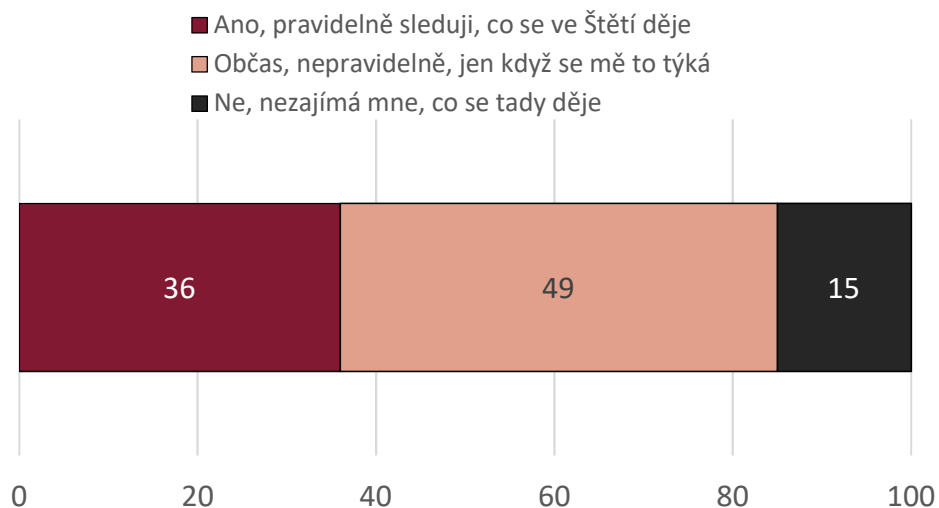

"Řekl(a) byste, že lidem ve Štětí se žije lépe, stejně nebo hůře než obyvatelům ostatních měst a obcí v Ústeckém kraji, příp. v okrese Litoměřice?"

Pozitivní informací je skutečnost, že více než třetina obyvatel Štětí (36 %) má **pravidelný zájem o dění ve městě**. Polovina se zajímá alespoň občas. Pouze 15 % se o dění ve městě nezajímá, jsou to častěji lidé, kteří k městu nemají žádný zvláštní vztah. Poněkud častěji jsou lidé bez zájmu o dění ve městě mezi mladými do 30 let (24 %).

"Zajímáte se o dění ve městě?"

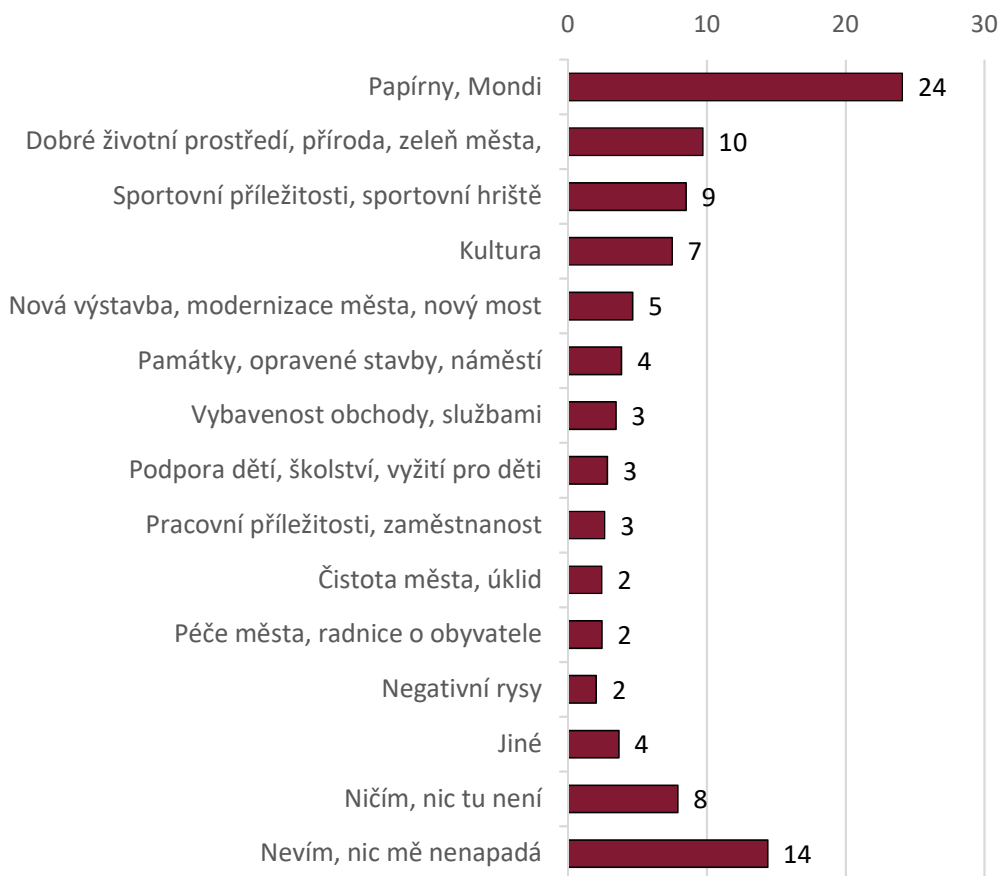
Silné a slabé stránky města Štětí

Pro zjištění spontánní reflexe silných a slabých stránek života ve městě Štětí byly v dotazování zařazeny tzv. otevřené otázky na to, čím se město může pochlubit, a naopak co je největším problémem města. Spontánní odpovědi byly následně kategorizovány do několika variant.

Mezi **pozitivními** rysy města Štětí obyvatelé nejčastěji uvádějí **existenci papíren** (24 %). Část občanů považuje za silnou stránku života ve Štětí dobré životní prostředí, okolní přírodu a zeleň ve městě (10 %), sportovní příležitosti (9 %) nebo kulturní vyžití (7 %).

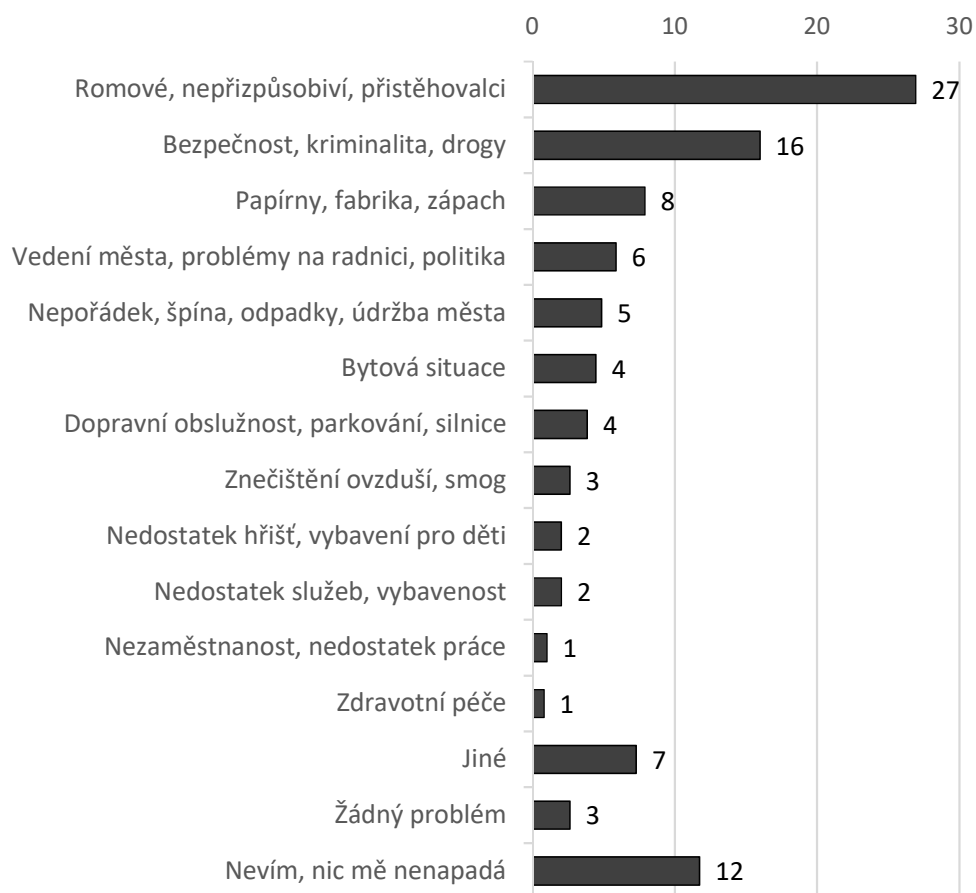
Pětina občanů (22 %) nedokázala žádnou pozitivní věc uvést, buď je nic nenapadlo, nebo vůbec nevidí nic, čím by se Štětí mohlo pochlubit.

"Čím se podle Vás může Štětí nejvíce chlubit?"

Mezi **negativními** rysy města Štětí obyvatelé nejčastěji uvádějí problémy s **Romy**, nepřizpůsobivými občany, případně cizinci a přistěhovalci (27 %). Pro významný podíl občanů jsou největším problémem otázky **bezpečnosti a kriminality** ve městě (16 %). Již nižší podíl lidí spatřuje hlavní negativní stránku života ve městě v existenci papíren a s nimi spojeným špatným ovzduším (8 %).

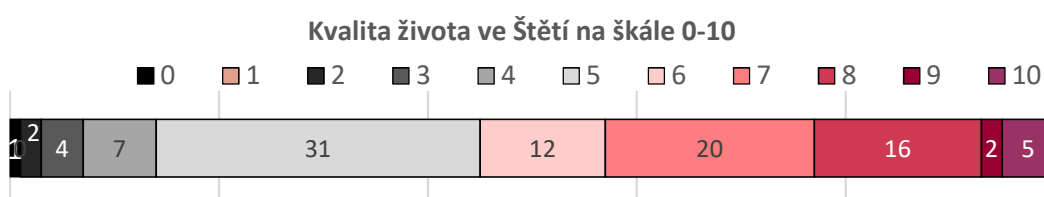
"A naopak, co je podle Vás v současnosti největším problémem Štětí?"

Kvalita života ve městě celkově a v jednotlivých oblastech

Pro přehled hodnocení kvality života ve Štětí byla do výzkumu zařazena otázka na celkovou kvalitu života ve Štětí a pak také rozsáhlý seznam, ve kterém jednotlivé položky dotázaní hodnotili na škále o až 10, kde 0 představovala nejhorší hodnocení, 10 naopak nejlepší. Na základě průměrných hodnot je tak možné sestavit hierarchii od nejlépe hodnocených oblastí kvality života po nejhůře vnímané.

V **celkovém hodnocení kvality života** ve Štětí můžeme na základě průměrné známky 7,1 konstatovat v souladu s předchozími zjištěními poměrně pozitivní hodnocení situace ve městě.

Dále se budeme věnovat konkrétním oblastem kvality života (pro jednoduchou orientaci dále pracujeme s průměrnými hodnotami na škále 0 až 10).

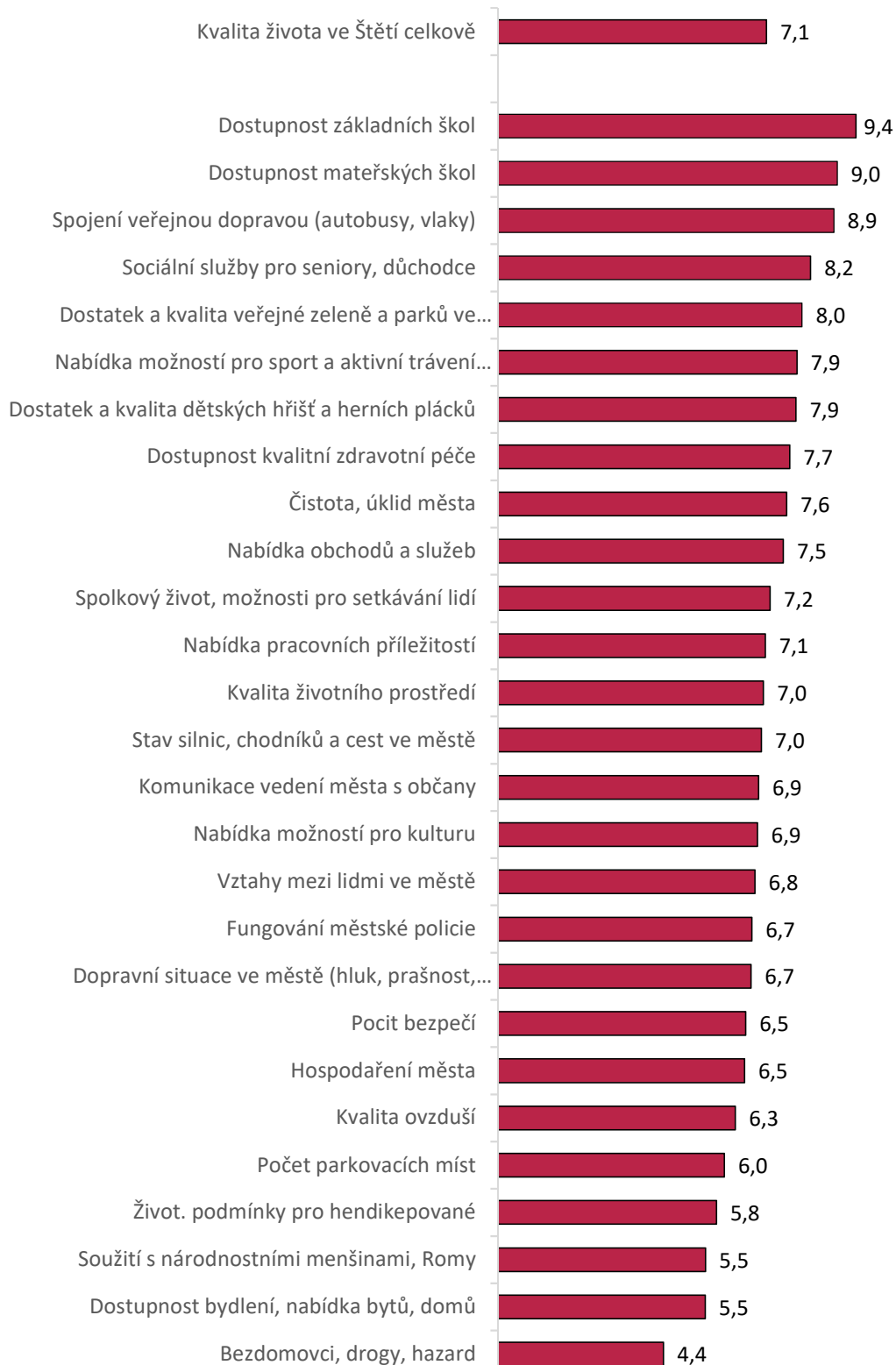
Obyvatelé Štětí **nejlépe hodnotí** oblast dostupnosti škol (mateřských i základních), dále spojení veřejnou dopravou, veřejnou zeleň, parky, dostatek dětských hřišť a možností pro sport. Spokojeni jsou také se sociálními službami pro seniory, dostupností zdravotní péče, čistotou a úklidem ve městě a s nabídkou obchodů a služeb.

Naopak **negativně** jako významný problém je vnímána otázka bezdomovců, drog a hazardu. Jde ovšem o oblast, která se z kontextu ostatních hodnocených oblastí poněkud vymyká svou koncentrací patogenních jevů ohrožujících kvalitu života ve městě obecně.

Jako kritické (tedy „přitahující“ negativní hodnocení) jsou dále vnímány především oblasti bydlení (dostupnost bydlení a nabídka bytů) a soužití s menšinami, Romy. Častěji negativně hodnoceny jsou také životní podmínky a pracovní příležitosti pro hendikepované, možnosti parkování ve městě, kvalita ovzduší, hospodaření města a pocit bezpečí.

Kvalita života ve Štětí

(průměry na škále 0-10, kde 0 je nejhorší hodnocení)

Z rozdílných pohledů na jednotlivé oblasti kvality života bychom vyzdvihli rozdíly v hodnocení nabídky pracovních příležitostí mezi muži (7,7) a ženami (6,5). Tyto rozdíly jsou výrazné a pro rozlišení přístupů mužů a žen nepříliš obvyklé. Je tedy zřejmé, že ženy častěji vnímají kvalitu pracovního trhu ve městě kritičtějším pohledem než muži.

Další významné rozdíly sledujeme **v závislosti na věku**, kdy obecně platí, že mladší lidé hodnotí jednotlivé oblasti kritičtěji než lidé starší. V grafu na následující straně jsou zobrazeny ty oblasti, u kterých jsou rozdíly nejvíce patrné. Jde především o odlišný pohled na kvalitu ovzduší, dostatek zeleně a parků, kvalitu životního prostředí, pocit bezpečí (připomeňme, že i v případě pocitu bezpečí jsou častěji negativně naladěni lidé mladší). Jedinou oblastí, kterou vnímají mladí lidé mírně pozitivněji než starší, je hodnocení životních podmínek a pracovních příležitostí pro hendikepované občany.

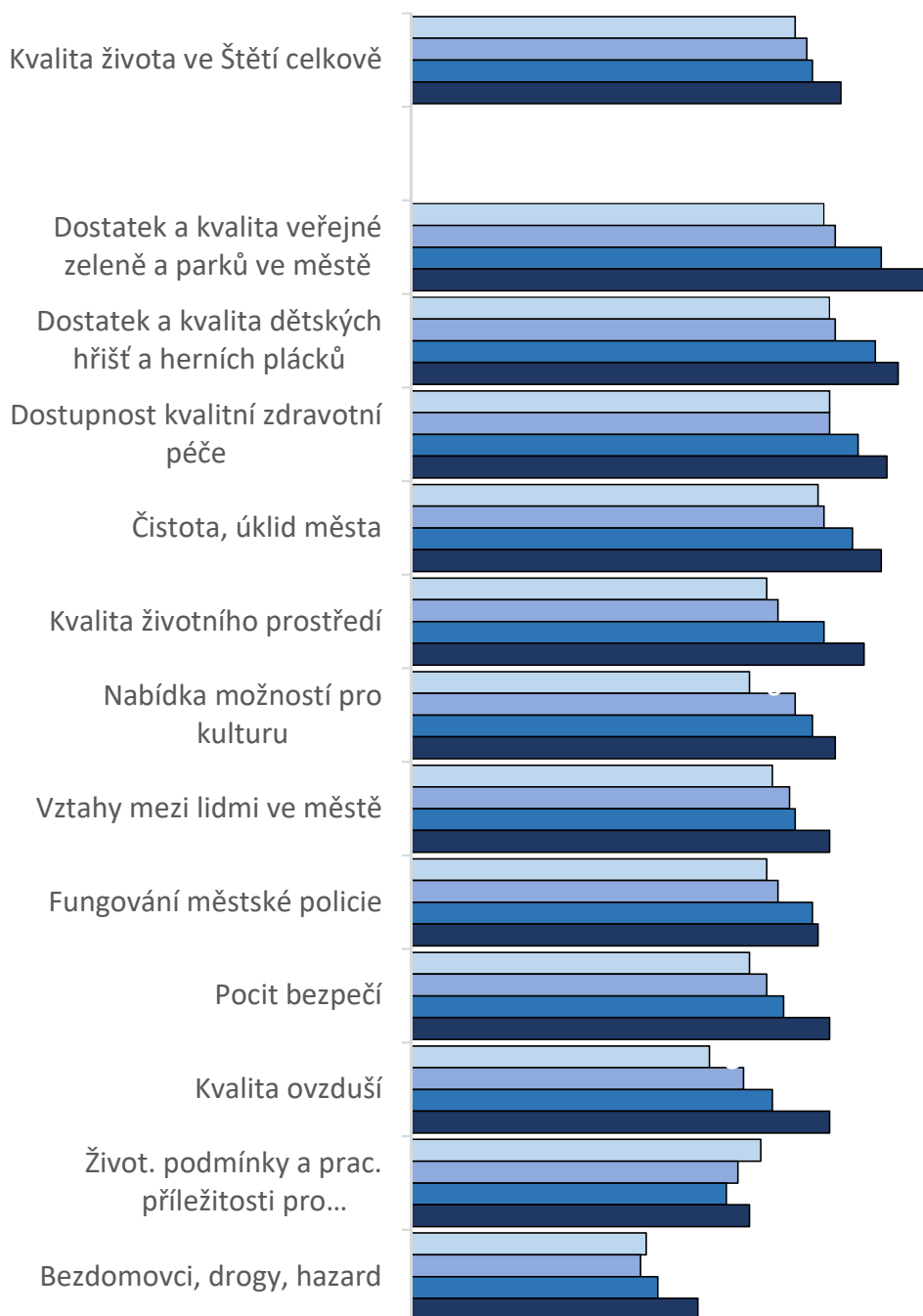
Pokud se zaměříme na rozdíly v hodnocení jednotlivých oblastí **podle místa bydliště**, zjišťujeme, že obyvatelé přilehlých obcí jsou obecně v hodnocení mírně kritičtější, rozdíly ovšem nejsou zásadní. Patrnější jsou v hodnocení pocitu bezpečí (Štětí: 6,7; obce: 5,9), dále v hodnocení sociálních služeb pro seniory (Štětí: 8,3; obce: 7,7), komunikace vedení města (Štětí: 7,0; obce: 6,4), stavu silnic a chodníků (Štětí: 7,0; obce: 6,5) a životních podmínek pro hendikepované (Štětí: 5,9; obce: 5,3).

Při hodnocení celkové kvality života ve Štětí jsou ovšem obyvatelé přilehlých obcí rovněž kritičtější naladěni (průměrná známka celkové kvality je na hodnotě 6,2, pro obyvatele samotného Štětí na hodnotě 7,2).

Kvalita života ve Štětí

Rozdíly podle věku (vybrané oblasti)

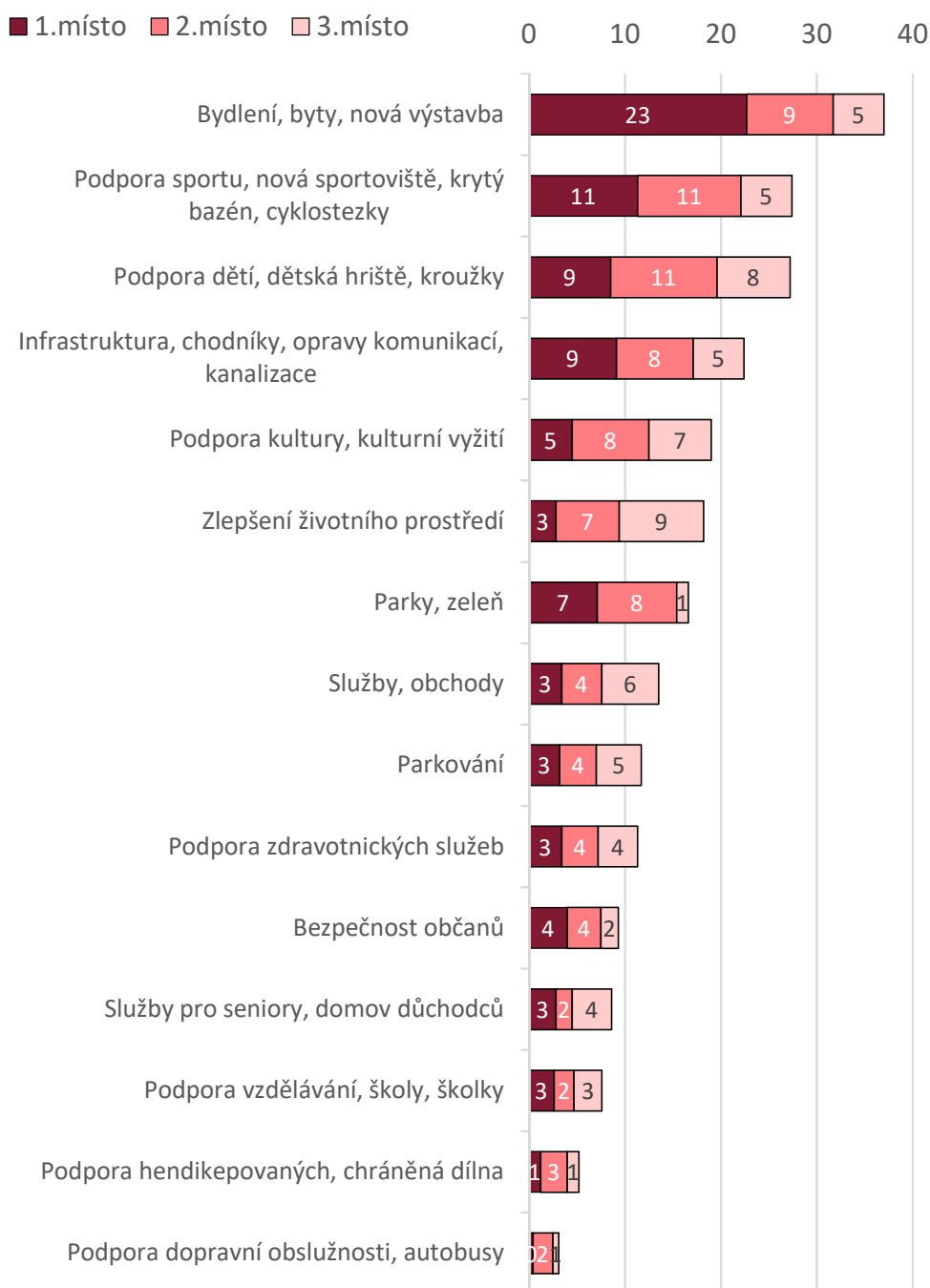
■ 18-29 let
 ■ 30-44 let
 ■ 45-59 let
 ■ 60 a více let

Investice do budoucna by obyvatelé města Štětí nejčastěji směřovali do řešení bytové otázky, která představuje problematickou oblast kvality života ve městě. Na prvním místě ve spontánních odpovědích bydlení uvedla téměř čtvrtina dotázaných.

Čtvrtina lidí do svých odpovědí zařadila investice do sportu a možností sportovního vyžití, další čtvrtina investiční projekty ve prospěch dětí.

"Představte si nyní, že můžete sám(a) rozhodnout, kam investovat ve Štětí během nejbližších dvou let několik milionů korun. Kam byste tyto prostředky Vy osobně směřoval(a)?"

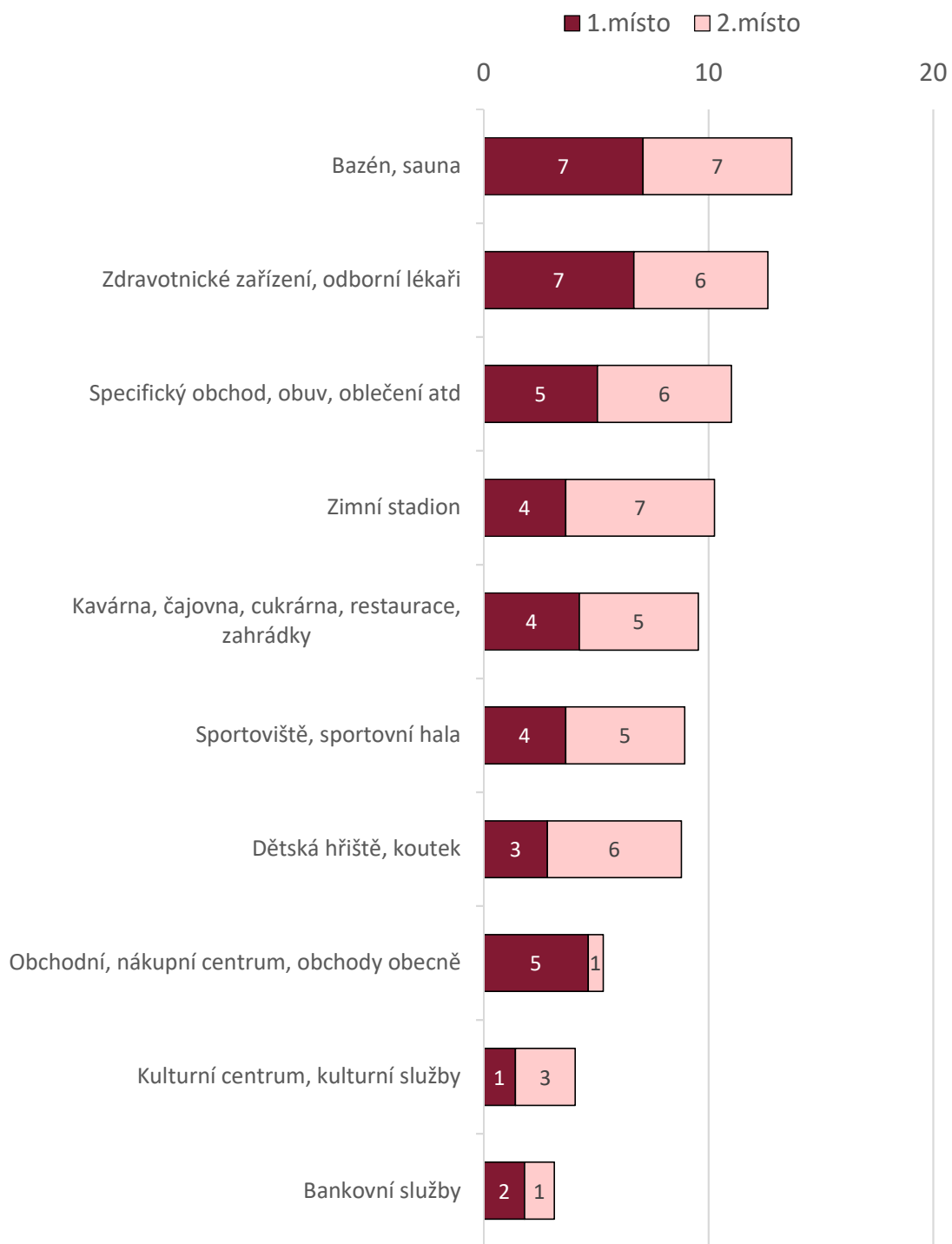

Do výzkumu byly zařazeny rovněž otázky na to, **co konkrétně obyvatelům Štětí chybí v oblasti občanské vybavenosti nebo služeb.** Je třeba uvést, že respondenti měli poněkud potíže tyto dvě oblasti rozlišovat a odpovědi se tak dost často překrývají. Zároveň pro část obyvatel je nabídka občanské vybavenosti a služeb dostatečná, tedy jim nic nechybí (43 %, resp. 58 %).

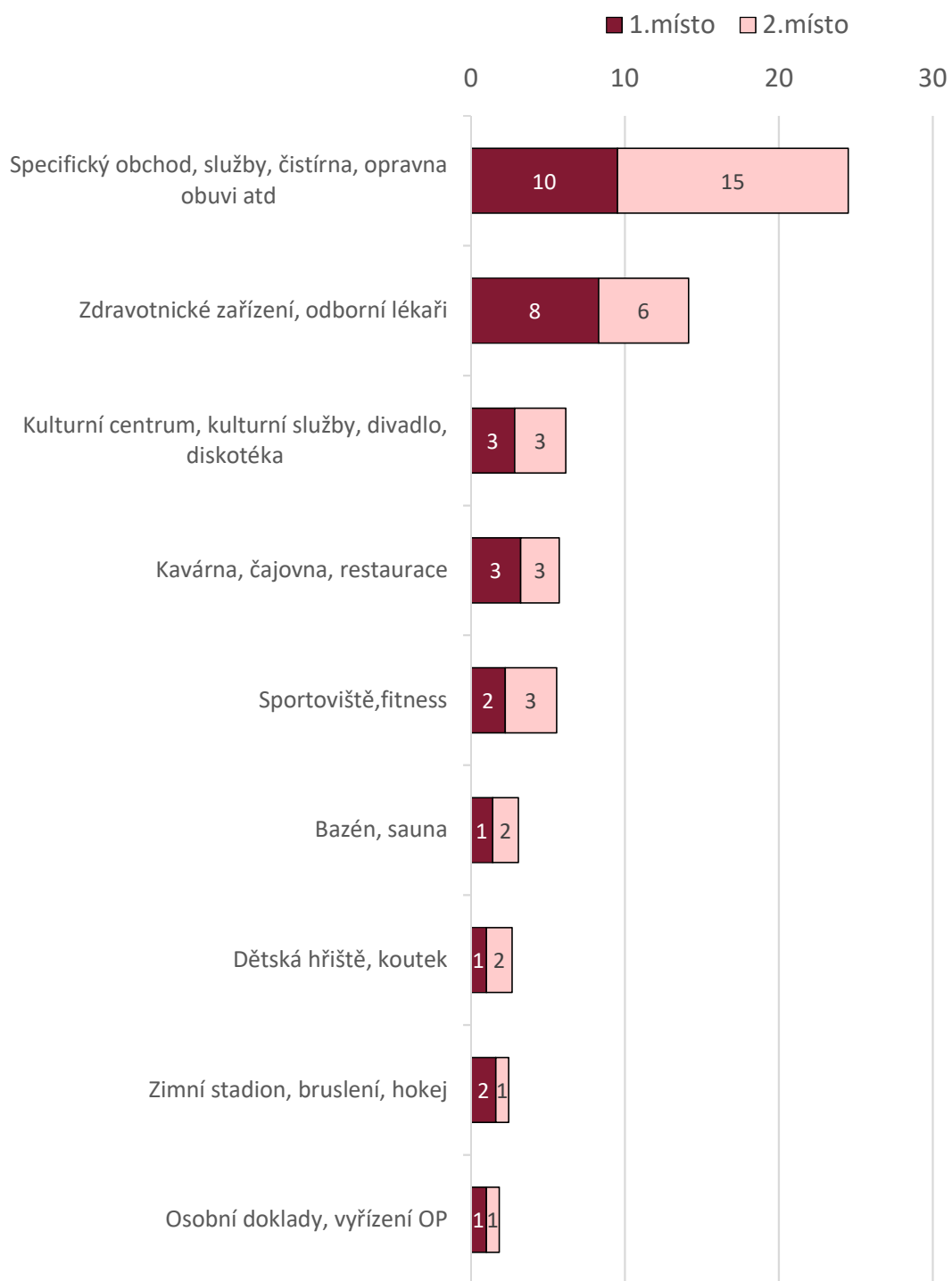
U těch, kteří nějakou odpověď v otevřené otázce pro občanskou vybavenost uvedli, se nejčastěji objevuje poptávka po sportovních zařízeních (bazén, sauna; zimní stadion; obecně sportoviště nebo sportovní hala) nebo po zdravotní péči (např. odborní lékaři – oční, kožní specialisté, ortoped, případně pohotovost). Některým lidem schází konkrétní obchod (např. s obuví, oblečením, elektronikou atd.) nebo obecně nákupní centrum. Poptávka je i po restauračních službách (kavárna, čajovna, cukrárna, restaurace se zahrádkou).

V případě chybějících služeb či aktivit se kromě již uvedených služeb občanské vybavenosti objevuje poptávka po dalších konkrétních službách (např. opravná obuví, čistírna). Ale v tomto případě je podíl reálných odpovědí skutečně nízký, protože více než polovina dotázaných uvedla, že jim žádná služba, aktivita nebo činnost ve městě nechybí.

"Chybí Vám ve městě nějaká občanská vybavenost (konkrétní zařízení, zázemí, instituce, stavba, prostor apod.)?"

"Chybí Vám ve městě nějaká služba, aktivita, činnost?"

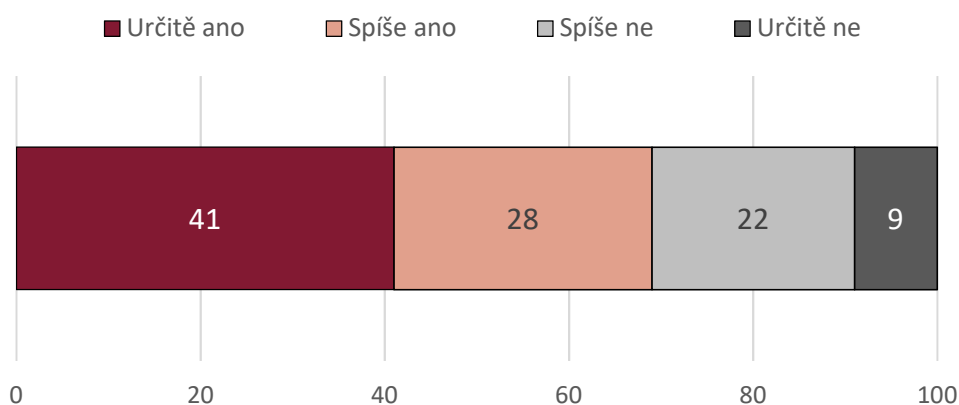

Nabídka pracovních příležitostí nepředstavuje oblast, která by byla obyvateli Štětí vnímána zásadně negativně (průměrné hodnocení je na úrovni celkového hodnocení kvality života ve městě). Toto zjištění potvrzují i odpovědi na otázku přímo cílenou na možnosti pracovního uplatnění. Více než dvouřetinová většina (69 %) hodnotí nabídku pracovních příležitostí ve městě pozitivně: kdo chce pracovat, má solidní šanci dobře placenou práci najít.

Kladný přístup je (podobně jako u hodnocení v rámci jednotlivých oblastí) významně častější mezi muži (79 %) než ženami (59 %), čímž se dále potvrzuje znepokojivé zjištění odlišného pohledu žen na možnosti pracovního trhu ve městě.

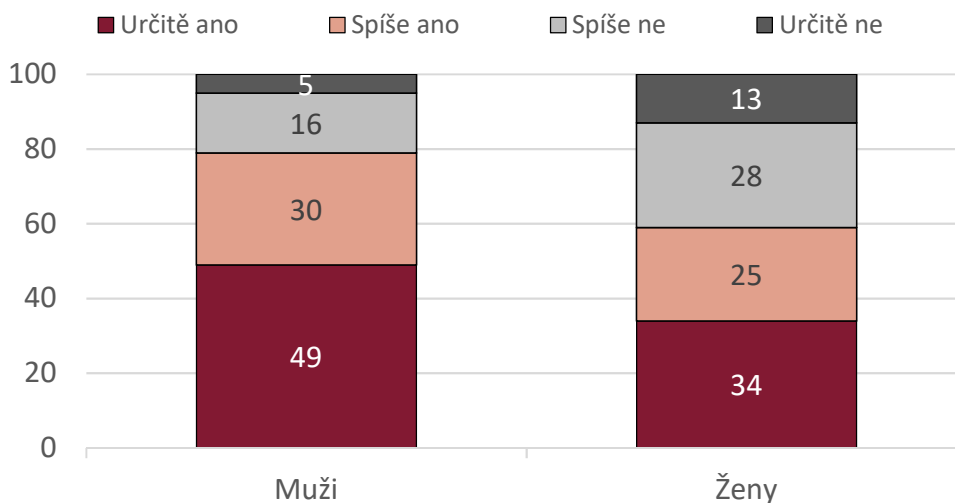
V závislosti na vzdělání nebo věku nejsou v hodnocení pracovních příležitostí významné rozdíly.

"Domníváte se, že je ve Štětí dostatek pracovních příležitostí, tj. kdo chce pracovat, má solidní šanci najít si dobře placenou práci?"

"Domníváte se, že je ve Štětí dostatek pracovních příležitostí, tj. kdo chce pracovat, má solidní šanci najít si dobře placenou práci?"

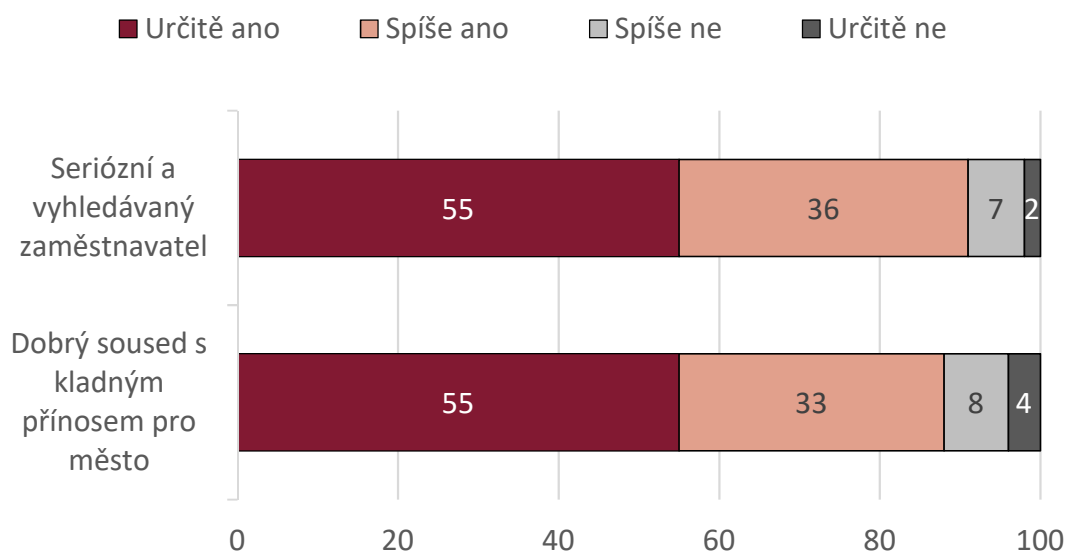
Rozdíly podle pohlaví

S oblastí pracovního trhu ve Štětí úzce souvisí postoj k nejvýznamnějšímu zaměstnavateli: **papírnám**. Pro zcela jednoznačnou většinu obyvatel (91 %) jsou papírny seriózním a vyhledávaným zaměstnavatelem, respektive dobrým sousedem s kladným přínosem pro město (88 %).

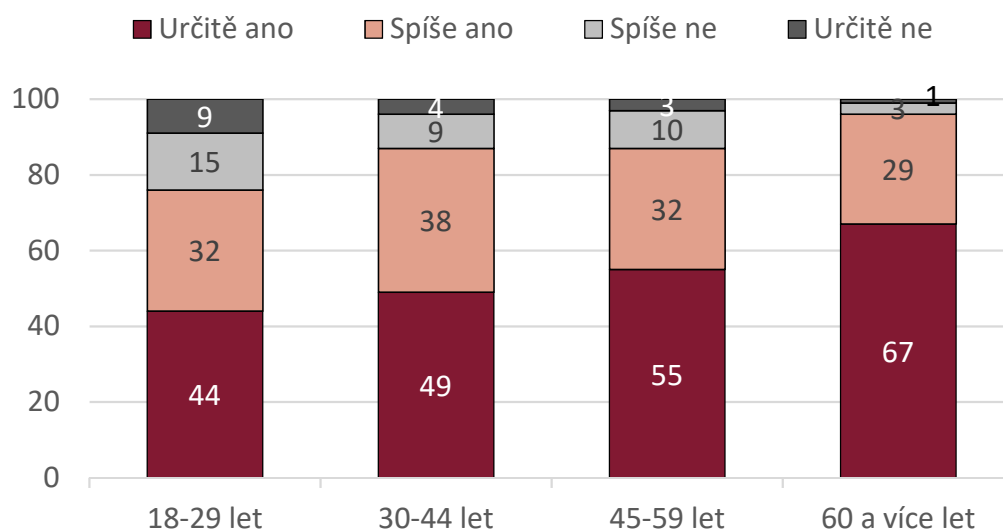
Přes dominantně pozitivní hodnocení papíren je dobré dodat, že kladný přínos pro město kategoricky deklarují spíše lidé starší než mladší (odpověď „určitě ano“).

Štětské papírny

Papírny jako dobrý soused

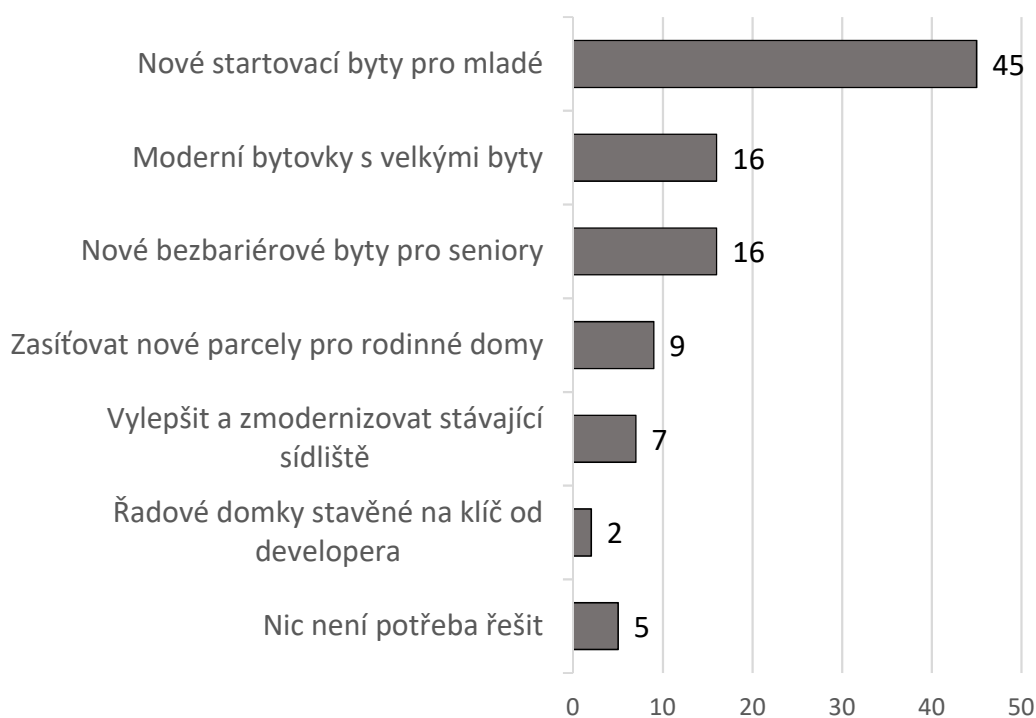
Rozdíly podle věku

Na rozdíl od nabídky pracovních příležitostí je **oblast bytové politiky** obyvateli Štětí vnímána silně kriticky, patří mezi nejhůře hodnocené oblasti života ve městě a také mezi oblasti, kam by měly směřovat investice do budoucna. Pokud se v přímé otázce s uzavřenou nabídkou možností odpovědi zaměříme na možná řešení, jasně nejčastěji lidé doporučují zaměřit se na **výstavbu nových bytů pro mladé** (45 %).

Významně nižší podíl by preferoval moderní bytovky s velkými byty (16 %) nebo nové bezbariérové byty pro seniory (16 %). Uvedenou možnost bytů pro seniory podle očekávání častěji uvádějí lidé starší 60 let (24 %), ale i v této věkové skupině dominuje preference nových bytů pro mladé (40 %). Naopak moderní bytovky jsou méně často uváděny jako přednostní řešení mezi obyvateli přilehlých obcí (8 %) v porovnání s obyvateli samotného Štětí (18 %).

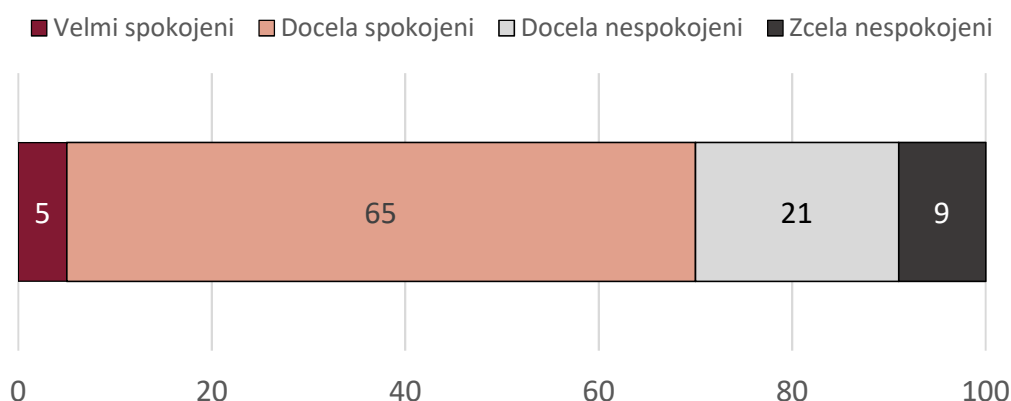
"Co byste doporučili(a) přednostně řešit pro zvýšení kvality a dostupnosti bydlení ve Štětí?"

Vedení města: rozhodování, komunikace, participace

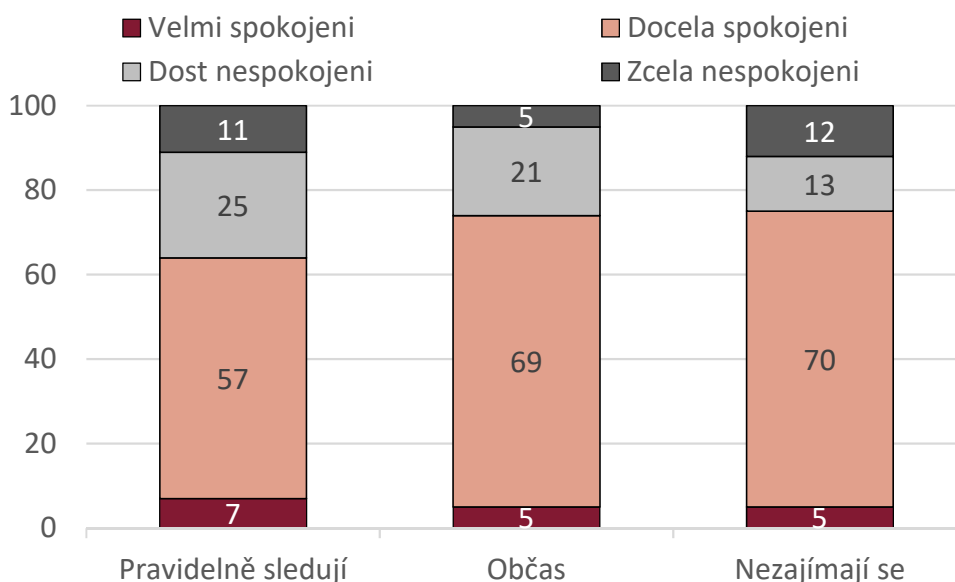
Mezi obyvateli Štětí je **jasná většina spokojena s činností a rozhodováním vedení města** (70 %). Nespokojena je necelá třetina obyvatel (30 %). Tento podíl je poněkud vyšší mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním (36 %) a pak také mezi těmi, kteří se pravidelně zajímají o to, co se ve městě děje (36 %). Není to nikterak překvapivé, uvedené skupiny patří obvykle ke kritičtějším „příjemcům“ a posuzovatelům aktivit samosprávy.

"Jak jste spokojen(a) s činností a rozhodováním vedení města Štětí?"

Spokojenost s vedením města

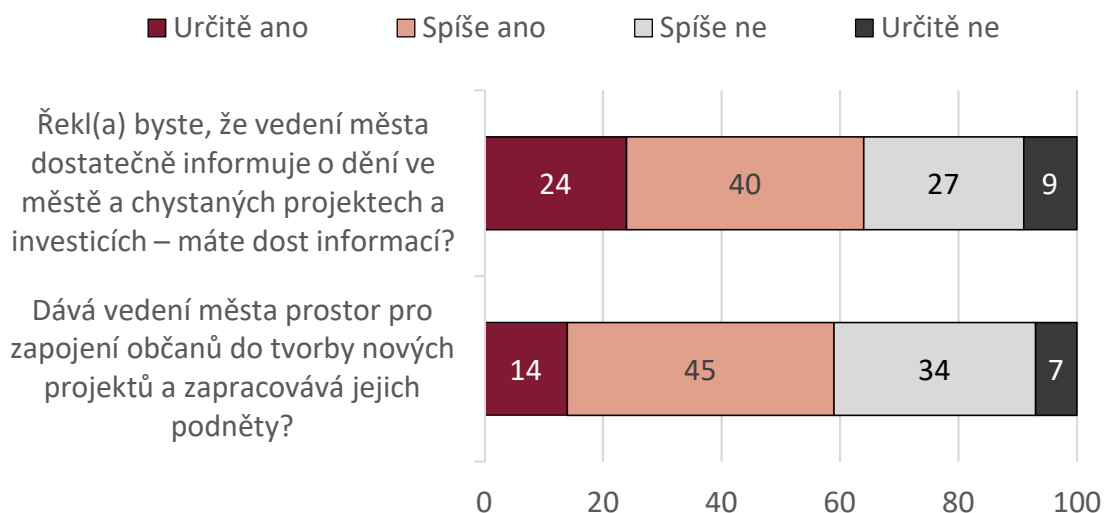
Rozdíly podle zájmu o dění ve městě

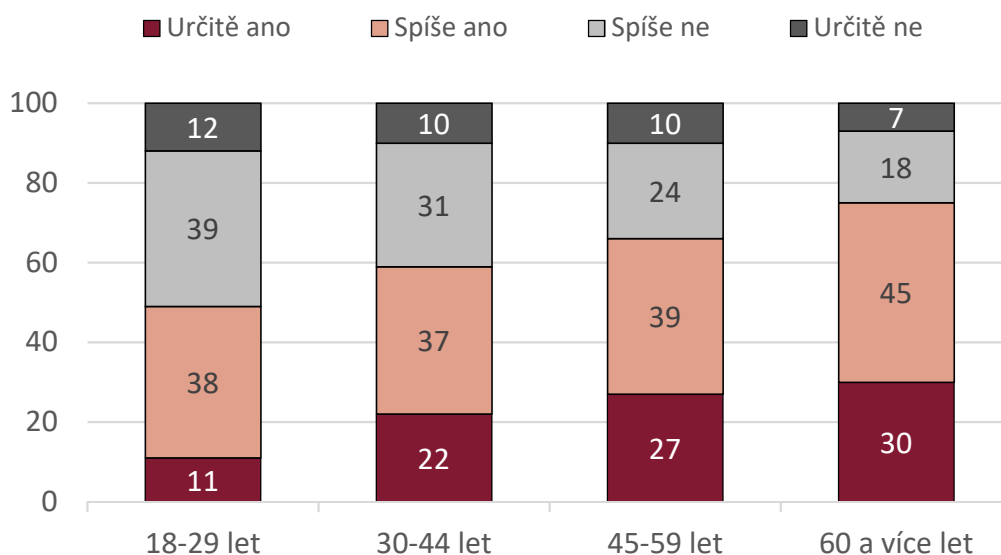
Většina obyvatel (64 %) je spokojena s **komunikací města vůči občanům** a cítí se být dostatečně informována. Podle očekávání se míra pozitivního hodnocení zvyšuje s věkem (18 až 29 let: 49 %, 60 a více let: 75 %).

Jen mírně nižší podíl, stále však nadpoloviční (59 %), je spokojen s mírou participace občanů, kterou vedení města nabízí. Opět zjišťujeme rozdíly podle věku (18-29 let: 50 %, 60 a více let: 68 %).

Prostor pro participaci ze strany města

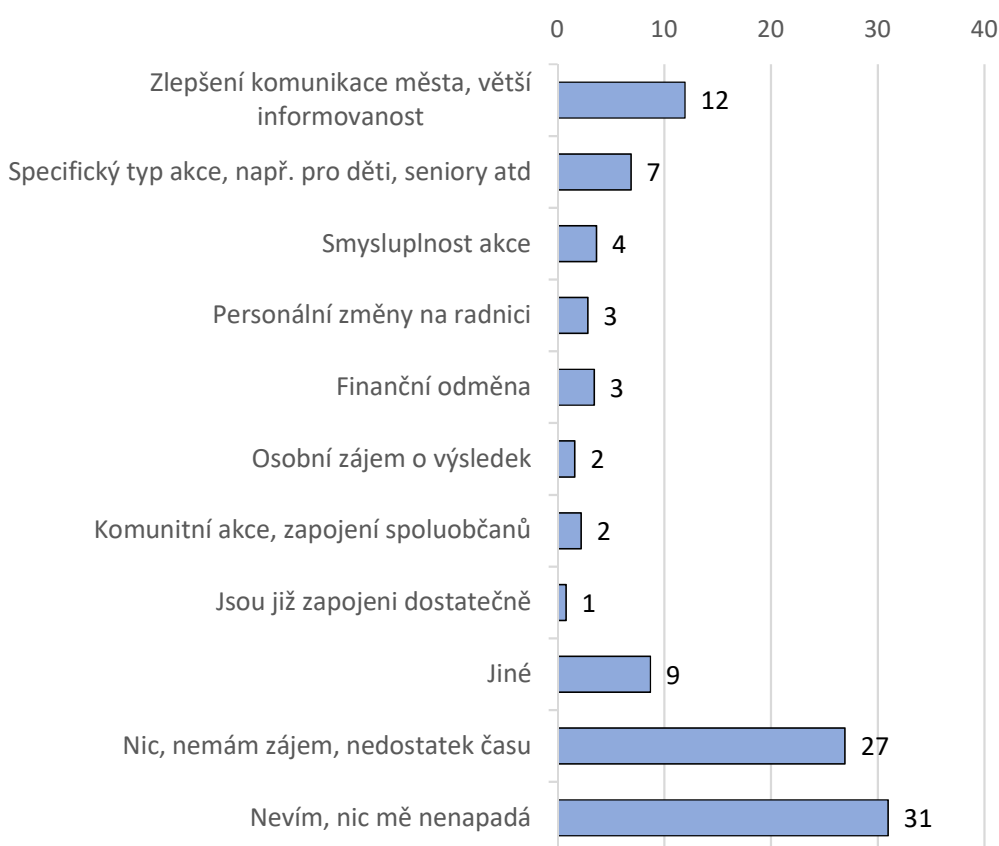
"Řekl(a) byste, že vedení města dostatečně informuje o dění ve městě?"
Rozdíly podle věku

Pokud se pak zaměříme na to, co by občany **motivovalo k většímu zapojení** do dění ve městě, zjišťujeme poměrně nejisté odpovědi. Při spontánní reakci téměř třetina lidí nedokázala odpovědět, neměla žádný nápad. Čtvrtina se dokonce staví negativně, nemá čas nebo zájem více participovat na dění a projektech města. Častěji jsou mezi nimi lidé starší 60 let (41 % z nich uvedlo, že nemají zájem) a pak také obyvatelé okolních obcí (37 %).

Mezi těmi, kteří nějaké konkrétní náměty uvedli, se nejčastěji objevily návrhy na zlepšení komunikace města a posílení informovanosti lidí. Pak také by část lidí motivoval určitý typ akce, například pokud by šlo o nějaké akce pro děti, mladé lidi nebo seniory apod.

"Co by Vás motivovalo k většímu zapojení se do dění ve městě?"

Závěr

Analýza kvality života ve Štětí na základě souhrnné databáze indikátorů přináší relativně detailní vhled do mnoha aspektů života v obci. Výběr těchto ukazatelů je ovlivněn dostupností dat v nezbytném detailu. V tomto smyslu je třeba interpretovat získané poznatky, které tak přirozeně reflektují některé stránky života více než jiné. Zároveň je třeba zdůraznit, že osobní preference obyvatel jsou různé a vzhledem k datovým zdrojům tento segment analýzy nedokáže hodnotit, jak obyvatelé subjektivně kvalitu života v obci vnímají (tento vhled pak nabízí výsledky průzkumu mezi obyvateli města). Na základě existujících dat shromážděných v databázi je však možné vytipovat oblasti, kde se Štětí daří a kde naopak tolik neprospívá, a na tyto oblasti se po kritické diskuzi představených dat v budoucnu zaměřit.

Štětí má demografickou strukturu blízkou ostatním podobným obcím, problémem je však velké množství lidí, kteří se rozhodnou Štětí opustit a stěhují se pryč. Jsou to zejména mladí lidé a lidé ve středním věku. Za tímto trendem stojí nejen předchozí výrazný rozvoj Štětí, související s prosperujícím průmyslem, ale rovněž dlouhodobější a často rovněž celoregionální problémy.

Štětí má specifickou polohu na pomezí Středočeského a Ústeckého kraje, do kterého správně spadá. Sama tato poloha může být zdrojem některých správních problémů, protože Štětí tak leží svým způsobem na okraji a mnoho služeb tak nemusí být komfortně dostupných a Štětí samo nevykonává vyšší samosprávné role. Poloha ovlivňuje velké množství aspektů kvality života i vlastní sebeidentifikace Štětí v rámci regionu. Poloha na pomezí Sudet s sebou nese problematiku historické dědictví, které se promítá do strukturálních problémů celého pohraničí a zvláště pak do situace v Ústeckém kraji, tyto regionální vlivy ovlivňují i Štětí, přestože město leží na samém okraji tohoto regionu. V některých případech právě pozice na okraji dvou regionů může situaci dále komplikovat.

Jedním z případů může být bytová situace. Nemovitosti ve Štětí jsou v regionálním srovnání relativně drahé, vyšší cenu však nevyvažuje vyšší kvalita bydlení, kterou by mohly poskytnout rodinné domy, starší zástavba s fungujícími lokálními službami a celkově příjemný ráz organicky se vyvíjejícího městského prostředí. Z dat je ovšem patrné, že i přes nespokojenost občanů ve Štětí dochází (období 2000-2010) alespoň k omezenému rozvoji bytového fondu, který je srovnatelný se situací ve zbytku regionu. Přesto platí, že v subjektivním pohledu obyvatel Štětí patří právě nabídka bydlení k nejkritičtěji vnímaným oblastem kvality života ve městě. Pro řešení bytové situace občané Štětí nejčastěji preferují výstavbu nových startovacích bytů pro mladé lidi.

Štětí není zejména ve srovnání s některými obcemi v kraji extrémně zasaženo negativními jevy, přesto jej však zatěžuje vysoká nezaměstnanost, která se koncentruje mezi mladé občany a občany v předdůchodovém věku. Vyšší je i procento exekucí ty se však nekonzcentrují do strukturálně problematických skupin (děti, mladí, staří). Přesto se však musí vyrovnávat se zvýšenou mírou těchto jevů, které dokládá i přítomnost sociálně vyloučené lokality. V návaznosti na socioekonomické problémy se Štětí potýká se zvýšenou kriminalitou, která však nedosahuje úrovní ve zbytku ústeckého regionu. Obyvatelé Štětí vnímají problémy s Romy, bezpečností a kriminalitou jako hlavní negativní rysy života ve městě.

Na tuto situaci je navázána i nižší míra občanské angažovanosti. Jen málo občanů se aktivně zapojuje do politického dění v obci. Naopak socioekonomické podmínky s sebou nesou vyšší podporu extrémistických a nedemokratických stran.

Podobnou situaci můžeme sledovat i v dalších oblastech, zejména u zdraví. ORP Litoměřice vykazuje nízkou naději na dožití a vysokou incidenci úmrtí na kardiovaskulární choroby a incidenci novotvarů zejména v oblasti rakoviny plic a tlustého střeva. Vzhledem k relativně uspokojivé situaci v oblasti životního prostředí je pak třeba hledat vysvětlení zejména v socioekonomických faktorech.

Pro další rozvoj Štětí je příhodné zaměřit se na otázku, co by Štětí mohlo svým obyvatelům nabídnout tak, aby si udrželo zejména mladou, aktivní a vzdělanou populaci. Ta je totiž ve městě zastoupena jen okrajově a Štětí má vysoce podprůměrný podíl občanů, kteří by absolvovali vysokou školu nebo kteří by alespoň měli střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Štětí v této oblasti čelí zejména několika problémům.

Ve Štětí výrazně dominuje průmysl nad ostatními sektory ekonomiky. Přestože přítomnost papírenského průmyslu představuje klíčový komponent v oblasti zaměstnanosti i příjmů obce (a sami obyvatelé vnímají papírny jako významného zaměstnavatele s pozitivním přínosem pro město), tento aspekt musí být doplněn rovněž ekonomickou aktivitou menšího rozsahu a s odlišným zaměřením. Drobné podnikání a lokální ekonomické vazby nebo nabídka v oblasti služeb je však ve Štětí méně rozvinutá. Na tuto situaci je navázána nižší nabídka pracovních míst. Nabízená místa pak prakticky výhradně poptávají nekvalifikované práce.

Méně rozvinutý podnikatelský sektor s sebou nese i sníženou nabídku služeb, ty mohou chybět nebo být méně dostupné. Slabá je rovněž situace v oblasti kulturního vyžití. Místní nabídka služeb v oblasti trávení volného času a kulturních příležitostí je přitom velice významná pro spokojený život. Obyvatelé Štětí o aktivní trávení volného času stojí, což se promítá v průměrné angažovanosti v zapsaných spolcích, v mírně vyšších kapacitách zájmového vzdělávání a rovněž do velkého počtu aktivních sportovců. V těchto oblastech si Štětí stojí dobře.

Budoucí rozvoj Štětí však může těžit z výrazné přednosti obce a tou je relativní dostupnost finančních zdrojů. Štětí disponuje finančními zdroji, se kterými úspěšně hospodáří, aniž by obec zadlužovalo. V rámci rozpočtu se daří vytvářet rovněž investiční kapitál, i když realizace investic je spíše opatrná.

Podle vyjádření účastníků expertního panelu je do budoucna zásadní vyřešit podmínky pro život ve městě tak, aby nedocházelo k dalšímu odlivu obyvatel (resp. určitých skupin: mladších, vzdělanějších lidí) a naopak město mohlo být přitažlivé pro nově příchozí (konkrétně formulováno jako „poptávka po kreativních lidech“). V této souvislosti ovšem zaznělo upozornění na setrvávající negativní „stigma“, nepříznivou pověst města spojenou s papírenským průmyslem (zápach), s kriminalitou a romskými obyvateli. Konstantou je také poloha města („vždy budeme na periferii“). Je ale důležité zviditelňovat pozitivní stránky života ve městě (např. životní prostředí, okolí města, možnosti pro sportovní vyžití, nabídka pracovních příležitostí, i když v omezeném sektoru). Klíčovými oblastmi pro budoucnost města jsou tedy řešení dostatečné nabídky bydlení, podpora drobného podnikání a profesí mimo dominantní sektor papírenského průmyslu, stabilizace bezpečnosti ve městě a omezení patogenních jevů.